

ಅನಿಕೇತನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ
ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೦೧೭ - ಜೂನ್ ೨೦೧೭

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ,

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೦೨

ದೂರವಾಣಿ - ೨೨೨೧೧೭೩೦

ANIKETHANA

A literary Journal (Quarterly)

Edited by

Ranganath Kantanakunte

Published by :

Kariyappa. N.

Registrar

Karnataka Sahithya Academy

Kannada Bhavana, J.C.Road, Bengaluru-560002

Pages : 144

Price : 50/-

ಸಂಚಿಕೆ : ೧೧೧

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೩೦೦

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೨

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಕರಿಯಪ್ಪ ಎನ್.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೦೨

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : ರೂ. ೫೦/-

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : ರೂ. ೨೦೦/-

ಆಜೀವ ಚಂದಾ : ರೂ. ೧೦೦೦/-

ರಕ್ಷಾಪುಟ ಚಿತ್ರ : ಜಯ್ ಸಾಲಿಯಾನ್

ಮುಖಪುಟ ಒಳಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಮಂಜು (ಕೋ ಪ್ರಕಾಶನ)

ಮುದ್ರಣ

ಮಯೂರ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆರ್ಟ್ಸ್

೬೯, ಎಸ್ ಸಿ ರಸ್ತೆ, ಶೇಷದ್ರಿಪುರಂ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೦

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

07-08-2017 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರ ತಂಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ವಹಿಸಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಮೊದಲ ಅನಿಕೇತನದ ಸಂಚಿಕೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಎಂದರೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 2015 ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ 2017ರ ವರೆಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಯಾವುದೇ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತಂಡ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು.

ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರ ಸಮೂಹದ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 2017 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2017ರ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆ ಹೊರ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ 1/8 ಡೆಮಿ ಸೈಜ್‌ನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ರಾಯಲ್ ಸೈಜ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಾದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಓದುಗರು ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುವೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಆಕೃತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡದೆ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೊದಲಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ವಿಭಿನ್ನ ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಜೀವಾಳವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅನುವಾದದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅದು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸೃಜನ, ಸೃಜನೇತರ, ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಯೊಬ್ಬರ ಸಂದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ಯುವ ಲೇಖಕ / ಲೇಖಕಿಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಶನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನದ ವಾಗ್ವಾದದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚಿಸುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು

ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರ ಜೀವನಾನುಭವದ ನಡೆಯೊಡನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಡೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಂತಹ ಸಂವಾದಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆ, ಚಳುವಳಿ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ.

ಬಿ. ಪೀರ್‌ಭಾಷ ಅವರ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಧರ್ಮದ ಚಳುವಳಿಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಲೇಖನವು ವರ್ತಮಾನದ ವೈಚಾರಿಕ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆ ಈ ಲೇಖನ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಮತಗಳು ಧರ್ಮಗಳಾಗಿ ನಿಂತದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ಘಟ್ಟ. ಲಿಂಗಾಯಿತ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಇಂದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತು ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿರುವಂತೆ ವರ್ತಮಾನದ ಕಾರಣಗಳು ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪೀರ್ ಭಾಷ ಅವರ ಲೇಖನ ಇಂತಹುದರ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಕುರಿತ ಲೇಖನ ಅನುವಾದಿತ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದು, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ 150 ವರ್ಷ ತುಂಬಿದ್ದರ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲದ ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ಟ್ ಅವರದ್ದು. ಇನ್ನುಳಿದ ಏಳು ಲೇಖನಗಳು ಕನ್ನಡದ ಜಾಯವಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಲೇಖನಗಳಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವರ್ತಮಾನದ ಮುಖಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆ ಬೆಲೆ, ಲಿಂಗಾಯಿತ ಧರ್ಮದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟ, ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗೌರಿ, ಬಲಾಡ್ಯರ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸವಾಲುಗಳು- ಇವು ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನಗಳಾಗಿದ್ದು ಓದುಗರನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಗುಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿದಾಗ ಅವುಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲದೆ ನೇರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ತತ್ವಪದಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನಗಳು ಮನಮುಟ್ಟುವ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ವಿಮರ್ಶಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಡಾ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಅವರ ಅಗಲಿಕೆಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅವರ ಅಗಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನುಡಿನಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆಗ ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಪ್ರೊ. ಸಿ.ಎನ್. ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಪ್ರೊ.ಎಸ್.ಆರ್. ವಿಜಯಶಂಕರ ಮುಂತಾದವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಲುಕು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಅಕಾಡೆಮಿಯೊಂದಿಗಿನ ಅವರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹರಿದಾಡಿದವು.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಅವರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಉತ್ತರಗಳು ವರ್ತಮಾನದ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪ್ರತೀಕವೆಂಬಂತೆ ಹರಿದುಬಂದಿವೆ. ಸ್ವಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ್ ಅವರ ಕವನ ಹಾಗೂ ನುಗ್ಗಿಹಳ್ಳಿ ಪಂಕಜ ಅವರ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಕತೆಯು ರಷ್ಯಾದ ಜನಪದ ಕತೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗುಜರಾತಿನ ಹಾಗೂ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಒಂದು ಕವನ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಗಜಲ್ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಆಯ್ಕೆಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಓದುಗರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಓದಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಡುವಂತೆ ಡಾ. ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ ಅವರು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಸಂಪಾದಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರನ್ನು ತುಂಬು ಮನದಿಂದ ನೆನೆಯುವೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆದ ಶ್ರೀ ಕರಿಯಪ್ಪ ಎನ್. ಅವರಿಗೂ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ವಿ. ಹರೀಶ್‌ಕುಮಾರ್, ಡಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಹರೀಶ್, ಕೆಂಪತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ದಯಾಕರ ಡಿ. ಇವರುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಹನೀಯರನ್ನು ನೆನೆಯುವೆ.

ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

'ಅನಿಕೇತನ'

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದು ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಂಡು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸದ್ಯ ಇದರ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಈಗ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ 'ಅನಿಕೇತನ'ವನ್ನು ಈಗ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಹೊರತರಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲರ ಸಂದರ್ಶನವಿದೆ. ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಲೇಖಕರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನುವಾದಿತ ಕವಿತೆ ಮತ್ತು ಕತೆಗಳಿವೆ. ಹಾಗೂ ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ಟ್‌ನ ಎರಡು ಬರಹಗಳ ಅನುವಾದಗಳಿವೆ.

ಹೀಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ ಬರಹಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಚಿಕೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರ ಮತ್ತು ಓದುಗರ ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯಾರ್ಥಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಬರಹಗಳನ್ನು ಅನಿಕೇತನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಗೆ 'ಅನಿಕೇತನ'ದ ಸಂಪಾದನೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೇಳಿದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿಯವರಿಗೆ, ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಮತ್ತು ಕಚೇರಿಯ ಎಲ್ಲ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ.

—ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ

ಅಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಚಟುವಟಿಯೆ ಜಾಲಿತ್ರಕ ನೋಟ
ಬಿ. ಪೀರ್‌ಬಾಷ್ | ೦೯

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆ ಬೆಲೆ
ಬಿ. ಶ್ರೀಪಾದ | ೧೪

ಬಲಾಢ್ಯರ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು
ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸವಾಲುಗಳು
ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ | ೪೦

ಅನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ.....
ಮೂಲ : ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ವೆಲ್
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ನೂರ್ ಅಹಮದ್ ಎ.ಎಸ್. | ೫೩

ಗಾಂಧಿ : ಒಂದು ಮರುಜಿಂತನೆ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲ: ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ವೆಲ್
ಅನು: ಡಾ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ | ೬೩

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ನನಗೆ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತು
ಚಂಪಾ ಸಂದರ್ಶನ
ಸಂದರ್ಶಕ : ಸುಭಾಷ್ ರಾಜಮಾನೆ | ೭೨

ಪುನರುತ್ಥಾನ (ಉಯಿರ್‌ತ್ತೆರುನ್ನೆಲ್ವೆ)
ಮಲಯಾಳಂ : ಪಿ. ಎನ್. ಗೋಪಿಕೃಷ್ಣನ್
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಪ್ರಮೀಲಾ ಮಾಧವ್ | ೮೩

ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ!

ನುಗ್ಗಿಹಣ್ಣು ಪಂಕಜ | ೯೩

ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿಯವರ ಕಾವ್ಯ:

ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಬೀಪಾ ಹಿರೇಗುತ್ತಿ | ೧೦೫

ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ: ಗಿರಣ್ಣಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರ

ಚಿಂತನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ. ಗಂಗರಾಜು ಜಿ. | ೧೦೯

ಅತ್ಯ ಜಲಿತೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲ

ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ್ | ೧೨೦

ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರು

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ | ೧೨೨

ಒಂದು ಗರ್ಟುಲ್

ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಕವಿ ಪ್ರೊ.ಮೊಹಮದ್ ಜಮಾನ್ ಅಜರುದ್ ಅವರ

ಎರಡು ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಗರ್ಟುಲ್‌ಗಳು

ಅನುವಾದ : ಡಾ.ಎಲ್.ಜಿ.ಮೀರಾ | ೧೩೧

ಜಾತ್ರಗೆ ಬಾ

ಗುಜರಾತಿ ಮೂಲ : ಕಾಂಜಿ ಪಟೀಲ್

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದ : ರೂಪಾಳ ಬುರ್ಕೆ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ : ಎನ್.ಸಿ.ಮಹೇಶ್ | ೧೩೩

ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗೌರಿ

ಬಿ.ಎಂ. ರೋಹಿಣಿ | ೧೩೭

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ | ೧೪೨

ಅಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಚಲುವಳಿಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೋಟ

೨೨. ಪೀಠಬಾಷ್

'ಅಂಗತತ್ವ' ಭಾರತದ ಆದಿಮ ತತ್ವಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ನೋಟಕ್ರಮ. ಇದು ಪಾರಲೌಕಿಕ 'ಆಧ್ಯಾತ್ಮ'ವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಲೌಕಿಕ ಆಚರಣಾ ಕ್ರಮವಾಗಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ದರ್ಶನವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂತಲ್ಲ, ಆದರೆ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ-ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯು ಲೌಕಿಕ, ಭೌತಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳೊಟ್ಟಿಗಿನ ನೇರ ಸಂಬಂಧಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದ ಹಲವು ಶತಮಾನ ಮುಂಚಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬಂದ ಈ ದರ್ಶನ ಧಾರೆ, 'ಸಮಾಜ' ಪೂರ್ವದ ಆದಿಮ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ, ತನ್ನ ಮೂಲ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಹಾರಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಹೊಂದಿಯೂ ಜನಪದೀಯ ವೌಲ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹೊತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತ 'ಧರ್ಮ'ದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಚಲುವಳಿಯನ್ನು ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಲಿಂಗಾರಾಧನೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆ:

ಭಾರತದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಲಿಂಗಾರಾಧಕ ಆಚರಣೆಯಿಂದ. ಆದರೆ ಈ ಆದಿಮ ಲಿಂಗ ಗಂಡಿನದಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣಿನದು. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದ ಸತ್ಯವಿದು. ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ 'ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ರೂಢಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಇದ್ದದ್ದು ಸ್ತ್ರೀ ನೇತೃತ್ವದ ಸಮೂಹ ಜೀವನಕ್ರಮ. ಇದನ್ನೇ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು. ಜನ್ಮ ಕೊಡುವವಳು ತಾಯಿಯಾದ್ದರಿಂದ ತಾಯ್ತನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದೇ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ, ಆದಿಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾಯಿತು. ಭೂಮಿ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆವ ಮೂಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸಕಲಜೀವರಾಶಿಗಳ ಈ 'ಧರಣಿ'ಯೇ

ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ತಾಯನದ ಆತ್ಮಂತಿಕ 'ಶಕ್ತಿ'ಯಾಗಿ ಪೂಜಾರ್ಹವಾಯಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಆಲೋಚನೆಯೇ 'ತತ್ತ್ವ'ವಾಗಿ ಮಾತೃತ್ವ ಸೂಚಕ 'ಭಗ'ವೇ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಕೇತವಾಯಿತು. ಈ 'ಭಗವತಿ'ಯೇ 'ಶಕ್ತಿ'ದೇವತೆಯಾಗಿ ಭಾರತದ, ದ್ರಾವಿಡ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಪೂರ್ವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಮ 'ದೈವ'ವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದಳು. ನೀರು, ಮುಟ್ಟಿನ ರಕ್ತ, ಮೊದಲಾದ ಭೌತಿಕ-ಜೈವಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಅರ್ಥವಿಸ್ತರಿಸಿದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ವಿವರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೊಸತೆಂಬುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಅಮ್ಮ'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಾರಂಭವಿದು.

ಭೂಮಿ ಅಥವಾ ಹೇಣ್ಣು ಪ್ರಧಾನ ದೈವನಿಷ್ಠ ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆರ್ಯರು ಮೂಲ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಪುರುಷ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯ ಇವರ ದೈವವಾಗಿದ್ದು, ಬೆಂಕಿ ಇವರ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದೇ ಆರ್ಯ ಜನಾಂಗೀಯ ವೇದಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಾಚರಣೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಭುತ್ವವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಣ್ಣು 'ಪುರುಷ ಭೋಗ'ದ ಬಳಕೆಯಾದಳು. ಆರ್ಯ ದೊರೆಯಾದ ಇಂದ್ರಾದಿಯಾಗಿ ಹಲವು ಪುರುಷರು ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಭಾರತದ ಮೂಲ ನೆಲಸು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಪೂರ್ವದ ದ್ರಾವಿಡ ಗಣನಾಯಕರನ್ನು ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ 'ಶಿವ'ನಂತಹ ಪುರುಷ ದೈವಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಮೂಲ ಮಾತೃ ದೈವಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪುರುಷದೈವಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟವೇ ಶಿವ-ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಾನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಬಹು ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಬಹುದೇವತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು.

ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮಾತೃದೈವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಪುರುಷದೈವಗಳ ಆರಾಧನೆಯು ಕ್ರಮೇಣ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು. ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲದ ಪಶುಪಾಲಕ ಗಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಾಯಕನಾದ 'ಪಶುಪತಿ'ಯನ್ನು ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯು 'ಶಿವ'ನನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ದ್ರಾವಿಡ ಶಿವ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನನಾದ. ಆ ನಂತರದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೈವಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹಲವು ಪಂಥಗಳಾಗಿ ಕವಲೊಡೆಯಿತು. ಈ ಪಂಥೀಯ ವಿಭಜನೆಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ಆಚರಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬ ನಿಜವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಶೈವ, ವೀರಶೈವ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶಾಕ್ತ, ಕಾಳಾಮುಖಿ, ಪಾಶುಪತಾದಿ ದರ್ಶನ-ಪಂಥಗಳು, ಹತ್ತು ಹಲವು ವಾದಗಳು, ತಾತ್ವಿಕ ವಿವರಣೆ, ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳು, ಭಾಷ್ಯಗಳು...ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದು. ಕ್ರಮೇಣ ಶೈವಾಚರಣೆಗಳ ಮೇಲಿನ ವೈದಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಶೈವಪಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿತು. ಮನುಸ್ಮೃತಿ ನಿರೂಪಿತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ 'ಶೈವ'ರು ಶೂದ್ರರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಾಲ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ

ವರ್ಗವೆಂದು ಬೆಳೆದುಬಂದಿತು. ಈ ವರ್ಗವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಶೂದ್ರರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಶೂದ್ರ-ಶೈವರ ನಡುವೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲವಿಧಗಳಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಶೈವ ತಾತ್ವಿಕ ಕೇಂದ್ರವು ವೇದಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶೈವರಿಗೂ ವೇದಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥಗಳಾದವು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದೇವಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಪೌರೋಹಿತೈ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿತು.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1. ದ್ರಾವಿಡ ಪೂರ್ವದ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಆಚರಣೆ 2. ಆರ್ಯ ಪುರುಷ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು 3. ದ್ರಾವಿಡ ಗಣನಾಯಕ/ಕುಲದೈವಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಪೂರ್ವ ಮಾತೃದೈವಗಳನ್ನು ವೈದಿಕ/ಪುರುಷ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ, ಈ ಮೂರು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೈವಿಕತೆಯನ್ನು, ಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಿತರಕ್ಷಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಇಡಿಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕಾರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ ವೈದಿಕತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಬುದ್ಧ, 'ಭಾರತೀಯ' ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯನ್ನು ಲೌಕಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ 'ಆದಿಮ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ' ಎನ್ನಬೇಕು. ಆದ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತ ಬುದ್ಧನ ವಿವರಣೆ, ದೈವತ್ವದ ನಿರಾಕರಣೆ ಮತ್ತು ವೇದಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅದು ನಿತ್ಯ ನೂತನವಾದುದು. ಈ 'ಹಸನ್ಮುಖಿ ನಿರೂಪಣೆ'ಯೇ ಆರ್ಯಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಪರಿಕ್ರಮವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ತಡೆಯಿತಲ್ಲದೇ ಅವೈದಿಕ ಹಾಗೂ 'ಅದೈವಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತು.

ಬುದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ದಮನಿಸಿದ ಮನುಶಾಸ್ತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು, ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ನೇರ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿತ್ತು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣದ (ಅಪ)ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜವ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದವು. ಮೂಲತಃ ಈ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ 'ಧರ್ಮ'ಪ್ರಭುತ್ವವು ವೇದ ಪರಂಪರೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಇದನ್ನೇ ಪರ್ಶಿಯನ್ನೋತ್ತರ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತವನ್ನು 'ಹಿಂದೂ' ಧರ್ಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಚರ್ಚೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವರ್ತಮಾನದ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದೂ' ಮತ್ತು 'ಧರ್ಮ'ಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆ, ನಿರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದೂ ಅಗತ್ಯ ಎಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ; ಅನ್ಯ ನಿರೂಪಿತ ಅನನ್ಯತೆ:

ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರವೇಶ ಪೂರ್ವದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೂ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾದ, 'ಹಿಂದೂಧರ್ಮ'ದ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯಗೊಳಿಸಲಾದ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಷಡ್ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಚರಿತ್ರೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತತ್ವವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು 'ಪಂಥ' 'ಮತ' 'ದರ್ಶನ' 'ಸಮಯ'ಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಹೊರತು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತನ್ನದು 'ಧರ್ಮ' ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಕ ಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಧರ್ಮ' ಪದದ ಅರ್ಥ ಅದು ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ಲೇಸನೇ ಬಯಸುವ 'ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯ' ಎಂಬ

ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಭೇದತತ್ವಗಳ ಸಾಂಸ್ಥಿಕತೆಯನ್ನಲ್ಲ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬುದ್ಧ, ತನ್ನ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು 'ಧಮ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆನ್ನುವಾಗಲೂ ಆತನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಸರ್ವಜೀವ ಹಿತದ ಚಿಂತನೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ದಮನ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾದ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ನಂತರದ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯೂ 'ಹಿಂದೂ' 'ಧರ್ಮ'ಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರೂ, ಹಿಂದೂ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜವೆಂದರೆ ಅದು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾರತೀಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಮತ್ತು ಜನಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ನದಿಯಾಚೆಯ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಬಳಸಿದ ತಪ್ಪು ಉಚ್ಚಾರ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪರ್ಶಿಯನ್ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಸ'ಕಾರ ಇರದಿದ್ದರಿಂದ, ಸಿಂಧೂ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಸಿ ಬದಲಾಗಿ ಹಿ ಎಂದು ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಧೂ ಎಂಬುದು ಹಿಂದೂ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕ ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಈ ನಾಡಿನವರನ್ನು 'ಅನ್ಯ'ರೆಂದು ಸೂಚಿಸಲು ಬಳಸಿದ ನುಡಿಯೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ 'ಅನನ್ಯತೆ'ಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿರೋಧಾಭಾಸವೇ ಸರಿ.

ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ಪದದ ಬಳಕೆ ಪರ್ಶಿಯನ್ಯೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪರ್ಶಿಯಾ ಮೂಲದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರ, ದೊರೆ, ಕವಿಗಳು ಭಾರತದ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದರು. ಈ ವಿದೇಶಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಕ್ರೋಧೀಕರಣ ಕ್ರಮವೇ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿತು. ಭಾಷಿಕವಾಗಿ 'ಹಿಂದೂ' ಪದದ ವಾಸ್ತವಿಕ ವಿವರಣೆ ಬೇರೆಯೇ ಆದರೂ ಅದು ಕಾಲಗತಿಯಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮ'ಸೂಚಕವಾಗಿದ್ದಂತೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯ. ಹಾಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮೊದಲಾದ ಸಿಂಧೂ ನದಿಯಾಚೆಯ ದಾಳಿಕೋರರು ಭಾರತೀಯವಾದ ಬಹುತಾತ್ವಿಕ ದರ್ಶನ ಧಾರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ 'ಹಿಂದೂ'ಎಂಬುದಾಗಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವಾಗಲೂ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಹಿಂದೂ ಎಂಬುದು 'ವೈದಿಕ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ' ಮೌಲ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ, ಹಿಂದೂ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ 'ವೈದಿಕ ಮೌಲ್ಯ'ವೇ ಹೊರತು ಬೇರೇನಲ್ಲ. 'ಧರ್ಮ' ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಂತೂ ಇದರ ಅರ್ಥ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 'ಹಿಂದೂ'ವಿನ ಭಾಷಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳಿದ್ದರೂ 'ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ' ಎನ್ನುವಾಗಂತೂ ವೇದ ಪ್ರಮಾಣಿತ, ಮನುಸ್ಮೃತಿ ನಿರೂಪಿತ, ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಪ್ರತಿಪಾದಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಈ ಪದ-ನಾಮಕರಣ, ಬಸವೋತ್ತರ ಕಾಲಮಾನದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು 'ಹಿಂದೂ' ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ ನಂತರವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದು ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೂ ಅದು ವೇದನಿಷ್ಠ, ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಆಧಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ರಮದ ಸೂಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ 'ಲಿಂಗಾಯತ'ವೆನ್ನುವ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಕಾಯಕನಿಷ್ಠ ಶರಣತತ್ವವು ವೇದ,

ಚತುರ್ವರ್ಣ ವಿರೋಧಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿಂದೂ ಎನ್ನಲಾಗದು. ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಹಿಂದೂ ಎಂಬುದರ ಪರಿಗಣನೆಗೆ 'ಇಸ್ಲಾಂ-ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ಹೊರತಾದ' ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಧಾರೆಗಳ ಸೂಚಕ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಇದು ತನ್ನನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, 'ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನ್ಯದಿಂದ ಹೊರತಾದ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡದ ಅನನ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮೀಮಾಂಸಕ, ಭಾಷ್ಯಕಾರ ಪರಂಪರೆಯು ತನ್ನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಾನು ಹೆಸರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯೇ? ಅಥವಾ ಭಾರತ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ 'ಒಂದು' ಹದ್ದುಬಸ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕದೇ ಸರಹದ್ದುಗಳಲ್ಲದ ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳಿತು ಎಂದರಿಯಬೇಕೇ?

ಧರ್ಮ ಸಂಯೋಜನೆ:

ಲೋಕಗತಿ ಮತ್ತು ದೈವಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಾಚರಣೆಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಕನ್ನಡ (ಕರ್ನಾಟಕದ) ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ. ಬುದ್ಧನ ಸಂಘ, ಭಿಕ್ಷು, ನಿರ್ವಾಣ, ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಮನೆ, ಶರಣ, ಮೋಕ್ಷ...ಮೊದಲಾಗಿ ಅರ್ಥವಿಸ್ತರಿಸಿದವು. ಬುದ್ಧ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ 'ಶೀಲ'ಗಳು ಬಸವಾದಿ ವಚನಕಾರರ ಮೂಲಕ ನೂತನವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಬಸವರ ಮಂಡನೆಗಳು ಮೂಲತಃ ವೇದನಿಷ್ಠ ಅನಾಚಾರಗಳ ಖಂಡನೆಯೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪರ್ಯಾಯ ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದವು, ಪರ್ಯಾಯ ಪಥವನ್ನು ತುಳಿದಿದ್ದವು.

12ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಶೈವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ವೈದಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣ ಕೂಡ ಮೂಲತಃ ಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿವು ಮೂಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಪನಯನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ ಹೊರ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ನಿರೂಪಿತ ಅದರ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಎನ್ನಲಾದ ಧರ್ಮದ ಸಾರವೇ ಮನುಶಾಸ್ತ್ರ ಎನ್ನುವುದೂ ಈ ಲೇಖನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುನರುಕ್ತಿಯೇ ಸರಿ. ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಯಾವೊಂದನ್ನೂ ಈಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗದ ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ವೈದಿಕ ಶೈವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಲಿಂಗಾಯತ 'ಶರಣ ದರ್ಶನ'ವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು.

ಭಾರತದಾಚೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಮ್ಮ 'ದರ್ಶನ-ಸಂಹಿತೆ'ಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ 'ಧರ್ಮ'ಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಧರ್ಮಗಳ ಸ್ಥಾಪಕ/ದಾರ್ಶನಿಕರ ಮೂಲಕ ಆಯಾ ಧರ್ಮಗಳ 'ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ'ಗಳಾದ ಬೈಬಲ್ ಮತ್ತು ಕುರಾನ್ ಖಚಿತಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನದಾದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಳೆದ ಪರಿಣಾಮವೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳ ಉಗಮದ ಶತಮಾನಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ 'ವಿಚಾರ ಸೂತ್ರ'ಗಳು 'ಬುದ್ಧ ದಮ್ಮ'ದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳಾದವು. ಬುದ್ಧ ಧಮ್ಮವು ವೇದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಪರ್ಯಾಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಭುತ್ವ

ಪ್ರಭುತ್ವವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 'ಮನುಸ್ಮೃತಿ' ಎಂಬ ಸಂಹಿತಾ ಕೃತಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಿತಾಸಕ್ತ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಿದವು.

ಈ ಬಗೆಯ ನಿಲುವು, ಭಿನ್ನನಿಲುವು, ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಉಗಮದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಂತೆ, ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ-ಮನುಸ್ಮೃತಿಗಳ ವಿರೋಧದ ಮೂಲಕ ಶರಣಧರ್ಮ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂತೆಯೇ, ಹಲವು ಶರಣರ ವಿಚಾರಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ 'ವಚನ'ಗಳು ಈ ಶರಣ ಧರ್ಮದ 'ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ'ಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡವು. ಶರಣ ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕ ನಿರೂಪಕನಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣ ಈ 'ಧರ್ಮ'ದ ಸ್ಥಾಪಕನೆಂಬ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಶರಣದರ್ಶನದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ 'ಆಚಾರ'ವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿ ಲಿಂಗಧರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳೇ ಲಿಂಗಾಯತರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶರಣದರ್ಶನವು ಲಿಂಗದ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ವ್ಯಕ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಾದರೂ, ಶರಣ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡದ ಹಾಗೂ ಶರಣರಿಗಿಂತಲೂ 'ತಾನು ಮೇಲು' ಎಂಬ 'ಅಸಮಾನ' ಭಾವವು ಶರಣ ತತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಾತ್ಮಕವಾದ್ದರಿಂದ ವೀರಶೈವವು ಲಿಂಗಾಯತಕ್ಕೆ ಹೊರತೆನ್ನಲೇಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಅದರ ವೇದನಿಷ್ಠೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ, ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಪಾರಮ್ಯ, ಜಾತಿ ಅಸಮಾನತೆಯ ಪೋಷಣೆಯಂತಹ ನಡೆ ನಿಲುವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಾಧಾರಿತ ಆಚರಣೆಗಳಾದ್ದರಿಂದ ವೀರಶೈವವು ಮನು-ವೇದನಿಷ್ಠ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಭಾಗ ಎನಿಸದಿರದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಂಬಲ:

ವೀರಶೈವ-ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೇ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ ವಿವರವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಲಿಂಗಾರಾಧಕರಾದ ವೀರಶೈವರು ತಾವು 'ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ'ರೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಕ್ಲೈಮು ಮಾಡಿದ ವೀರಶೈವರು ತಾವು ಶರಣ ಪರಂಪರೆಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯವರು ಎಂಬ ಮೇಲರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಈ ಧೋರಣೆಗೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳುವಳಿಗಿಂತ ಹಲವು ಶತಮಾನ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯೇ ಮಾನದಂಡವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಆವಾಹನೆ-ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 'ಜಂಗಮ'ವೆಂಬುದು ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ 'ಜಾತಿ'ಯಾಗಿ ಬಲಗೊಂಡಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಅನುಕರಣೆ ತೀವ್ರಗೊಂಡಿತು. ಪೂಜೆ, ದೀಕ್ಷೆ, ಪುರೋಹಿತ ಮೊದಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು 'ಧಾರ್ಮಿಕ' ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪನಯನದಂತೆಯೇ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ 'ಅಯ್ಯಾಚಾರ'ದೀಕ್ಷೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಯ್ಯಾಚಾರ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಯಿತು.

ಇಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಾನ ಗೌರವ ಸಿಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇವರನ್ನು ತಾವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಸಾಬೀತಿಗಾಗಿ ಶೈವ, ವೀರಶೈವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ವಾದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಫಲವಾಗಿ 1892ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕರ ಭಾಷ್ಯ ಎಂಬ ಕೃತಿಯೂ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ

1902ರಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೀಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೃತಿಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾದವು.

ಲಿಂಗೀಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗುವ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಹಂಬಲವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ ಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಹೊಂದುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಯ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ವೀರಶೈವ-ಲಿಂಗಾಯತರು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಲುಗಿದ್ದರು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತವು ನೀಡಿದ ಮುಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಹುತೇಕ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಪಸರಿಸಿದ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿತು. ಇದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ಲಿಂಗಾಯತ ಮೇಲ್ವರ್ಗವು 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಡ್ಡುವಷ್ಟು ವೀರಶೈವ ಮೇಲ್ವರ್ಗವೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ವೀರಶೈವರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಜ್ಞಾನವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಬಹುತೇಕ ಭೂಮಾಲಕ, ವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದ ವೀರಶೈವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ವೀರಶೈವರೊಂದಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗ ವೀರಶೈವರನ್ನೂ ಶೂದ್ರರೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು. ವೀರಶೈವ-ಲಿಂಗಾಯತರು ಶೂದ್ರರು ಎಂಬ ಪರಿಗಣನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ದಕ್ಕದೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಮೇಲ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ವೀರಶೈವದ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಸಮುದಾಯವು ತಾನೂ ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನ ಗೌರವ ಪಡೆವ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಹಂಬಲವು ಇನ್ನುಳಿದ ಲಿಂಗಾಯತ ಕಾಯಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತ ತಾನು ಮೇಲೆಂಬ ಯಜಮಾನಿಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಕರಿಬಸವ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, 1901ರ ಜನಗಣತಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಹಡಪದ, ಮಡಿವಾಳ, ನೊಳಂಬ, ಸಾದರ ಮೊದಲಾದ ತಳಜಾತಿಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಾಯತರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಕ್ಕೂ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು.

ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ತಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಹೊಂದುವ ಒತ್ತಾಸೆಗೆ ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣವೂ ಇತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸನಾತನ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರರೆಂದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಸನಾತನ ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಪುರೋಹಿತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತರದ್ದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಆಯಾಮವೂ ಇತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಪುರೋಹಿತತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಪುರೋಹಿತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೊರವ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾತ್ರವೇ ಪೂಜಾರಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಲವು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಆರ್ಚಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಯಿತು. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದರೂ, ಪುರೋಹಿತತ್ವದ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚತೊಡಗಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲದರ ನೇರಲಾಭ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಲಿಂಗಾರಾಧನೆ, ಶೈವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದರೂ ವೀರಶೈವರೇ ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಘನತೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂಥಾದ್ದನ್ನು 'ಜಂಗಮ'ರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಅರ್ಚಕ ಅಥವಾ ಪೌರೋಹಿತ ವೃತ್ತಿಯು ಆದಾಯದಾಯಕ ಅಥವಾ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣದ ವಿಷಯವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಕಾರಣವೂ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತ ವರ್ಗವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

“1920ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಪರಳಿಯ ವೈದ್ಯನಾಥೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ 'ವೇದೋಕ್ತ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಲು' ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರಾದ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಕರಾರು ಎತ್ತಿದಾಗ ವೀರಶೈವರು ತಾವೇ ನಿಜವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ ತಾವು 'ವೀರಶೈವ ಅಥವಾ ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದೂ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಹಕ್ಕನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. (1923)” ಎಂಬುದನ್ನು ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ತಮ್ಮ 'ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ: ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ; ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಮಿಂಚು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂ, 2000)

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳು ವೇದಗಳು ಮತ್ತು ಶೈವಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ತಾವು ಲಿಂಗೀಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಹೊರತು ಶೂದ್ರರಲ್ಲ, ಎಂಬ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದ ವೀರಶೈವರು (ಬ್ರಿಟಿಷ್)ಕೋರ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧೀಕೃತತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸೆಣಸಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ಉದ್ದೇಶ ತಾವು ಶೂದ್ರರಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೂಜೆ, ಪೌರೋಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಜಮಾನ್ಯವೂ ವೀರಶೈವರು ತಮಗೆ ಸಮಾನ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಿದವರು ಎಂದು ಒಪ್ಪದೇ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವೆಂದೂ, ಆ ಪ್ರಕಾರ ವೀರಶೈವರು ಶೂದ್ರವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದೂ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತ್ತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ-ವೀರಶೈವರ ಉದ್ದೇಶವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ತಮ್ಮದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ವೀರಶೈವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ 'ಶೂದ್ರರು' ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇವರು, ತಾವು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ 'ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು' ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಒಳಗಿದ್ದೇ ಮೇಲೆಯ ಮನುಷ್ಯತೆಗಾಗಿ ನಡೆದ ಗುದ್ದಾಟವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ 'ಲಿಂಗಾಯತ' ಚಳುವಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆ:

12ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಹಂತವು ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಆ ನಂತರ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಬಹುತೇಕ ಅಂತಸ್ಥವಾಗುವುದಿದ್ದ 'ಶರಣ' ತತ್ವಚರಣೆಗಳು 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮುಕ್ತ ಧ್ವನಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ನಂತರದ ಸು.5 ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮರುರೂಪ ಪಡೆದ ಶರಣತತ್ವದ ಬಹುತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಈತನಕದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಲಿಂಗಾಯತ 'ತಾತ್ವಿಕತೆ'ಯ ಬೇರುಗಳು ಶರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಾದರೂ ಲಿಂಗಾಯತ 'ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾ' ಚಳುವಳಿಯ ಬೇರುಗಳಿರುವುದು ವಸಾಹತು

ಕಾಲೀನ ಆಧುನಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೇ ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಿಕೆಗೆ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ-ಲಿಂಗಾಯತ ಸಮುದಾಯವು ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವೀರಶೈವ-ಲಿಂಗಾಯತ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಗಳಾದವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾನ ಮನೋಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಕೆ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ, ಶಾಲೆ, ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ವೀರಶೈವ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವೀರಶೈವ ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದವು. ಇವುಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನಾಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಶತಮಾನದ ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಡುವೆಯೇ ವೀರಶೈವವನ್ನು 'ಧರ್ಮ'ವಾಗಿ ಪರಿಭಾವಿಸಲಾಯಿತು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಲಿಂಗಾಯತ ಮಠ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಶರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳಾದವು.

ಇದೇ ಕಾಲ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವವು 'ಆಧುನಿಕ' ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಜನಗಣತಿ' ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವೂ 1871ರಲ್ಲಿ ಜನಗಣತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಇದು ದೇಶದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಜನಗಣತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ವಿಧಾನ ಬಹುತೇಕ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೇ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ "ಲಿಂಗಾಯತರನ್ನು ಹಿಂದೂ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 'ಇತರೆ ವರ್ಗದವರು' ಎಂಬ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಯಿತು". ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನೇ 'ಇತರೆ' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೂ ಈ ಜನಗಣತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತವು ಒಂದು ಜಾತಿ ಅಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಹಲವು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಧರ್ಮವೆಂತಲೂ ವಿವರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಜನಗಣತಿ ನಡೆಸುವ ದೇಶಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ನಿರ್ವಚನ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಯು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಬಲಗೊಂಡು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಜನಗಣತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ವೈದಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಯತ ವೀರಶೈವವೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಇತರೆ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು 'ಮನು'ಸಂಹಿತೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆರೈಸಿದ್ದರಿಂದ ಲಿಂಗಾಯತರಿಗೆ ಶೂದ್ರಸ್ಥಾನ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

"1901ರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರನ್ನು 'ಶೂದ್ರ' ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದುದನ್ನು ವೀರಶೈವರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ವೇದಾಂತ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದ

ವಿಷಯವು ನ್ಯಾಯ ವಿಧಾಯಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು”, (ಎಂ. ಜಿ. ನಂಜುಂಡಾರಾಧ್ಯ: ವೀರಶೈವ ವೇದಾಧಿಕಾರ ವಿಜಯಂ, ಪು.7) ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಈ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವರ್ಗವು 1891 ಮತ್ತು 1901ರ ವೇಳೆಗೆ ಲಿಂಗಾಯತರನ್ನು ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣ’ರೆಂದು ಜನಗಣತಿಯ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಬಳಿಕ ‘ವೀರಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ’ರೆಂದಾದರೂ ದಾಖಲಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಮಹಾರಾಜರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೆ ಲಿಂಗಾಯತರು ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವೀರಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ದಾಖಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ದಾಖಲಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಉಪಪಂಗಡದ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯಾಗಿತ್ತು.

“1901ರ ಜನಗಣತಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಯ ಒತ್ತಡ ಲಿಂಗಾಯತರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಲಿಂಗಾಯತರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಜನಗಣತಿ ಅನುಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಂಗಾಯತದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ಗುಂಪು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ ವ್ಯಸನದಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಲಿಂಗಾಯತರು ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಬರಿಸತೊಡಗಿದರು” ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, 1871ರಿಂದ 1901ರವರೆಗಿನ ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ 4 ವರದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಧೀಕೃತವಾಗಿ ‘ಲಿಂಗಾಯತ’ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನದ ವೀರಶೈವ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವರ್ಗ ಮಾತ್ರ ತನ್ನನ್ನು ‘ವೀರಶೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ’ವೆಂದೇ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಡಾ. ಟಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ಲಿಂಗಾಯತ ತತ್ವಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

1904, ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತ ಚಳುವಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟ. ಆ ವರ್ಷ, ಹಾನಗಲ್ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ‘ಅಖಿಲಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆ’ಯ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖವಾದ ನಿರ್ಣಯ ಹೀಗಿದೆ. “ವೀರಶೈವ ಮತವು ನಿಗಮಾಗಮೋಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ ತತ್ವದಿಂದ ಅನಾದಿ ಸಂಸಿದ್ಧವೆಂತಲೂ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಈ ಮತವನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲವೆಂಬುದು ಶಿಲಾಲೇಖಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಂತಲೂ ಈ ಮಹಾಸಭೆಯವರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ” (ಡಾ. ಎನ್. ಜಿ. ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು, ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಗದಗ, 2017)

ಈ ನಿರ್ಣಯವು ನೇರವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ವಿವಾದವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಇದರ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೊಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಣಯ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವವು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ವೀರಶೈವವನ್ನು ‘ಮತ’ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಈ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ ‘ಬಸವಣ್ಣ’ ಎಂಬ ಧ್ವನಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಬಸವೇಶ್ವರದೇವರು ಈ ಮತದ ಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಸವೇಶ್ವರರನ್ನು ಮತ ಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಧ್ವನಿಸಮೂಹದ ಆಶಯ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಅದು ‘ಲಿಂಗಾಯತ’ವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು

ಗಮನಿಸಿದಾಗ 1904ರ ಕಾಲದಿಂದಲೇ 'ಲಿಂಗಾಯತ'ವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತ/ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಚಳುವಳಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಮತಸ್ಥಾಪಕನಲ್ಲವೆಂಬ 'ವಿರೋಧಿ' ಧ್ವನಿ ಸಮೂಹವೂ ಅದು ತಾನು /ವೀರಶೈವ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು, ಅದು ಈ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿತು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವೀರಶೈವರು ತಾವು 'ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು' ಎಂಬ 'ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ವೈರುಧ್ಯವೆಂದರೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಾನು ಲಿಂಗೀ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮುದಾಯ, ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು 'ಕನಿಷ್ಠ'ವೆಂದು ತಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಸಮುದಾಯದೊಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ವಿವರಣೆಯ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೇ ವೀರಶೈವ ಮತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತರನ್ನು ಕನಿಷ್ಠವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ನಿಲುವು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ತಾವು ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆನ್ನುವ ಮೂಲಕ 'ಹಿಂದೂ'ಧರ್ಮದ ಒಳಗಿನವರು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಶೈವರು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ 'ವೀರಶೈವ'ವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ 'ಮತ'ವೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿದ್ದರು. 'ಮತ' ಎಂಬುದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ರಿಲೀಜನ್ ಪದದ ಸರಿಯಾದ ಅನುವಾದ ಅಥವಾ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಗ್ರಹೀತದಲ್ಲಿ 'ಮತ' ಎಂಬುದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಒಳಗಿನ ಜಾತಿ ಎಂದಂತೂ ಇರಲಾರದು ಎಂದುಕೊಂಡರೆ, ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮ ಎಂದೇ ನಿರ್ಣಯ ರಚನಾಕಾರರು ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿರೋಧಾಭಾಸವನ್ನು ಈ ನಿರ್ಣಯ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಬೇರೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇರಬೇಕು. ಅಂದರೆ 'ಬಸವಣ್ಣ'ನವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ ಎನ್ನುವ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದು ನಡೆದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ಈ ಹೇಳಿಕೆಯು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದು 'ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ'ವಾದ ಹೇಳಿಕೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದ್ದು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದು 'ಲಿಂಗಾಯತ'ವಾದಿಗಳೆಂಬುದನ್ನು, ನಿರ್ಣಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ 'ವೀರಶೈವವಾದಿಗಳು' ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಹಮತ ಹೊಂದಿದ್ದು ಹೆಸರಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಮತ ಹೊಂದಿದವರೆಂಬುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

1940ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯ ಈ ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಹೀಗಿದೆ; "ಲಿಂಗಾಯತರು ತಾವು ಹಿಂದೂಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗಾಯತರು 'ಹಿಂದೂ'ಗಳಲ್ಲವೆಂದೇ ಬಹುಜನ ಮುಖಂಡರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಚತುರ್ವರ್ಣದ ಮತ್ತು ಚತುರಾಶ್ರಮಗಳಿಲ್ಲ ಧರ್ಮ. ಜೈನ ಧರ್ಮದಂತೆ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮವೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆಯೆಂದೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ". (ಡಾ. ಎನ್. ಜಿ. ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು, ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಗದಗ, 2017)

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯ 1940 ರ ನಿರ್ಣಯವು 36 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ 1904ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಅಥವಾ ಬಹುತೇಕ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದು ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದ್ದ ಬಸವೇಶ್ವರವಾದಿ/ಲಿಂಗಾಯತರಿಗೆ ದೊರೆತ ಗೆಲುವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ 'ಲಿಂಗಾಯತವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮವೆಂದೂ, ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲವೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಈ ನಿರ್ಣಯವು ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ತನ್ನ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡ ಇನ್ನಿತರ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ತನ್ನ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ; 1911ರಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗಾಯತ 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಆ ವರ್ಷ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನಗಣತಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಜನಗಣತಿಯ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲಭಾರತ ವೀರಶೈವ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಸಿದ್ದರಾಮಪ್ಪ ಪಾಪಟೆ ಮತ್ತು ತಮನಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಅವರು ಲಿಂಗಾಯತರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕುರಿತಂತೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಒಂದೆಡೆ, ವೀರಶೈವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ವೀರಶೈವದ ಒಳಗೇ, ಲಿಂಗಾಯತವಾಗುವ 'ಭಿನ್ನಮತ' ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. 1904ರ ಧಾರವಾಡದ ಅಧಿವೇಶನದ ನಿರ್ಣಯವು ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ 'ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವವೆಂಬ ವಾದಗಳು 'ಪ್ರತ್ಯೇಕ'ವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.

1981ರ ಜನಗಣತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಲಿಂಗವಂತ ಧರ್ಮಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ವೆಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹ. ದೇ. ಚಂದನ ಗೌಡರು "ಲಿಂಗವಂತ ಧರ್ಮ ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡದೇ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳ ಆಚರಣೆ, ಪಂಚ ಸೂತಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು (ಇಷ್ಟಲಿಂಗೋಪಾಸನೆಯನ್ನು) ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಶಿವ ಅಲ್ಲ, ಲಿಂಗಧಾರಿಯ ಅಂತರಂಗದ ಚಿತ್ಕಳೆಯ ಕುರುಹು. ಇಷ್ಟಲಿಂಗಧಾರಿಗಳೆಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಕಾಯಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಮಾನರು. ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರಿಗೂ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ದೀಕ್ಷೆಯುಂಟು. ಮಾಯೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚ ಮಿಥ್ಯವಲ್ಲ. ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶರಣ ಶರಣೆಯರೆಂಬ ಮಹಾನುಭಾವಿಗಳ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೊಸಧರ್ಮವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಡಾ. ಹಿರೇಮಲ್ಲೂರು ಈಶ್ವರನ್, ತಮ್ಮ "ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ; ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ"ದಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದುಗಳಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.' ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಆ ಧರ್ಮ

ಉದಯವಾದ ಊರಿನ ಹೆಸರೇ ಕಲ್ಯಾಣ, ಲಿಂಗಾಯತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಬಸವಣ್ಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಲಿಂಗಾಯತ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ' ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಎಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಡಾ. ಸೂರ್ಯಕಾಮತ ಬಿ. ಘುಗೆರೆ ಅವರು 'ವೀರಶೈವರನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪು ಮತ್ತು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನ ತೆಲುಗು 'ಬಸವಪುರಾಣಮು' ಕೃತಿಗೆ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವೇಟೂರು ಪ್ರಭಾಕರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು.

ವೀರಶೈವರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲ ಎಂಬ ಖಚಿತವಾದವು 2000ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಂದೋಲನದ ರೂಪವನ್ನೇ ಪಡೆಯಿತು. 'ವೀರಶೈವರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲ' ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲಿಂಗಾಯತವಾದಿಗಳು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಜಾಥಾವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದರು. ಮುಂದಿನ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಕಾಲನಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತ ಎಂದೇ ಬರೆಸಬೇಕು, ಹಿಂದೂ ಎಂದು ಬರೆಸಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 2000 ಏಪ್ರಿಲ್ 22ರಂದು ರಂಭಾಪುರಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ನೀಡಿದ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವು 'ತತ್ಪರಹಿತ ಐಹಿಕಾಪೇಕ್ಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ "ವೀರಶೈವರು ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡೋಣ, ಆದರೆ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೀರಶೈವರು ಹಿಂದುಗಳೇ" ಎಂದಿದೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು 'ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಒಂದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮ, ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ಶೈವ ಧರ್ಮದಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಶೈವವೂ ಒಂದು ಧರ್ಮ. ವೀರಶೈವವೂ ಒಂದು ಧರ್ಮ. ಹಿಂದೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮವೇ. ಅಂದರೇ ಈ ಮೂರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ಎಂಬಂತಿದೆ ಈ ಹೇಳಿಕೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಇವರು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ವೇದಾಗಮ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ವಚನ ವಾಂಗ್ಮಯದಲ್ಲೂ ವೇದಾಗಮಗಳ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ವಿಫುಲ ಆಧಾರಗಳಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ವೀರಶೈವರೂ ಹಿಂದೂಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಪುಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಿದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ವಿರೋಧಾಭಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗ ಹೀಗಿದೆ. "ಜನಗಣತಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವ ಹಾಗೂ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ." ಈ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಅವಕಾಶವಾದಿತನ'ವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಸದ್ಯದ ಚಳುವಳಿ: ತತ್ಪನಿಷ್ಠ ಭವಸುಖ

ಲಿಂಗಾಯತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮವಾಗುವ ಹಂಬಲದ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎರಡು ಆಯಾಮಗಳಿವೆ. ಶರಣ ಚಳುವಳಿ ನಿರ್ಮಿತ ತಾತ್ವಿಕ ಕಾರಣವೊಂದಾದರೆ, ವರ್ತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯಾರ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯ ಭೌತಿಕ ಕಾರಣ ಇನ್ನೊಂದು. ಬೇರ್ಪಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡೂ ಆಯಾಮಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬಲವರ್ಧಕಗಳಾಗಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ, ಮತ್ತು

ಮಾನ್ಯತೆಯ ಸುದೀರ್ಘ ಚಳುವಳಿಗೆ ಹಲವು ಮಜಲುಗಳಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬಯಕೆ, ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜೋ ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ನಿರೂಪಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಈ 'ಹೋರಾಟ'ದ ಹಿಂದಿನ ಒತ್ತಾಸೆ, ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇದರ ವರ್ತಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತ ಅವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು.

ಇಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತ-ವೀರಶೈವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು 2018ರ ಈ ವರ್ಷದ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಇದು ಈಗಷ್ಟೇ, ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜನ್ಮತಳೆದಿದೆ ಎಂಬ ಆರೋಪಗಳು ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯೆಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾಳಿದ ಅವಜ್ಞೆಯ ಧ್ವನಿಗಳಾಗಿವೆ ಕೂಡ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಲಿಂಗಾಯತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮವಾಗುವ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಉದ್ದೇಶದ್ದಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನದು. ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗೆ ಬಲವಾದ ಸಮರ್ಥನೆ ಇರುವುದು ತಾತ್ವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇ ತಾತ್ವಿಕವಾದದ್ದು ಎನ್ನಲಾಗದು. ಉದ್ದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯಾರ್ಥಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲೂ ಅನುಮಾನಗಳಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಜನಗಣತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಈ ತನಕದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಲಿಂಗಾಯತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮದ ಹೋರಾಟದ ಮುಂಚೂಣಿಯ ನಾಯಕರ ಮಾತುಗಳೂ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಹೋರಾಟದ ಕೆಲ ನಾಯಕರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಎಂದು ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸೌಕರ್ಯ, ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ಈ ಹೋರಾಟದ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ 'ಸರಕಾರಿ ಲಾಭ' ಮಾತ್ರ ಎಂದಾದರೆ ಈ ಅದು ತಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಎಸಗುವ ಅನ್ಯಾಯವೇ ಸರಿ. ಸರಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಪರಿಗಣನೆ ಪಡೆದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಬರೆಸಿ ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಹಿಂದೂ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ ಅಥವಾ ಲಿಂಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೇ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಡುವುದು ಎಂದಾದರೆ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಲಿಂಗಾಯತವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ವಾಸ್ತವದೊಂದಿಗೆ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಿದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆ ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸೌಲಭ್ಯ-ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯದೊಳಗಿನ ಅರ್ಹ ಜನತೆಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಇವುಗಳಾಗದೇ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ-ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮನುವಾದಿ ಸಖ್ಯೆ ಎಂದಾದರೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂತಹ ಅತಾತ್ವಿಕ ಭೋಗವನ್ನೂ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗಳಿಗೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಆಕರ:

1. ಡಾ.ಎನ್.ಜಿ.ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಲಿಂಗಾಯತರು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು, ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಗದಗ, 2017
2. ಡಾ.ಟಿ.ಆರ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ: ಲಿಂಗಾಯತ ತತ್ವ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ; ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ; ಗದಗ, 2010.
3. ಡಾ.ಎಂ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ; ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಮಿಂಚು ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು. 2000
4. ರಂಜಾನ್ ದರ್ಗಾ, ನಡೆನುಡಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ: ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ ಬಳ್ಳಾರಿ; 2010

ಅಭಿವಿವೇಚನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹುತ್ವ: ಜಿಢ್ರಗೊಳ್ಳುವ ಯುಗ

ಬಿ. ಶ್ರೀಪಾದ

ವರ್ತಮಾನದ ತಲ್ಲಣಗಳು

ಇಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜೋ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ತಲೆದೋರಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ನೈತಿಕತೆ ಪಾತಾಳ ತಲುಪಿದೆ. ಮತೀಯವಾದ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಮತಾಂಧತೆಗೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈಚೆಗೆ ಇದು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಗಾರರ, ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ, ದಿಟ್ಟ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಹತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವಸಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಹುತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಆಶಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಚುನಾವಣೆಯ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಹೈಜಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಇರ್ಫಾನ್ ಹಬೀಬ್ ಅವರು 'ಬಲಪಂಥೀಯ ಮತೀಯವಾದಿಗಳು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮತಾಂಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ದೈವನಿಂದನೆ ಎಂದು ಕರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿವಿವೇಚನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಭಯ ಒಡ್ಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮುಂದುವರೆದು 'ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಗಳನ್ನು ತಳುಕು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಶೈಲಿಯ ಉನ್ನಾದದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕದವರೆಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವು ಮೆದು ನೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಜಗಳಗಂಟ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು

ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಹಿಂದುತ್ವ ಮಾದರಿಯ ಚರ್ಚೆಗಳು ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಮೋದಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕೂಟ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವು ಆಡಂಬರದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆರೆಸ್ಸೆಸ್‌ನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಂಘ ಪರಿವಾರದ ಎಲ್ಲಾ ನಾಯಕರು, ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಅದರ ಪರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮತಾಂಧರು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಹನೆಯ, ಹಿಂಸಾಚಾರದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮತಾಂಧರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೂರ್ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ತಳೆದ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಟ್ಯಾಗೂರ್ ಅವರು “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು ಆದರ್ಶಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮರೆತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಹುಟ್ಟಿನ ಕುರಿತಾದ ಹಕ್ಕು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ, ಪಶ್ಚಿಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದದ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು, “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಒಂದು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ರೀತಿ. ಬಂದುತ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕುರಿತಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವು ಈ ಬಂದುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಬಯಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪರವಾದ ಒಲವು” ಎಂದು ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಥವಾ ಭಾರತದ ವಿಭಜನೆ’ ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂವತ್ತು ನಲತ್ತರ ದಶಕದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆವೃತ್ತಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಾದರಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವು ಬ್ರಿಟೀಷರಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ದಮನಿತರಿಗೆ, ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ದೊರಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಬಲ್ಮನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವದೇಶ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ‘ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಜಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದರು. ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಲೇ ನಂತರ ಅವರಡನ್ನೂ ಪರಸ್ಪರ ಹಣೆದರು’ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಮತಾಂಧರು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೇಶ ವಿರೋಧಿ ಎಂದು ನಿಂದಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಳೆದ 80 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಘ ಪರಿವಾರವು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ತಳಸಮುದಾಯದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ಬಾಬರಿ ಮಸೀದಿ ಧ್ವಂಸ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿನ ಈ ಹಿಂಸೆ ತನ್ನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಣದ ದಿನವಾದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 6ನ್ನು ಸಂಘ ಪರಿವಾರವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಾರಿದ

‘ಶೌರ್ಯದ ದಿನ’ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ 60 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುಂಡು ಗುಂಪುಗಳು ಇಂದು ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಧರ್ಮಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮೂಡಿದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹಗೆತನಕ್ಕೆ, ಸೇಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೊಲೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಈ ಮತಾಂಧರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬೇಕಾದ ಪೋಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತವಾದದ ಪರವಾಗಿ, ಮುಸ್ಲಿಮರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಪೀಡಿತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೌನಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಈ ಮೌನದ ಮೂಲಕ ಈ ಮತಾಂಧರ ನೈತಿಕ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವವರಿಗೆ ‘ದೇಶ ವಿರೋಧಿಗಳು’ ಎನ್ನುವ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಕ್ರಮೇಣವು ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಶಿವ ವಿಶ್ವನಾಥನ್ ಅವರು “ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಇಂದು ಜನರ ಒಂದು ಗುಂಪಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅಸಂಬದ್ಧವಾದ ಹಗೆತನ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಕಾರದ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಮೊಘಲರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುವ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇದು ಲವ್ ಜಿಹಾದಿ, ಕೊಲೆಗಡುಕರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವು ಇಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ರೋಗವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೌಹಾರ್ದತೆ, ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಕಬೀರನ ಸೂಫಿಸಂ ಆಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಶತ್ರುವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂತ್ರಸ್ತರನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ, ದನ ತಿನ್ನುವವ, ಲವ್ ಜಿಹಾದಿ ಎಂದು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಡಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಟ್ಟು ಬೀಗ ಜಡಿಯಲಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಫಿರೋಶ್ ಅವರು “ತಮ್ಮ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಅಥವಾ ಇಂಡಿಯಾ ಗೆಟೋಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ‘ಗುಲಾಮ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ರೋಮನ್ ಕಾನೂನನ್ನು ರೋಮನ್ ಧರ್ಮವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನನ್ನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಸಹ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನಿರಾಕರಣೆಯೇ ಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಕಾನೂನುಭಂಗವೇ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹತ್ಯೆಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಡಿಯಾ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದಿರುವ ಮೋದಿ ಮತ್ತು ಆರಸ್ಸಸ್ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತಾಂಧರಿಗೆ ಈ ಹತ್ಯೆಗಳು ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರಕುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ವಿಜಯೋತ್ಸವದಂತೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಮನ

ರಾಮಚಂದ್ರ ಗುಹಾ ಅವರು “ಕಲೋನಿಯಲ್ ಕಾನೂನುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕಲಮು 153, 153ಎ, 295, 295ಎ, 298, 499, 500, 505, 124(ಎ)ಗಳನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮೆಕಾಲೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು. ಇಂದಿಗೂ ಇದನ್ನೇ ಕಾನೂನು ಕುಣಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರವೂ ಈ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. 1948, ಜನವರಿ 30 ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆಯ ನಂತರ ಆರೆಸ್‌ಸೆಸ್ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ‘ಆರ್‌ಗನೈಸರ್’ ಪತ್ರಿಕೆ ಕೋಮುವಾದವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತು ಎಡಪಂಥೀಯರ ಮುಖವಾಣಿಯಾದ ‘ಕ್ರಾಸ್ಮಾರೋಡ್’ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿ ಆಗಿನ ನೆಹರೂ ಸರ್ಕಾರ ಎರಡನ್ನೂ ನಿಷೇಧಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ನಿಷೇಧವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಮನವಿಯನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ನೆಹರೂ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಷೇಧ ಕ್ರಮವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಅನೂರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕೂಟ ಸರ್ಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಗಿನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನೆಹರೂ, ಗೃಹಮಂತ್ರಿ ಪಟೇಲ್ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂತು. ನಂತರ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದು ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಭ್ಯತೆ, ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ, ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಪಿತೂರಿ ನಡೆಸುವ ಅಪರಾಧಿಗಳ, ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು’ ಎಂದಿದ್ದ ಮೂಲ ಪರಿಚ್ಛೇದ 19(2) ಅನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ‘ರಾಜ್ಯದ ಸುಭದ್ರತೆಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು, ನೆರಹೊರೆ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಭುತ್ವವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ’ ಎಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತದ ಮೊದಲನೆ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಎಂದು ಇದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನೇಕ ಸಂಧರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಈ ಹೋರಾಟಗಾರರ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದರೂ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಧರ್ಮಾಂಧರ ಪರ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜೇಮ್ಸ್ ಲೈನ್ ಅವರು ಶಿವಾಜಿ ಕುರಿತಾಗಿ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹೇರಿದ್ದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಬಾಂಬೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಅನೂರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸರ ರಕ್ಷಣೆ ಬಯಸಿದಾಗ ಅವರು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಅಹಮದಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ದೋಶಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದ ಮಕ್ಕೂಲ್ ಫಿದಾ ಹುಸೇನ್ ಅವರ ಸಹಬಾಗಿತ್ವದ ಕಲೆಯನ್ನು ಗೂಂಡಾಗಳು ದ್ವಂದ್ವಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಪೊಲೀಸರು ಮೂಕಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಹ ಸಾಹಿತಿ, ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಣಿದು ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಮಿ ಅವರ ಸಟಾನಿಕ್ ವರ್ಷ್ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರು, ಕಮ್ಯುನಿಷ್ಟ್ ಮತ್ತು ತೃಣಮೂಲ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಫತ್ತಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಂಗ್ಲಾ ಲೇಖಕಿ ತಸ್ಲೀಮ ನಸ್ತೀನ್‌ಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖಕಿ ಪೆರುಮಾಳ್ ಮುರುಗನ್ ಮೇಲೆ ಮತಾಂಧರು ಜೀವ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಕರುಣಾನಿಧಿ ಮತ್ತು ಜಯಲಲಿತ ಆ ಲೇಖಕನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುತ್ವ ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು ಕಲಾವಿದ ಎಂ. ಎಫ್. ಹುಸೇನ್‌ಗೆ ಜೀವ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಆಗಿನ ಯುಪಿಎ ಸರ್ಕಾರ ಹುಸೇನ್‌ಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಅಲೆದಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂಡಿಯಾದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಚುನಾವಣೆಯ ರಾಜಕಾರಣದ

ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಧರ್ಮಾಂಧರಿಗೆ ಶರಣಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿರಂಕುಶ ಆಡಳಿತವು ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೇಲೂ ದಮನ ಮಾಡಿದೆ” ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಫ್ಯಾಸಿಸಂ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಉದಾರವಾದಿ ಹಿಂದೂಗಳು, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ನಿಷ್ಪ್ರಿಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ಮತೀಯವಾದಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಕೋಣೆಯ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳಾದ ಈ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಹಿಂದೂಗಳು ಈ ಮತಾಂಧರ ಉನ್ನಾದದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೋದಿ ಮತ್ತು ಆರೆಸ್‌ಎಸ್ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದ ನಂತರ ಮೇ, 2014ರಿಂದ ಕಳೆದ 4 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಮನ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ದೇಶದ್ರೋಹಿ ಎಂದು ಜರಿದು ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಮಾತನಾಡಬಾರದು ಎಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎಫ್‌ಟಿಐಐ, ಮದ್ರಾಸ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್-ಪೆರಿಯಾರ್ ಸ್ಟಡಿ ಸರ್ಕಲ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಜೆಎನ್‌ಯು ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಅಲಹಾಬಾದ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಜಾಧವ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಪುಣೆಯ ಫರ್ಗ್ಯೂಸನ್ ಕಾಲೇಜ್, ದೆಹಲಿಯ ರಾವ್‌ಜಾಸ್ ಕಾಲೇಜ್ ಮತ್ತು ವೊನ್ನೆ ಬನಾರಸ್ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದು ರಣರಂಗದಂತೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಾದ ತೀಸ್ತ ಸೆಟಲ್‌ವಾಡ್, ಪ್ರಿಯಾ ಪಿಳ್ಳೆ, ಇಂದಿರಾ ಜೈಸಿಂಗ್ ರವರ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ, ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷದ ರಾಜಕಾರಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಾಗೂ ಇಂದು ಈ ಮತೀಯವಾದಿ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ, ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಕೊನೆಗೆ ಕೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 2017ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 5ರಂದು ಪತ್ರಕರ್ತೆ, ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಗೌರಿ ಲಂಕೇಶ್‌ರನ್ನು ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ಯೆಯಾದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ವಿಚಾರವಾದಿ ಗೋವಿಂದ ಪನ್ನಾರೆ ಮತ್ತು ನರೇಂದ್ರ ದಾಬೋಲ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಮತಾಂಧರು ಈ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದರು. ಹತ್ಯೆಗೊಳಗಾದ ಈ ಜೀವಪರ ಚಿಂತಕರು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವಾದರೆ ಇವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಗುಹಾ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ದಕ್ಷಿಣಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದುಕಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಕಂಡದ್ದು ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಬರೆದು ಮತಾಂಧರ ಹಲ್ಲೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವ ವಾಸ್ತವ ಅಂಶವೂ ಸಹ ಈ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳು ಆಳದಲ್ಲಿ ನಿರೀಶ್ವರವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದರು (ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಇವರೆಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಹಿಂದುತ್ವ ಮತೀಯ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

ಕಲ್ಚರ್ ಮತ್ತು ಗೌರಿ ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಅಂಶವು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.

ಆರೈಸ್ಮನ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗಪಕ್ಷಗಳ ಈ ಹಿಂದುತ್ವವಾದಿ ರಾಜಕಾರಣವು ತಳಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಬಾಣದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಯ “ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಬೂರ್ಜ್ (ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ) ಬದುಕಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನದ (common sense) ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿಸುವ ಯಜಮಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕವೂ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ-ಫ್ಯೂಡಲಿಸಂ’ನ ಹೆಜಮನಿಯು ‘ಸಬಲ್ಟ್ರನ್ ವರ್ಗ’ಗಳನ್ನು ‘ಗೆಲ್ಲುವುದರ’ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜೋ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ- ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಕಳೆದ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪಾರುಪತ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಆರೈಸ್ಮನ್‌ನಂತಹ ಪುರೋಹಿತಾಹಿ ಸಂಘಟನೆಯು ಹಿಂದುತ್ವ-ದಲಿತರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂಬೇಡ್ಕರವಾದಿ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗು ಬಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಪಾವಿತ್ರತೆ, ಉಪವಾಸ ಎನ್ನುವ ವ್ರತ, ಧಾರ್ಮಿಕರಣಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಗ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಶೋಬಾಯಾತ್ರೆ, ಖಾಕಿ ಚಿಡ್ಡಿ ಕೇಸರಿ ಬಾವುಟ ಹೀಗೆ ಈ ಹಿಂದುತ್ವದ ಈ ವೈದಿಕ ಚಹರೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಇಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವಾಗಿ ತಳವೂರಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಾವಯವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಹೆಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸೋತಿದೆ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರಂಗಭೂಮಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಜಜೀವನದ ಬದುಕಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಕಂಡ ನಿಜವಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸೋತಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಜಗಳೂ ಹುಸಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಕಡೆಮಿಕ್ ಚಿಂತನೆಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಅಪಮೌಲ್ಯಗೊಂಡು ದಂತಗೋಪುರದ ಬೋನುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗುತ್ತ, ಗೋಳೀಕರಣ ಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ನಿಜದ ಸಂವಹನ ನೆಲೆಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸಂವಹನದ ಆದ್ಯತೆಯು ತನ್ನ ಜನಪರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೃದಯಹೀನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಅರಿವೂ ಸಹ ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀ ಸಮಾಜದ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳನ್ನು ‘ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗುಂಪು, ಇವರು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ’ ಎಂದು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಇಂದಿನ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಆಡಳಿತದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಬಕಾಸುರ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಅಧಿಪತ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಜಮಾನ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೋವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ನೋವು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೋವು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ, ಅರಿವು ಸಂವೇದನೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ದಮನಕ್ಕೆ, ಮತಾಂಧರ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ, ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಪಾಶವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಮುಂದಣ ದಾರಿ : ಬಹುತ್ವ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವಿನಾಶ

ಇಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವ ತಳಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಮರುರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತಳಸಮುದಾಯಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ತುರ್ತಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಆದ್ಯತೆಯ ಕೆಲಸ. ವೈವಿದ್ಯತೆ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಹುತ್ವದ ಕುರಿತಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ, ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಹುತ್ವವು ವೈವಿದ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುತ್ವವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವೈವಿದ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುವ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುತ್ವವು ಮಾನವ ಬದುಕನ್ನು ನೋಡುವ, ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬಹುತ್ವವು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ರಾಜಕೀಯ ಬೋಧನೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಅಲ್ಲ. ಸದಾ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿರುವ ಬಹುತ್ವವು ಎಂದಿಗೂ ತಟಸ್ಥವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕು ಪರೇಖ್ ಅವರು 'ಬಹುತ್ವಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಒಳನೋಟಗಳಿವೆ. ಬಹುತ್ವದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಪೊರೆಯಲ್ಲಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಳುಹಿ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಮೇಲಲ್ಲ, ಕೀಳಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾವುದೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ಬಹುರೂಪಿ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ ತನ್ನೊಳಗಿನ ವೈವಿದ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಅದರ ನಕರಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನ ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾತಿಯೊಳಗಿನ ವೈವಿದ್ಯವನ್ನು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಲೇ ಅದರ ಜೀವಪರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಒಲಿದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ಸದಾ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮ, ಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ, ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಸದಾ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ವರ್ಣಸಂಕರದ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು "ಇಂಡಿಯಾದ ವಿವಿಧ ವಂಶೀಯ ಮಿಶ್ರಣಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜಾತಿಯ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ವಂಶೀಯತೆಯ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ವಂಶೀಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಪ್ಪುದಾಗಿ ಎಳೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಜಾಬಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಡುವೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಂಶೀಯ ಸಾದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ? ಬೆಂಗಾಲ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಗೂ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸಿನ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಿಗೂ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಂಶೀಯ ಸಾದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ? ಪಂಜಾಬಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನ ಸಮಗಾರನ ನಡುವೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಂಶೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ? ಮದ್ರಾಸಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮದ್ರಾಸಿನ ಕೆಳಜಾತಿಯವನ ನಡುವೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಂಶೀಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ? ಪಂಜಾಬಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನ ಸಮಗಾರ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ತರನಾದ ವಂಶೀಯತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮದ್ರಾಸಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಮದ್ರಾಸಿನ ಕೆಳಜಾತಿಯ ವಂಶೀಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಒಂದೇ ವಂಶೀಯತೆಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಜನೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಿತಿಗೆ ಜಾತಿ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಜಾತಿಯು ವಂಶೀಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನವ ಉದಾರೀಕರಣದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಜಾರಿಗೊಂಡಾಗ ದೇಶದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕಲೋನಿಯಲ್‌ನ ಲೂಟಿಕೋರತನದ ದಾಳಿಯನ್ನು, ಭೂತಕಾಲದ ಕುರೂಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಬಲಪಂಥೀಯ ರಾಜಕಾರಣವು ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿತು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಕೊಳ್ಳುಬಾಕುತನದ ಲಾಲಸೆ, ಲೋಲುಪ್ತತೆ ತನ್ನ ಅತಿರೇಕದ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ತಲುಪಿದಂತಹ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಬಹುತ್ವ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹುತ್ವ ಮತ್ತೆ ಸಮಾಜದ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ (Cultural renaissance) ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜೀವಪರವಾದ ಯಾವುದೇ ತತ್ವ, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉನ್ನಾದದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮತಾಂಧತೆಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ವೀಕೃತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅದರ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪೆಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಈ ಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೇಲಸ್ತರದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಈ ನೆಲದೊಳಗೆ ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಬಹುತ್ವದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರನ್ನು ರೂಪಿಸಲು “ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ, ಜನಪದೀಯ ಶ್ರಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಮತೆ, ನವ ಉದಾರೀಕರಣದ, ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕೇಂದ್ರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯ ಮಿಥ್ ಅನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ/ಸಮಾಜವಾದಿ ಜನಪರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ” ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ, ನಡೆ, ನುಡಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1600ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತಾಯ್ನುಡಿಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 234 ಮುಖ್ಯ ತಾಯ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ 22 ಅಧಿಕೃತ ತಾಯ್ನುಡಿಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತಾಗಿ 60 ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. 122 ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು 10 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಭಾವಕೋಶವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೊಳಗಿನ ವರ್ತನೆ, ನೈತಿಕತೆ, ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯನ್ನು ಭಾಷೆ ಅದರಲ್ಲೂ ತಾಯ್ನುಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ನಶಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾತಜ್ಞ ಗಣೇಶ್ ದೇವಿ ಅವರು ‘ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಜೀತಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದ ಕೀನ್ಯಾದ ಲೇಖಕ ಥಿಯಾಂಗೋ ಗೂಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗಿನ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು, ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ರೂಪಿಸಲು ಭಾಷೆಯ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಳಕೆಯು

ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಗೂಗಿ 'ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ, ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವರ್ತನೆ, ಬದುಕು, ನುಡಿಕಟ್ಟು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಡಯಲೆಕ್ಟ್ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವೆಲ್ಲದರ ವಾಹಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂವಹನವಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೂರು ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. 1. ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ಭಾಷೆ. 2. ಮಾತು 'ಇದು ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 3. ಬರವಣಿಗೆ 'ಇದು ನುಡಿಯನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೃಶ್ಯ ಸಂಕೇತಗಳೊಂದಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಒಂದು ತಳಹದಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಕಸನ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಗೂಗಿ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನೊಳಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನೊಳಗೆ ಹಾಗೂ ಇತರರೊಳಗೆ, ನನ್ನೊಳಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬಹುತ್ವ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭದ ಮೆಟ್ಟಿಲಾದ ಭಾಷೆಯ, ತಾಯ್ನಡಿಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜರೂರತಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

ಹಿಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಹೇಳಿಕೆ ಬೊಗಟೆ, ಅರ್ಥಹೀನ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಂಚವೂ ಬದಲಾಗದ ಇಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯೇ ಕಾರಣ. ಮೌಲಿಕವಾದ, ವೈಚಾರಿಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆತಿದ್ದರೆ ಈ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತೀಯವಾದದ ಫ್ಯಾಸಿಸಂ ಸರಾಗವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತ, ಈ ನೆಲದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗಿದಂತೆ ಕೋಮುವಾದ ತನ್ನ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚ ತೊಡಗಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಹದಿ ಹರೆಯದವರಿಗೆ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ, 'ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷತೆ'ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕೆಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ, ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ, ಬಲಪಂಥೀಯ, ಜಾತಿವಾದಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸತೊಡಗಿತು. ಇದು ಮತೀಯವಾದಕ್ಕೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ದುರಂತ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಧರ್ಮ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಹುತ್ವ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಎರಡನೇ ಮೆಟ್ಟಿಲಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 138 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ಮೊದಲ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆ. ಭಾರತೀಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯೋಗದ ಕುರಿತಾಗಿ ನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು 1882ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗದ ಮುಂದೆ ಫುಲೆಯವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇದು ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ ಮನವಿ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು. ಆ ಮನವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುದಾನವು "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಮೇಲ್ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಾಭವಾಗಲಿದ್ದು ಇನ್ನಿತರ ಶೋಷಿತರು, ದಮನಿತರು ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬಡತನದ ನರಕದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ" ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತ, ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಗಳ ಬೆವರು ಮತ್ತು ರಕ್ತದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ತೆರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕುಲೀನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಇಂದು ಬಹುತ್ವ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭದ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಸೊಗಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮರುನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಂಗಭೂಮಿ, ಊರಿನ ಜನಪದ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಅದೇ ಊರಿನ ಹಿರೀಕರ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳು, ಸ್ವತಃಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಶಿಕ್ಷಣಗಳು, ನೆಲಗುರುತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಇರುವಂತೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಸ್ಮರಿಗೂ ಇರುವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಈ ಮರುನಿರ್ಮಾಣ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ವರ್ಣ ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಮಗುವಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತಹ 'ದೇಸೀ' ಕಲಾ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೂ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕು. ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು. 'ಸಮುದಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ'ವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಇಂಥ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

20ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಹಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞ ಮತ್ತು ದಾರ್ಶನಿಕ ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಪೌಲ್ ಫೈರೆ "ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ 'ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ'ಯು (pedagogy) ಶೋಷಿತರನ್ನು ಅದೃಷ್ಟ ಹೀನರು ಎಂದು ಕರೆದು ಅವರಿಂದ ದೂರವುಳಿದು ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಮೋಚನೆಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರು ಸ್ವತಃ ಆ 'ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ'ಯ ಭಾಗವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ. ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಿತರ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆಗೆ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು, ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ. ಶಿಕ್ಷಣವು ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವುಳಿಯಬಾರದು. ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಸ್ವತಃ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ ರಾಜಕೀಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ಅರಿವಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಫೈರೆ 1972ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಶೋಷಿತರ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ', 1985ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಶಿಕ್ಷಣದ ರಾಜಕೀಯ' ಕೃತಿಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆಗೆ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಂದಿಗೂ ತಟಸ್ಥವಾಗಿರಬಾರದು ಎನ್ನುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೇ ಅನುಭವವನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೊಳಪು ಕೊಡುವಂತಹ, ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಫೈರೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ-ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದು ಪ್ರೈವೆ ಮಾದರಿಯ ಶೋಷಿತರ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಂಡಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಭಾರತೀಕರಣದ (Indianising education) ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಮತೀಯವಾದಿಕರಣ ಸಾಂಪ್ರದಾಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸನಾತನವಾದದ ಗೊಡ್ಡು ಚಿಂತನೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಆರೆಸ್ಸೆಸ್‌ನ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ಮೇಲಿದೆ. ಇಂದು ಆಧುನಿಕವಾದ, ಮೌಲಿಕವಾದ, ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಆದ,

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ನಂತರವಷ್ಟೇ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯುವ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಣಾಶೀಲ ಗುಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆ, ಕಲಿಕಾಕ್ರಮ, ಬೋಧನೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹೊಸ “ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ”ಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಅವರು ರೂಪಿಸಬಯಸುವ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಬಹುತ್ವ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶ್ರಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ, ಆಧುನಿಕ ಸ್ವೀವಾದವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಕಲಿಕೆಯರಿಮೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ, ವರ್ಗಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜನಾಂದೋಲನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಜನಪದೀಯ ಶ್ರಮಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಇಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ/ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಕೊಂಚ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇನೋ. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾದ, ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ, ಪರಸ್ಪರ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಒಂದು ಬದುಕು ಎಂದು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಚರಣೆ, ಆಹಾರ, ಭಾಷೆ, ಕಲೆಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ಪನ್ನವೆಂದೇ ನಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಒಂದು ಕಣ್ಣುಟ್ಟು. ಈ ಧರ್ಮವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಜನರ ನಂಬುಗೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಧರ್ಮವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಸುಮಾರು 3000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಆರಂಭದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1500ದವರೆಗೂ ಅತ್ಯಂತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ, ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಅವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಪಾಮರರು ನಂಬಿದ, ಆಚರಿಸಿದ ಬದುಕಾಗಿತ್ತು, ವಿಚಾರವಾದವಾಗಿತ್ತು, ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯತೆಯನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಗಿಡವಾಗಿ, ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ನೂರಾರು ಟೊಂಗೆಗಳು ಟಿಸಿಲೊಡೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಂದೂ ವಿಕೃತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಏಕಸ್ವಾಮತೆಯನ್ನು ಬಹುತ್ವದ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ನೆಲಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಒಡೆಯುತ್ತ ಕೆಡವುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಪುನರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ದೈವವು ಒಬ್ಬ ದೇವರು ಮಾತ್ರ, ಆ ದೇವರು ಒಂದು ಮರೆ ಮೋಸದ ಪಾವಿತ್ರದ ರೂಪವಾಗಿದ್ದ, ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ

ವ್ಯಸನದ ಹಪಾಹಪಿತನವಿತ್ತು. ಸುಮಾರು 2000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಒಂದು ಅಖಂಡ ಶಿಲೆ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಎಂದು ಕರೆದು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸಿದರು. ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕೀಳು ಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಶಾಶ್ವತವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಯಾದ ಮನುಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಈ ಸನಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ಶೈಲೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಗಂಗೂಲಿ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾ “ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಸಮಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟಗಳ ಜನರಿಗೆ, ಅವರವ ಅಭಿರುಚಿಗಳು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಗುಣಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಒಂದು ನಡುವಳಿಕೆಯ ನಿಯಮವಳಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವು ಸಂತತಿಯಿಂದ ಸಂತತಿಗೆ ಅದು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಏಕರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಈ ಅಮಾನವೀಯ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವಂತೆ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ದೈವವು ಪ್ರಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು, ನದಿಯಾಗಿತ್ತು, ಮಣ್ಣಾಗಿತ್ತು, ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಾ, ಅದನ್ನು ಕೆಡವುತ್ತಾ, ತಾನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಲು ಮತ್ತು ತಾನು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಜೀವಿಸಲು ತಳಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅವರ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಒಂದು ಊರುಗೋಲಿನಂತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಾಣದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹಸಿವಿನ ನಡುವೆ, ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯದ ನಡುವೆ ಬದುಕಿದ್ದರು. ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಿಗೆ, ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ತಳಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ನೆಲಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು 2500 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಬುದ್ಧನ ಕಾಲದಿಂದ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸ ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲ ಸೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಿ ಪರಂಪರೆಗಳಾದ ವಚನ ಪರಂಪರೆ, ಮಲೆ ಮಾದೇಶ್ವರ, ಮೈಲಾರ, ಜುಂಜಪ್ಪ, ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ನಡೆಕಾರರು, ಚಾರ್ವಾಕ, ನಾಥ, ಸಿದ್ಧ, ಬೌದ್ಧ ಪಂಥಗಳು. ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯ ಈ ಮೂಲಧಾರೆಗಳು ನಮ್ಮ ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ದೊಡ್ಡ ಬಗೆಯ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲ, ನೈತಿಕ ಬಲವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸನಾತನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳಾಗಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಧಾರೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಗುವಷ್ಟು ಜೀವತೋರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಗುಲಾಮಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಈ ಅವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯು ಉಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಬಡವರ ನಡುವಿನ ಕಂದಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಮಾನವೀಯವಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಾರತದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಭಿಕ್ಷು ಪಂಥದ ಚಳುವಳಿ ನಮಗೆ ಒಂದು ಹಾದಿಯನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರಾಂತದ ಗುರುನಾನಕ್, ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕಬೀರ, ಬಂಗಾಲದ ಚೈತನ್ಯ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಮದಾಸ್, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಕ ಇವರೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಬದುಕಿನ ಮೂಲಕ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಚಿಗುರುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೂಯಿಸಂಗೆ ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಅನುಭಾವದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಅನುಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿದರು.

ಸನಾತನವಾದಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ವಾರ್ತೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣ, ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಬಲಿಯಾಗದಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಳಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಮೇಲಿನಂತೆ ನಿಗೂಢವಾದ, ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕ ರಾಮಯ್ಯನವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನೋಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ನಾಹಯಕರಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಆಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ, ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಡುವ ಒಳನೇಯ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಈ ಅವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ರಾಮಯ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಇಡೀ ಅವೈದಿಕ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಈ ದೇಸಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಯಾರ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಅವೈದಿಕ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯನ್ನೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಿವೆ. ಅವರ ತಾತ್ವಿಕತೆ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುರ್ಬಲಗೊಂಡಿದೆ. 15ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ದೈವಗಳನ್ನು ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಸಮುದಾಯ 500 ವರ್ಷಗಳ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳಸುಳಿಗಳು, ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ನಲುಗಿ ಇಂಡಿಯಾ ಇಂದು ಈ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆ ಜನಪರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮತೀಯವಾದದ ಜಠರದೊಳಗೆ ಜೀರ್ಣೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಡಿ. ಆರ್. ನಾರರಾಜ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸನಾತನವಾದದ ಈ ಆತ್ಮವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಇಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಘ ಪರಿವಾರದ ಮತೀಯವಾದಿ ಹಿಂದುತ್ವ ರಾಜಕಾರಣವು ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ನಂಬಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಇದರ ಫಲವನ್ನು ಇಂದು ದಿನನಿತ್ಯ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಫ್ಯಾಸಿಸಂನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಇಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ನಲಗುತ್ತಿದೆ.

ನಿಜ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಯೇನು ಇರಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಚಲನಶೀಲವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ ವಶೀಕರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳಾದ ಜಾತ್ಯಾತೀತೆ, ದೇಸೀಯತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಶ್ರಮಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾರರು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ತೊರೆದು ಸನಾತನವಾದಿ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ದೂಡುತ್ತಿವೆ. ಇಂದಿನ ಕೋಮುವಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಬಲ್ಲಷ್ಟು ಸಶಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಅವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ತನ್ನ ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಯಜಮಾನ್ಯದ ವೈದಿಕಶಾಹಿಯು ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಬದುಕಿನ ಲವಲವಿಕೆ ಜೀವಸೆಲೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಬೇರು ಸಮೇತ ಕಿತ್ತೆಸಿದಿವೆ. ಇತ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತನವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅತ್ತ ತಮ್ಮ ಜೀವಸೆಲೆ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ, ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಬದುಕು ಬಯಲಿನ ದೀಪದಂತಾಗಿದೆ.

ಇಂದು ವಿಚಾರವಾದವೆಂದರೆ ಅದು ನಿರೀಶ್ವರವಾದವಲ್ಲ. ಅದು ದರ್ಶನಗಳ ಕಥನ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಚಿಂತಕರು ಸಂಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಅನುಭಾವದ ದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ, ಸೂಫಿ ದರ್ಶನಗಳ, ನಾಥರ, ಸಿದ್ಧರ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಚಾರವಾದವನ್ನು ಸೋಕಾಲ್ಡ್ ನಿರೀಶ್ವರವಾದದ ಹಳವಂಡದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. 2500 ವರ್ಷಗಳ ಬುದ್ಧಿಸಂ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ಸಹ ದರ್ಶನಗಳ ಅನುಭಾವದ ಮೂಲಕವೇ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದ ಬುದ್ಧಿಸಂ ಬುದ್ಧಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವ ತತ್ವದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಇಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅರಿವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ಗೋಚರ ಮತ್ತು ಅಗೋಚರ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಆಳವಾದ ಒಳನೋಟದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉದಾರವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ, ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಮೀರಲಾಗದ ಆ ಸುಧಾರಣವಾದಿ ನಡೆಗಳ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ-ಘೂಡಲಿಸಂ ವಿರುದ್ಧ ಹೊಸದಾದ “ಶೂದ್ರ ಅತಿಶೂದ್ರ” ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಫುಲೆ ದಂಪತಿಗಳ ಇಡೀ ಹೋರಾಟದ ಬದುಕನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೋಸ್ಟ್ ಕಲೋನಿಯಲ್ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿರ್ವಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಿಂತಕ ಡೆಂಡಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಚಲನತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಇಂಡಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಶೇಕಡಾ 15 ರಷ್ಟಿರುವ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಏಕರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮರಮೋಸದ “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೊರ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು” ಶೇಕಡಾ 70 ರಷ್ಟಿರುವ ತಳ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒಳ ವಿನ್ಯಾಸದ” ಮೂಲಕ ಒಡೆದು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಜನಪದೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂದು ಹಿಂದುತ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿಯಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮ್ನಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ “ಸಾವಯವ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ” ಕಡೆಗೆ ಪಯಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜೀವಪರವಾದ ನೆಲಮೂಲ, ಜಲಮೂಲ, ಸತ್ಯ ಮೂಲದ ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕಿನಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಅವರೇ ತಂತಾನೆ ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಪರ್ಯಾಯ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಈ ಆಯ್ಕೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಮತೀಯವಾದಿ ಫ್ಯಾಸಿಸಂಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ : ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂನ ಹೊಸ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. ಇಂದು ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತ್ವ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಿಂದೂಯಿಸಂಗೆ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಅವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಸಮಾನತೆ ಭಾವದ, ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರತಂದು ಧರ್ಮದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಿ ಶರ್ಮ ಅವರು ‘ಕೇವಲ ಕಾರಣಗಳ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು

ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಬಹುದೆಂದು, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮಮತೆಯನ್ನು ದೇವರನ್ನು ನೋಡುವ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಎಂದೂ ಚಿಂತಿಸಿದರು.' ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ಸನಾತನ ಚಿಂತನೆಗಳ ಸ್ವಧರ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಪೌರುಷತ್ವ, ಬಲಶಾಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೊಂಡವು. ಮಾನವೀಯತೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಈ ರಾಜಕೀಯ ಹಿಂದೂಯಿಸಂ ಮುಂದೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಾಲು ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಗಾಂಧಿಯವರ 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' ಆಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿತು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಮತ್ತು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯ ಸಂಕೇತಗರ್ಭಿತ ಉದಾರವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹೈಜಾಕ್‌ಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯು ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಮಾದರಿಯ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಅನೈತಿಕವಾದ, ವಿಕಾರವಾದ ಮೃಗ ಸದೃಶ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಇದು ರೂಢಿಗತಗೊಳ್ಳುವ ಹೇರುವಿಕೆಯ ಕಾನೂನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದು 1920ರಲ್ಲಿಯೇ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಅಸಮಾನತೆಯು ಹಿಂದೂಯಿಸಂನ ಆತ್ಮವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಫಲಾಫಲವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಸೋಲುವ ಹಿಂದೂಯಿಸಂ ಫಿಲಾಸಫಿಯು ವೈಯುಕ್ತಿಕ ನ್ಯಾಯಪರತೆಯ ಫಲಾಫಲವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಸಹ ಸೋತಿದೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದರು.

ಇಂದು 21ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಾರಗೊಂಡು, ಕ್ರೌರ್ಯದ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಆಡೊಂಬೊಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು ವಿರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಜಾತೀಯತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ತನ್ನ ಮತೀಯವಾದಿ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಘ ಪರಿವಾರ ಈ ಮತಾಂಧತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಘ ಪರಿವಾರದ ಪುಂಡರ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತಾಂಧರು ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲಭೂತವಾದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಜನಪರ ಚಿಂತಕರು, ಲೇಖಕರ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಸಹನೆಗಳು ಕ್ರೌರ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ಹಲ್ಲೆಗಳು, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ 'ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಉಡಾಳರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಿಶೂಲಗಳಾದವು, ಅಗ್ನಿ ಭಕ್ಷಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾರಕಾಸ್ತ್ರಗಳಾದವು' ಎಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೊ. ಡೊಮಿನಿಕ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಧರ್ಮಗಳು ತಾಯಿಯಂತೆ ಪೊರೆಯುವ ಹಾಗೂ ಬಾಂಬಿನಂತೆ ನಾಶಮಾಡುವ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಇಂದು ವರ್ತಮಾನವೂ ಹೌದು.

ಆದರೆ ಇಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥೈಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಡವಿಲ್ಲವೆ? ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷತೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದರ್ಥ. ಆದರೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರೆಸ್‌ಎಸ್ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷತೆ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂಯಿಸಂ ಇತರೇ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇತರೇ ಧರ್ಮಗಳು ಹಿಂದೂಯಿಸಂಗೆ ರುಣಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತವಾದದ ಮತಾಂಧತೆ ಅಧಿಕಾರದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳೂ ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮವೇ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದು ಮಿಕ್ಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮಗಳು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಹಿಂದುತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮತಾಂಧರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಈ ಆರೆಸ್‌ಎಸ್ ಮಾದರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸುವಾಗ, ಅದರ ಧರ್ಮಾಂಧತೆಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಮಾತ್ರ ಭಾರತದ ಧರ್ಮಾಂಧತೆಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂದು ಕುರುಡಾಗಿ ನಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಕರು, ಚಿಂತಕರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ನುಡಿಗಟ್ಟು ರಾಜಕೀಯವಾದದ್ದು. ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ವಸುಂದರ ಮೋಹನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ರಾಜ್ಯ' ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಧರ್ಮದಿಂದ ದೂರವುಳಿದು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು, ಯಜಮಾನ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಳವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸಮಾಜವು ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಮೀರಬೇಕಾದಂತಹ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸಮಾಜವೂ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರೋಮಿಲಾ ಥಾಪರ್ ಅವರು 'ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಎನ್ನುವ ಕಳೆಗುಂದಿದ ನೆರಳಿನಿಂದ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಅನ್ನು ಹೊರತರಬೇಕಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ರೂಪಿತವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ನಡೆಗಳ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಸಂವಾದವನ್ನು ಹೆಣೆಯಬೇಕಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮರು ಅನುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂನ ಸಫಲತೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲೆಂದರೆ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ. ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿದ್ದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಮೇಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಬ್ರಾಂಡ್‌ನ್ನು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಇಡೀ ಸಂವಾದವೇ ಪೇಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧಿ ಧರ್ಮದ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಬೇಕು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರೆ, ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಅನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅರ್ಥೈಸಿದ ನೆಹರೂ ಅವರು ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಹೇಗೆ ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೆಹರೂ ಬಳಿ ಉತ್ತರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯವಲ್ಲ. ಅದು ನೈತಿಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಹೌದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಅನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ನೈತಿಕತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಅದು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇದು ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಬದುಕು ಕೂಡ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ-ಕ್ರಿಸ್ತ ಮತ್ತು ಇತರೇ ಧರ್ಮದವರು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾತ್ಯತೀತ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಲ್ಲರು. ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಬಹುತ್ವ ಸಮಾಜ ಮಾತ್ರ ರೂಪಿಸಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಇಂದು ಇಂತಹ ಬಹುತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದೇ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಕಂಡು ಅದು ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಹಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಂದರ ಜನರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಎಚ್ಚತ್ತ ಜನರ ಆದ್ಯ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

ಬಲಾಢ್ಯರ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸವಾಲುಗಟು

ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ

ಕಾಡಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಲು

ದೇಶ 'ಸ್ವತಂತ್ರ'ಗೂಂಡು ಏಳು ದಶಕಗಲನ್ನು ಸವೆಸಿ ಎಂಟನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಇನ್ನೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲಗಲನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೂಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕೈಗೂಸು ಎನ್ನಬೇಕೂ? ಅದು ತಾರುಣ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕೂ? ಇಲ್ಲವೇ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಲ ನೂಕುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕೂ? ಇಲ್ಲವೇ ಈ ದೇಶ ಇನ್ನೂ ನೈಜ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕೂ? ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಲು ಕಾಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಘಟನೆಗಲು, ಗೂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಗುಂಪು ದಾಳಿಗಲು ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಹಾಗೂ ದಲಿತರ ಕೂಲೆಗಲು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲಣ ಹಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಕ್ತಸಂವಾದ ಪರಿಸರ, ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೂಳ್ಳಲು ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಶಕ್ತಿಗಲು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಲು, ದಲಿತರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ತಳಸಮುದಾಯಗಲ ಮೇಲಣ ನಿರಂತರ ಹಲ್ಲೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಪರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಲನ್ನು ಜಾರಿಗೂಳಿಸುವ ಬಗೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾವಲು ನಾಯಿಗಲಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಾಧ್ಯಮಗಲು ಉಳ್ಳವರ ತುತ್ತೂರಿಗಲಾಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವುದು. ಇವೆಲ್ಲವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನೈಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವರ್ದನೆಗಲು.

ಈ ಘಟನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅವರ ವಿವೇಕ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ ಪಡೆವ ಮತ್ತು ಮತ ನೀಡುವ ಜನರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸದೇ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮಗಳಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇವು ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕನ್ನೇನೂ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆ ಸಂಗತಿಗಳೇ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ 'ಜಾತಿಗೆ-ಧರ್ಮ'ಗಳಿಗೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಂದು ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನ

ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನದಂತಿವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಚುನಾವಣೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು, ಪಕ್ಷಾಂತರಗಳು, ಪಕ್ಷಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರದ ಗೆರೆಗಳು ತೆಳುವಾಗುವುದು, ಕುದುರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಕುದುಡು ಕಾಂಚಾಣದ ಕುಣಿತ, ಟಿಕೆಟ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಧನಿಕರು, ಜಾತಿ-ಧರ್ಮಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಮತದಾರರು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮತ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕಾದುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಅದರ ಪಾಲನೆ. ಅದರ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು. ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದ ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಹಸನಾಗುವ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕು.

ಆದರೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಬಂಡವಾಳ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು. ಇವೇ ಜನರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಚಾರಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದ ಆದ್ಯತೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮತ ನೀಡಿ ಗೆಲ್ಲಿಸುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿ. ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳುಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ನೈಜ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲ. ಧರ್ಮವೂ ಅಲ್ಲ; ಜನಹಿತವೂ ಅಲ್ಲ. ನಾಯಕನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವನಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಅಧಿಕಾರದ ಗದ್ದುಗೆ ಏರುವುದೇ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಕನಸು ಎಂದು ಮತದಾರರು ಭಾವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಕನಸಿನ ಸಾಕಾರವೇ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ನಂಬಿಸುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತದಾರರ ತುದಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಡೆಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳ ವಿವೇಕ ಮಕಾಡೆ ಮಲಗುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ಯ ಸೋಲುತ್ತದೆ. ಜನರು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೂಡಿಯೇ ಸೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸೋಲಿಸುವ ಆಟವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಆಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ

ಕೊಂಚ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಣಕು ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವ

ಅಪಾಯವನ್ನು ಅಂಭೇಡ್ಕರ್ ಊಹಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನಡುವೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂಭೇಡ್ಕರ್ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಈ ಸಂವಿಧಾನ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಮತದಾರರಿಗೆ ಮತ ಹಾಕುವ ಹಕ್ಕು ನೀಡಿದೆ. ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಸಿರಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಧಾರ ಸ್ಥಂಭ ಮತ್ತು ತಳಹದಿ ಸಂವಿಧಾನ. ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆರಿಸಿಬಂದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುವ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸಂವಿಧಾನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಆಂದೋಲನವೂ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇಂತಹ ಚಳವಳಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತಳಹದಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನೇ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರುವುದರ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳು ಎರಡು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ. **ಒಂದು.** ಸಂವಿಧಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಹಿಳೆ, ದಲಿತ, ಹಿಂದುಳಿದ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. **ಎರಡು,** ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೈಜ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಸಲು, ಅದನ್ನು ಜನಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿಸಲು ನಿರಂತರವಾದ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಾಗ್ವಾದಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಆ ಮೂಲಕ ದೇಶದ 'ಮನಮಂಥನ'ವಾಗಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನೆಲೆಯೂರಬೇಕಿವೆ. ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಣಗಾಡಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ, ಇಲ್ಲಿರುವ ಉಳ್ಳ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮೇಲುಜಾತಿಗಳ ಜನರ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿನ ಅಜ್ಞಾನಗಳೇ ತೊಡಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಡತ್ವವನ್ನು, ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿರುವುದರಿಂದ ನೈಜವಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ದಲಿತ, ಮಹಿಳಾ ಚಳವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬ ಬಗೆಗೆ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ನಡೆದಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕೋಮುವಾದಿ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂವಿಧಾನ ಬದಲಿಸುವ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿವೆ. ಬದಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ಅಧಿಕೃತ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿಸಲು ಹೊರಟಿವೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯೇ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನ, ಅದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಅಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುತಂತ್ರ ನಡೆದಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ಸಾಗುವ ಬಂಡಿ

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಭಾರತದ 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ'ಯ ಬಂಡಿ ಹಿಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ತಾತ್ಕಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಭುತ್ವವು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನಾಳುತ್ತಿರುವುದು. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಂತರಂಗ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ತತ್ವಗಳಿಂದಲೇ. ಎಚ್ಚತ್ತ ಜನರ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿತ್ತು. ಕೆಲವಾರು ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮತೀಯವಾದಿ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅಧಿಕಾರದ ಗದ್ದುಗೆಗೇರಿ ಅಂತಹ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮನುವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಂಡಿ ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಕಾರಣ. ಇಂತಹ ಹಿಂಚಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಯಾವುದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು; ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯದೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಪೋಲಿಸ್ ಠಾಣೆಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮೊದಲು ರಕ್ಷಣೆ ಬೇಕಿದೆ.

ಇನ್ನು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಂದ ಒತ್ತಡ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಕೆಲವು ಜನಪರ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಬಗೆಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಲೆಯನ್ನೇ ಅದು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಖಾತ್ರಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡವ ಮತ್ತು ಸಿರಿವಂತರು ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಮೌಲ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಿರಿವಂತರ ಮತಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಬಡವರ ಮತಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮೌಲ್ಯವಿರುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ ಅಂತಹ ಮೌಲ್ಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಉಳ್ಳವರ ಪದತಲಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಆದೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯೋಜನೆಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ದೇಶದ, ರಾಜ್ಯದ ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಯೋಜನೆಗಳು ಇಂತಹ ಉಳ್ಳವರ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆಯೇ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಈ ನಡುವೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೆಲವು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಸಣ್ಣವರ್ಗಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು, ಇತರೆ ಕೆಲವು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ವರ್ಗ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದರ ಒಂದು ಕವಲು ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗುದ್ದಾಡಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಳೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿರಂತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಒಂದು ಸಬಾಲ್ತನ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಸದಾ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿನ

ಮೇಲುವರ್ಗಗಳು ಅವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ವಾತಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅವು ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಜನರ ತೆರಿಗೆಯ ಹಣವನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಆರೋಪವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ತೆರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ಆಗ ಈ ವರ್ಗಗಳು ಮಾತೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಿದ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಾಗಲೂ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಕೆಲವು ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಜಾತಿವಾದಿ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯೂಟರ್ನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ನೈಜ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಕೆಲವು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಲುಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ' ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು; ಆ ಮೂಲಕ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಜನರ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನರು ಅಲ್ಲಿ 'ಮತ' ಚಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈ ಚುನಾವಣೆಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ. ಯಾರ ಬಳಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಹಣವಿದೆಯೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಗೆಲ್ಲುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಇನ್ನು ಹಣ ಇಲ್ಲದವರು ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಂತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆವ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪಕ್ಷವು ಜನರ ಕೆಲವು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಅದರ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾದಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗಿ 'ಭವ್ಯಭಾರತ' ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಏಳು ದಶಕಗಳ ನಂತರವೂ ಅದರ ಮೌಲ್ಯಗಳು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಾರದೇ ಇರುವುದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಂಡಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗದಿರಲು ಕಾರಣ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಂಬ ಕನಸು

ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆತುರದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕನಸು. ಅದೊಂದು ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಜನತೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ 'ಜನಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಜೀವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆ ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕೇವಲ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ದುರ್ಬಲ ಜನರು ಕೇವಲ ಮತದಾರರಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರರು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಬಗೆಗಂತೂ ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪಾಲಿಲ್ಲ. ಜನರು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಎದುರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗೋರೆಯಬೇಕು. ಹೋರಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿನದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಜನರಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯ ವರ್ಗಗಳ ಹಿಡಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಮಾಯಕರಾಗಿ, ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತರಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಟೊಳ್ಳಾಗಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ನೀಡಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಹಿಂದೂತ್ವದ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಒಂದು. ಹಿಂದೂತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ ಶಕ್ತಿಗಳು. ಈ ಶಕ್ತಿಗಳು 'ಎದುರಾಳಿ'ಗಳ ಕುರುಹು ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿವೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ದ್ವೇಷದ ರಾಜಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ದಾಳಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತನ್ನ ಎದುರಿಗಿರುವ ಜನರನ್ನು ಅಬ್ಬರದ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಓಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತ್ರಿಪುರಾದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ದ್ವಂಸ ಪ್ರಕರಣ ಇದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನರೇ ಅವರಿಗೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂವಿಧಾನ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ 'ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಜನರು ದೇವರು, ಧರ್ಮ, ಹಿಂದೂತ್ವ, ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಇವುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸುಳ್ಳುಗಳ ಅಬ್ಬರದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಜನರು ನೈಜ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ, ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿನ ಬಗೆಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದು ಈ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ರಾಜಕಾರಣ. ಇದು ರಾಜಕಾರಣ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹೆಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯ' ಎಂಬ ಕರುಣೆಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂಸೆ ಧರ್ಮದ ಮುಖವಾಡ ತೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿದವರನ್ನು ಹಿಂದೂ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ, ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬಿಂಬಿಸಿದ ಮುಂದಿನ ಹಂತ ತುಂಬಾ ಭೀಕರವಾದುದು. ಹಾಗೆ ಬಿಂಬಿಸಲಾದವರ ಮೇಲೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲವಾಗಿಸುವ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಯ ಕನಸು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿರುವುದು. ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ಹಂತದ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಡೆ ಮಾತ್ರ. ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ದೂರ ಇಡುವ ಮೂಲಕ ಬಲವನ್ನು

ಕುಗ್ಗಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಜನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ದುರ್ಲಭಗೊಳಿಸುವುದೇ ಮುಖ್ಯ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಶಕ್ತಿಗಳು ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದು ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿರುವ ಈ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಿಸಲು ಜನರನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಎರಕ ಹೊಯ್ಯುವ ಮೂಲಕ ಸಂವೇದನಾಶೀಲರನ್ನಾಗಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಬಂಡವಾಳದ ಹಿಡಿತ

ಎರಡು. ಬಂಡವಾಳಿಗರು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಧಿಕಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದದ್ದೇ. ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ವಲಯಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳಿಗರು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಂಡವಾಳಿಗ ಪಾಳೇಗಾರರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಬಂಡವಾಳಿಗರದೇ ಮೇಲುಗೈ. ಈ ವರ್ಗವು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಈಚೆಗೆ ನವ ಬಂಡವಾಳಿಗ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವರ್ಗ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂಡವಾಳಿಗರು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಗಿಂತಲೂ ಇದು ಭಿನ್ನ. ಈ ಹೊಸ ಬಂಡವಾಳಿಗರು ಶಕ್ತಿ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣೋದ್ಯಮಿಗಳು; ಹೀಗೆ ಹಲವು ಉದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಮುಖರು ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮತಕ್ಕೂ ಈ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಮತಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಬೆಲೆಯಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬಂಡವಾಳಿಗ ವರ್ಗವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸುವ ಹಣದ ಹೊಳೆಯ ಎದುರು ಬಡಪಾಯಿ ಪ್ರಜೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಚಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಬಲಾಢ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯ ಎದುರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಸಮಾನರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಂಡವಾಳಿಗ ವರ್ಗ ಹಣದ ಜೊತೆಗೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಗುರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಈಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಭದ್ರವಾದ ಜಾಗವಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂತಹ ಕಡೆ ತನ್ನ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆಯಂತೆ ಬದಲಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಬದಲಿಸುವ ಬಂಡವಾಳಿಗರೇ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇಂತಹವರಿಗಾಗಿಯೇ ಕಾದಿದ್ದ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಿತು. ಹಣ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಕಾಲಾಳುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಈ ವರ್ಗ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತು. ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ನಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಬಂಡವಾಳಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಗಳು ಇರುವುದೇ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಹಣಬಲ ಮತ್ತು ಜನಬೆಂಬಲದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು

ಒಂದು ವೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಪಾತ್ರ ಏನು? ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಈ ವರಗವೇ ಮಧ್ಯಮ ವರಗಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶವಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ.

ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿ

ಮೂರು. ಕಳೆದ ಏಳು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿದೆ. ಈ ಜಾಗೃತಿ ಒಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ, ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ತನ್ನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ತನ್ನ ಸ್ವಜಾತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸಿರುವುದೂ ಇದೆ. ತನ್ನ ಸ್ವಜಾತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತುಕತೆಗೆ, ಚೌಕಾಶಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿ ತನ್ನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಜಾತಿ ಬಲವನ್ನು ಗುರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಜಾತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲವಾಗಿವೆಯೋ ಅವು ಸದಾ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತದಾರರ ಸಂಖ್ಯಾಬಲವಿದ್ದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ದಲಿತರೊಬ್ಬರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಲು ಇಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಳಿದ ಹಲವು ಜಾತಿಗಳಿಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳು ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ದಲಿತರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲವನ್ನು ಇಂದಿನ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ಪಕ್ಷಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಿಸಮುದಾಯಗಳು ಚೌಕಾಶಿ ನಡೆಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂದರೆ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದ್ರುವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಈ ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಒಗ್ಗೂಡದಿದ್ದ ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡ ಇಂದು ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳೇ ಹೊರತು ಧರ್ಮವೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜಾತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಹುಡುಕಾಡುವ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅವುಗಳ ಕೆಲವು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅದರೊಂದಿಗಿನ ಎಲ್ಲ ತಾತ್ವಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದಲೂ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಲ್ಪಿಗಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. 2013ರ ಚುನಾವಣೆ ವೇಳೆ ಕೆಜೆಪಿ ಪಕ್ಷದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಅದು ಬಿಜೆಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದುದು ಇದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ-ಬೇಡ ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದು ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಬಣ ಕೂಡ ತಮ್ಮದೇ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಬಿಜೆಪಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಒಳಮೀಸಲಾತಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ಅದು

ಕೋಮುವಾದಿ ಪಕ್ಷದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲ್ವಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯವಂತೂ ಯಾವತ್ತೂ ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಬಿಜಿಪಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಎಷ್ಟೋ ದಶಕಗಳು ಕಳೆದಿವೆ. ಜಾತಿ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಚೆಡಿಎಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಒಕ್ಕಲಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮತಚಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಬಗೆಯ ಆರ್ಥಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜವನ್ನು, ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ

ಈ ನಡುವೆ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿಗಳಿಗೆ, ಬಂಡವಾಳಿಗರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ನಡೆಸುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ. ಮುಕ್ತಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಈ ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳವು ಲಾಭದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಶದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿ ತನ್ನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಜನರನ್ನು ದುರ್ದಲಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿ. ಇದು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು. ಬಲಶಾಲಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಶಾಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ದುರ್ದಲರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ದಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ದೇಶದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸವಾಲು ಈ ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೇ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇದೇ ಜನವರಗ. ಆದರೆ ಅದು ಸದ್ಯ ತನ್ನದೇ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಜನವರಗಗಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ದಲ ಮತ್ತು ಬಡವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹೊಸವರ್ಗಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಚಲನೆ ನಿರ್ಧಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವಾದರೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ತಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ರಚನೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೂಡ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಚೌಕಾಶಿಗೆ ಇಳಿದಿವೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಸಮುದಾಯಗಳೇ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಆ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಶಾಸಕ, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ಪಕ್ಷಾಂತರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿ; ಇಲ್ಲವೇ ಹಲವು ದಶಕಗಳು ಇದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಏನಿದ್ದರೂ ಅಂದಿನ ಆ ಕ್ಷಣದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಂತಹ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳ ನಡುವೆ

ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವಾಗಲೀ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಾಗಲಿ ಯಾವುದು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಜಾತಿಗಳ ಈ ದ್ವಿವೀಕರಣವು ಅಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾತಿ-ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜಾತಿಗಳು ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದವು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಡುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂತ್ವ ಒಂದು ನೈಜ ಧರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗದೆ ಅದು ವಕ್ರೀಕರಿಸಿದ ದುಷ್ಟರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಅದು ನಿಜವಾದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನರನ್ನು ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೂತ್ವ ಜಾತಿಯತೆ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳವಾದಗಳು ದ್ವಿವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವುದು ಈ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲ ಆಶಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಇವು ಮೂರೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪದಂತಹವು. ಜನರ ಎದುರು ತೋರಿಕೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ನಾಟಕವಾಡುತ್ತವೆಯಷ್ಟೇ. ಇವುಗಳ ದ್ವಿವೀಕರಣದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಸಮಾನತೆ, ಆಂತರಿಕ ಕಲಹ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಹೇಯಕೃತ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇದು ಬಂದು ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಹಿಂಸೆಗೆ ಬೆಂಬಲ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕರುವಾ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಉನಾವೋ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಚಿವರು, ಶಾಸಕರು, ವಕೀಲರು ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಇಳಿದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಯಾವುದೋ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಇದು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಸೂಚಕ. ಈ ಶಕ್ತಿಗಳು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ವರಿಸಿ ಎದುರಾಳಿಗಳ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂತಹ ಭಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ, ಆಹಾರ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕು, ಮುಕ್ತ ವಾಗ್ವಾದದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಲ್ಲೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ-ಹಿಂದೂತ್ವ ದೇಶಪ್ರೇಮಗಳು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮರೆಸುವ ಮುಖವಾಡವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ನಡುವೆ ತಣ್ಣಗೆ ವೈದಿಕಶಾಹಿ ಇಲ್ಲವೇ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶೂದ್ರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಬಡಿದಾಡುವಾಗ ಅದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮುಜುಗರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಬದಲಾದ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶೂದ್ರ ದಲಿತ ಜಾತಿಗಳು ದ್ವಿವೀಕರಣಗೊಂಡಂತೆ ಅವು ವೈದಿಕ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಅನುಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹಿಂದೂತ್ವದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿ ಮತ್ತೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಪಾಯವನ್ನು ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಜಾತಿಗಳು ಅರಿಯದೇ ಅದರ ಖೆಡ್ಡದಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿವೆ.

ಭ್ರಷ್ಟತೆಗೆ ಬೆಂಬಲ

ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದ್ವಿವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿವೆ.

ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಾಯಕ ಮಹಾ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದು ಆತ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತಂದರೂ ಆತನನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಯಾರೂ ಮಾಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಯಕ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಎಂದು ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎನ್ನುವುದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನ ದುರ್ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಭಾವಿಸದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಜನರ ವಿವೇಕ ಕಣ್ಮರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅಂದರೆ ದ್ವಿವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವ ಜಾತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು, ಜಾತಿ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಕಗ್ಗೊಲೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವರ್ತನೆ. ಇಂತಹ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಜನರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕದ ವಿಚಾರ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಸಂವಿಧಾನ ದತ್ತವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕೆಲವು ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿಬಂದವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಬೆಳೆದಿರುವ ನವಬಂಡವಾಳಿಗ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದೂತ್ವವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಡವ ಮತ್ತು ಸಿರಿವಂತರ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಂದರಗಳನ್ನು ವಿಪರೀತ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಡೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಪಾಲು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು ಎಂಬ ಆಶಯವು ಗಗನ ಕುಸುಮವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಲಿದೆ. ಜಾತಿಗಳ ದ್ವಿವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಈ ಜಾತಿಗಳ ದ್ವಿವೀಕರಣವೂ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಲಿಂಗಾಯಿತ-ವೀರಶೈವರು ಹಿಂದೂತ್ವವಾದಿ ಪಕ್ಷದ ಬಲವಾದ ಮತಭ್ರಾಂಕಿ ಆಗಿ ಬದಲಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ತನ್ನ ಲಾಭಗಳಿಗಾಗಿ ಸದಾ ಲೆಕ್ಕಿಸುವ ಈ ಸಮುದಾಯ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳಿತು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧರ್ಮದ ಹೋರಾಟವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೂತ್ವದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದುದು.

ಈ ಎಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸದೃಢಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ಕೂಡಿ 'ಸರ್ವಜನಾಂಗದ ತೋಟ' ತೋಟವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದದ ದ್ವಿವೀಕರಣ ನಿಲ್ಲಬೇಕು. ಏಕರೂಪಿಯಾದ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದದಿಂದ ಬಹುಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ಕಂಟಕ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ದ್ವಿವೀಕರಣಗೊಂಡಷ್ಟು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಎದುರಾಳಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಡೆಯುವ ಜಾತಿದ್ವೇಷದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳು; ಮರಾದೆಗೆಡು ಹತ್ತಿಗಳು ನಡೆಯಲು ತಳಹದಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಯಸಿವೆ. ಹಿಂದೂತ್ವವಾದವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿ,

ದೇಶಪ್ರೇಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಜಾತಿವಾದಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆ (ಪ್ರೈಡ್) ಎಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಜಾತಿವಾದ 'ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ'ಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಂತಹ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿವಾದವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಮ್ಮಂತಹ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂತ್ವವಾದದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿಡನ್ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಜಾತಿಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದೃಢಪಡಿಸಿ ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಿಂದೂತ್ವವಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಲು ಪೂರಕ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಣವಾದಂತಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಿಜವಾದ ತ್ರೆಟ್ ಇದೇ ಶಕ್ತಿಗಳೇ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಕಲ್ಪಿತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಎದುರಾದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಇದನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ.....

ಮೂಲ : ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ವೆಲ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ನೂರ್ ಅಹಮದ್ ಎ.ಎನ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಬರ್ಮಾದ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸುಂದರ ಪಟ್ಟಣ ಮೌಲ್‌ಮೇನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಜನಸಮುದಾಯವೊಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಜರುಗಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇದೊಂದೆ ಬಾರಿ. ನಾನಾಗ ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಸಬ್-ಡಿವಿಜನಲ್ ಪೊಲೀಸ್ ಆಫೀಸರ್ ಆಗಿದ್ದೆ. ಯಾವ ಘನ ಉದ್ದೇಶವಿರದಿದ್ದರೂ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್-ವಿರೋಧಿಯಾದ ಕಹಿಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ದಂಗೆ ಏಳುವ ಮತ್ತು ಎಬ್ಬಿಸುವ ತಾಕತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಒಬ್ಬ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಮಹಿಳೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು. ಆಕೆಯ ಆಕರ್ಷಕ ದಿರಿಸಿನ ಮೇಲೆ ಎಲೆಯಡಕಿ ತಿಂದು ಎತ್ತಲಿಂದಲಾದರೂ ಪಿಚಕಾರಿಯಂತೆ ಉಗಿದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ನೇರ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದು ನನ್ನಂಥವರನ್ನು ಗೋಳು ಹೋಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿಕ್ಕ ಯಾವ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಅವರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಜತೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಚುರುಕು ಬರ್ಮನ್ ಏಕಾಏಕಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರಂತೂ ಸಾಕು. ರೆಫ್ರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬರ್ಮನ್ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಇನ್ನೆಲ್ಲೋ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಒಳಗೊಳಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚೀರಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂತಸ ಮುಗಿಲು ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಪ್ರತಿ ಆಟದಲ್ಲೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ನಡೆದಿದೆ. ನನ್ನ ಕಂಡರೆ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಮುಖಮಾಡುವ ಅರಿಶಿಣ ವರ್ಣದ ಈ ಯುವ ಬರ್ಮಿಯರು ಆಟ ಮುಗಿದ ನಂತರ ನಾನು ಅವರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ತಾಳ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುವ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೂ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿಸುವಂತಿದ್ದರು. ನಗರದಾದ್ಯಂತ ಹಲವು ಸಾವಿರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ

ಇವರು ಸುಮ್ಮನೆ ರಸ್ತೆಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರನ್ನು ಹಂಗಿಸಿ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಬೇರೇನೂ ಕೆಲಸವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಳವಳಕಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಕೃಷ್ಟ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಎಂಬುದು ಪೃಶಾಚಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಮಾನವವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದು ನಾನು ಹುದ್ದೆ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸ ಹಿಡಿಯುವುದೊಳಿತು ಎಂಬ ತೊಳಲಾಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕೆಲಕಾಲ ಹೊಯ್ದಾಡಿದ್ದೆ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಪ್ತವಾಗಿ ನಾನು ಸದಾ ಬರ್ಮಿಯರ ಪರ ಹೇಗೆ ಇರುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಶೋಷಿತರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧವೂ ಇದ್ದೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸದ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುವೆನಾದರೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ದುರಾಡಳಿತವನ್ನು ಅತಿ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಬಲ್ಲವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದುರ್ನಾತ ಬೀರುವ ನಮ್ಮ ಲಾಕಷ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟ ಖೈದಿಗಳು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿರುವುದನ್ನೋ, ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಸೆರೆವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿ ತಹಬಂದಿಗೆ ಬಂದ ಬಹುತೇಕ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನೋ, ಬಿದಿರ ಬೆತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯ ಭಡಿಯೇಟು ತಿಂದು ತಮ್ಮ ಪೃಷ್ಠಗಳ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತ ಗಾಯದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶೋಷಿತ ಜನರನ್ನೋ ಕಂಡಾಗ ಅಸಹನೀಯ ಅಪರಾಧಪ್ರಚ್ಛೇದಿಯಿಂದ ನರಳುತ್ತೇನೆ.

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಿಡಿದೆಳೆವ ಗುಣವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಮೌನವಹಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯನಿಗೂ ಇದು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಅದರಂತೆ ತಯಾರಾಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ದೊಡ್ಡದಿದೆ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಯತೊಡಗಿರುವ ವಿಷಯ ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೇನೂ ಬರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇತರ ನವಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳಿಗಿಂತ ಕುಯುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಎಂಬುದು ತಡವಾಗಿಯಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ವಿಷಯವೊಂದು ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ನಾನು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗಿದ್ದ ಅಸಮಾಧಾನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ವೃತ್ತಿ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಆಗಾಗ ಸಂಚಕಾರ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಮೃಗೀಯ ವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬರ್ಮಿಯರ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೆಡೆ ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ದೀನ ಬರ್ಮಿಯರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮೂಲಕ ಅಜರಾಮರ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಇದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಬಂದೂಕಿನ ತುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಕಠಾರಿಯನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಎದೆಗೆ ನಾಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಂತಸಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸಂತಸ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಇತ್ತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಭಾವನೆ ಒಡಮೂಡುವುದು ಸಹಜ ಸಂಗತಿ; ನನ್ನ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರದಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಯಾರೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಇಂಡಿಯನ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಆತನ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಒಂದು ದಿನ ಹಾಗೇ ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕುತೂಹಲಕರ ಘಟನೆಯೊಂದು ಜರುಗಿತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅದೊಂದು ಮಾಮೂಲು ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ನೈಜ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಪ್ರಜಾಪೀಡನ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಹಜ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಮುಂಜಾವಿನ ವೇಳೆ ಪಟ್ಟಣದ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಯ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಒಬ್ಬ ದೂರವಾಣಿ ಕರೆ ಮಾಡಿ ಆನೆಯೊಂದು ಬಜಾರನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದು ಆತನ ಮಾತಿನ ಇಂಗಿತವಾಗಿತ್ತು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೇನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯ ಅಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಹೊರಟೆ. ನನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ 44 ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ರೈಫಲನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಅದು ಆನೆಯಂತಹ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಲು ತೊಂದರೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಆನೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ತಡೆದು ಆನೆಯ ಹಾವಳಿ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತೃತ ವರದಿ ನೀಡತೊಡಗಿದರು. ಅದು ಏಕಾಏಕಿ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಕಾಡಾನೆಯೇನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಕಲ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆನೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅದು 'ಮದ್ದಾನೆ'ಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಪುಂಡಾಟ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕಾನೆಗಳಂತೆ ಇದಕ್ಕೂ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಬಿಗಿದು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಮದವೇರಿದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅದು ರಾತ್ರಿಯ ತನ್ನ ಸಂಕೋಲೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿತ್ತು. ಇಂಥ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮಾವುತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆತ ಘಟನಾಸ್ಥಳದಿಂದ ದೂರದೂರಿಗೆ ಅನ್ಯಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದ. ಆತ ಅದೆಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದರೂ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಊರಿನ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬಡ ಬಾರಿಯರ ಬಳಿ ಯಾವುದೇ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಈ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗೆ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಂತಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕೆರಳಿದ ಆನೆ ಬಡವನೊಬ್ಬನ ಬಿಡಿರಿನ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ, ಹಸುವೊಂದನ್ನು ಕೊಂದು, ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅಂಗಡಿ ಮುಂಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುತ್ತ ಒಪ್ಪ ಓರಣವಾಗಿ ಪೇರಿಸಿಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ರೌದ್ರಾವತಾರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುನ್ಸಿಪಲ್ ವ್ಯಾನಿನ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆ ಕಂಡು ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಚಾಲಕ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾನಿನಿಂದ ಜಿಗಿದು ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಆನೆಯ ಕೋಪ ಅದೆಷ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರಿತ್ತೆಂದರೆ ಆ ವ್ಯಾನನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ಎತ್ತಿ ಕುಕ್ಕುತ್ತ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ತೋರುತ್ತ ತನ್ನ ಗಜಬಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾರಿಯ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಹಾಗೂ ಕೆಲ ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಪೇದೆಗಳು ಆನೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೊಂದು ಬಡವರ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಬಿಡಿರಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೂರಾರು ಗುಡಿಸಲುಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆ ಪ್ರದೇಶ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಹೊರಬರುವುದೆಂದರೆ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವೊಂದನ್ನು ಬೇಧಿಸಿ ಹೊರಬರುವಷ್ಟೇ ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಬಿಡಿರಿನ ಗೋಡೆ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯ ಛಾವಣಿ ಹೊತ್ತ ಆ ಮನೆಗಳು ಬೆಟ್ಟದ ಇಳಿಜಾರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಆ ದಿನ ನನಗಿನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕವಿದ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸುವಂತಹ ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯವದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದ ನಾವು ಆನೆ ನಡೆದ ದಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಂದಿನಂತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಯಾವ

ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಜನರಿಂದ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಪೌರಾತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಇದು ಬದಲಾಗದ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಅನಿಸುವ ಅವರ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಜಾಳುಜಾಳೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರೇಜಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಆನೆ ಹೋದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಒಂದು ದಿಕ್ಕು ತೋರಿದರೆ ಇತರರು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರು ಯಾವ ಆನೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊಂದಲಿಗರ ಕತೆ ಕೇಳಿದ ನಾನು ಇಡೀ ಪ್ರಹಸನವೇ ಕಟ್ಟುಕತೆಯೇನೋ ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂಚ ದೂರದಲ್ಲಿ ಜನರ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳಿಸಿತು. ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುವ ಉದ್ಗರಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಗಾಗಿಸಿದವು. ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನ ಮೂಲೆಗೆ ನಿಂತು, “ಆಚೆ ಹೋಗು ಮಗುವೇ!” “ಬೇಗ ದೂರ ಸರಿದುಬಿಡು” ಎಂಬ ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳ ಗಾಬರಿಯ ಮಾತುಗಳು ಬೆತ್ತಲಾಗಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೆಲಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರ ಹೋಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹ ತಮ್ಮ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಲೋಚಗುಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದು ಏನೋ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ಆಚೆ ಬದಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಾನು ಹೌಹಾರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನ ಹೆಣ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದು ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕಪ್ಪುವರ್ಣಿಯ ಭಾರತೀಯ ಕೂಲಿಕಾರನೊಬ್ಬನ ಶವವಾಗಿದ್ದು ಆತ ಸತ್ತು ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಜನ ಇದು ಆನೆ ನಡೆಸಿದ ದಾಳಿಯಾಗಿದ್ದು ಏಕಾಏಕಿ ಗುಡಿಸಲಿನ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ನುಗ್ಗಿದ ಆ ಮದ್ದಾನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಳುಗೆಡವುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಬಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪಳಿಸಿ ಆತನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಆತ ಹೂತು ಹೋಗುವಂತೆ ಅದುಮಿತು ಎಂಬ ವೀಕ್ಷಕ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದರು.

ಮಳೆಗಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣು ತೇವಗೊಂಡು ನೆಲವೆಲ್ಲ ಕೆಸರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಸಡಿಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆನೆ ಆತನನ್ನು ತುಳಿದ ರೀತಿಗೆ ಆತನ ಮುಖ ಕೆಸರಿನಾಳಕ್ಕೆ ಹೂತುಹೋಗಿತ್ತು. ಮಳೆನೀರು ಹರಿವ ಮಾರ್ಗದಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಕಂದಕವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂಗಾತ ಬಿದ್ದ ಆತನ ಕೈಗಳು ಇಕ್ಕಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಹೂತುಹೋದ ತಲೆಯು ಒಂದು ಬದಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತಿರುಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆತನ ಮುಖ ಕೆಸರ ರಾಡಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಕಣ್ಣು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಹಲ್ಲುಗಳು ಹೊರಚಾಚಿಕೊಂಡು ಮುಖ ಗಂಟುಮೋರೆಯಾಗಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಆತನೊಳಗಿನ ಅಹಿತಕರ ವೇದನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. (ಸತ್ತವರ ಚಹರೆಗಳು ಶಾಂತವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಎಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ. ನಾನು ನೋಡಿದ ಅದಷ್ಟೋ ಶವಗಳ ಮುಖ ವಿಕಾರಗೊಂಡು ವಿಪರೀತ ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವ ಪಿಶಾಚಿಗಳಂತೆ ಕಂಡಿವೆ) ಮದಗಜದ ಕ್ರೂರ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಬೆನ್ನಿನ ಚರ್ಮವಂತೂ ಮೊಲವೊಂದರ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದಷ್ಟೇ ಸಲೀಸಾಗಿ ಕಿತ್ತುಬಂದಿತ್ತು. ಕೆಸರುಮೆತ್ತಿದ ಆ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಆನೆನಡಿಗೆಯ ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮವದು.

ಆ ಶವವನ್ನು ಕಂಡಾಕ್ಷಣ ಆನೆ ನಡೆಸಬಹುದಾದ ಆನಾಹುತದ ಮುನ್ನೂಚನೆ ನನಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು. ಆ ಕೂಡಲೇ ಸಮೀಪವೇ ಇದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಯಿಂದ ಆನೆ ಕೊಲ್ಲುವ ರೈಫಲ್ ತರುವಂತೆ ಆದೇಶ ನೀಡಿದೆ. ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ರವಾನಿಸಿದೆ.

ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಮದಕರಿಯ ವಾಸನೆಯ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು ಕುದುರೆಯ ಹುಚ್ಚು ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೂಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈಫಲ್ ಮತ್ತು ಕಾಡತೂಸುಗಳು ಬಂದವು. ಈ ನಡುವೆ ಕೆಲವು ಬರ್ಮಿಯರು ಬಂದು ಕೆಲ ನೂರು ಗಜ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕೆಳಭಾಗದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿರುವ ಸುದ್ದಿ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತಿದರು. ಅತ್ತಕಡೆ ಹೊರಡಲು ನಾನು ಅಣಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಭಾಗದ ಜನರ ಇಡೀ ದಂಡು ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಸಜ್ಜಾದರು. ರೈಫಲಿನ ಆಗಮನವಾದದ್ದೇ ತಡ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹ ಪುಟಿದದ್ದು ನಾನು ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಘಳಿಗೆಗಾಗಿ ನನ್ನನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಜೈಕಾರ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಆನೆ ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶ ದ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿ ಈಗ ಆನೆ ಕೊಲ್ಲುವ ಕುರಿತು ತೀವ್ರತಮವಾಯಿತು. ಆಂಗ್ಲರ ಗುಂಪಿಗೆ ಅದೊಂದು ಸಾಹಸದ ಘಟನೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬರ್ಮಿಯರಿಗೂ ಆನೆ ಬೇಟೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವುದು ಮೋಜಿನ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಮಾಂಸವೂ ಸಿಗುವುದಿತ್ತು. ನನಗಂತೂ ಇದೊಂದು ಉಭಯ ಸಂಕಟದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ನನಗೆ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರೈಫಲನ್ನು ತರಿಸಿದ್ದು ಆನೆಯನ್ನು ಬೆದರಿಸಲು ಮತ್ತು ಜನರನ್ನು ಆನೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲಷ್ಟೇ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಜನಸಮುದಾಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಧೀರರನ್ನಾಗಿಸಿಯೋ, ಅತಿ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಯೋ ನಮ್ಮಿಂದ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೋ ಹೀಗೋ ನಾನು ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದೆ. ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ರೈಫಲ್ ಹೊತ್ತು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಸಾಗುವಾಗ ನನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಿಂದ ನಾನು ಮೂರ್ಖನಾದವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೆ: ನನ್ನ ಪೆದ್ದುತನ ನನಗೇ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜನವಸತಿಯಿಂದ ದೂರಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿಗೆ ಇಳಿದ ನಂತರ ಗಟ್ಟಿ ರಸ್ತೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರಾಚೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡದ ಆದರೆ ಮೊದಲ ಮಳೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಜೊಗದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶವಿದ್ದು ಭತ್ತದ ಕೊಳೆಯ ನಡುವೆ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಗಜದಳತೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಈ ಮದಗಜ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ನಾವು ಅದರ ಎಡಬದಿಗೆ ಸರಿದು ಅದರಡೆಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಲಿದ್ದೆವು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನರಿದ್ದೂ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ಸುಳಿವೂ ಸಿಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹುಲ್ಲಿನ ಜೊಂಡನ್ನು ಕಿತ್ತು, ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲುಗಳ ಮಂಡಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಡಿದು ಮೆತ್ತಿದ ಕೆಸರುಮಣ್ಣನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಸೊಂಡಿಲಿನ ಮೂಲಕ ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಂತರ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಆ ಗಟ್ಟಿರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತೆ. ಆನೆ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅದು ತನ್ನ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕಬಾರದು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅದು ಕಾಡಾನೆಯಾಗಿರದೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕೆಲಸದ ಆನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪದ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ದುಬಾರಿ ಯಂತ್ರವೊಂದನ್ನು ವಿನಾಶಕಾರಣ ನಾಶಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೊಲೆ ಸಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾವುತನ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದಾದ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸದು. ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಲು

ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿಯೇ ನಿವಾರಿಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ? ಸಮೀಪದಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅದು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದು ಹಸುವಿನಷ್ಟೇ ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

ಈ ಹಿಂದಿನ ಅದರ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಈಗಿನ ಅದರ ಸೌಮ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬಹುಶಃ ಅದರ 'ಮದವೇರಿದ' ಘಳಿಗೆ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಮಾವುತ ಬರುವವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅಪಾಯರಹಿತವಾಗಿ ಆ ಸಾಕಾನೆಯು ಅಲೆದಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚೇನು ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನನಗೆ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಂತೂ ಮೊದಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದಷ್ಟು ಸಮಯ ಕಾದು ಕುಳಿತು ಅದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಉಗ್ರರೂಪ ತಾಳದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಆ ಕ್ಷಣ ನನ್ನ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ ಗುಂಪಿನ ಕಡೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದೆ. ಆ ಗುಂಪು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತ ಎರಡು ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ದಾಟಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳನ್ನು ಈ ಜಂಗುಳಿ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅಲಂಕಾರಿಕ ದಿರಿಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಈ ಹಳದಿ ಮುಖದ ಜನಸಾಗರವನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಅನೂಹ್ಯ ಕುತೂಹಲ ಮನೆಮಾಡಿ ನಾನು ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದೇ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವೂ ರೋಮಾಂಚಿತರಾಗಿ ಯಕ್ಷಿಣಿಗಾರನೊಬ್ಬನ ಚಮತ್ಕಾರದಾಟಕ್ಕೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕೊರುವವರಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ನೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡದಿದ್ದರೂ ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ 'ಮಂತ್ರದಂಡ'ವಾದ ರೈಫಲ್ ಕಣ್ಣುನಿಂದಾಗುವ ಜಾದೂ ನೋಡದೆ ಇರಲು ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಆ ಆನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಜನರು ಸಹ ನನ್ನಿಂದ ಅದನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ನಾನು ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಹುಸಿಗೊಳಿಸಬಾರದು ಎನಿಸಿತು. ಆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಅಸೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಪ್ರತಿಹತವಾಗಿ ಎಳೆದುತಂದಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಮೊಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಾಗ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಂದದ್ದು-ದೊಡ್ಡ ಜನಸಮುದಾಯದ ಎದುರು ಹರಡಿನಂತೆ ನೀರವ ಮೌನವನ್ನು ನನ್ನೊಳಗಿನ ಶೂನ್ಯತೆಯು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು. ಜೊತೆಗೆ ಪೌರಾತ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯವನೊಬ್ಬನ ವಿಷಣ್ಣತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನೀಗ ಒಬ್ಬ ಬಿಳಿಯವನಾಗಿ, ನನ್ನ ಬಂದೂಕನ್ನು ಜೊತೆ ಹೊತ್ತು, ನಿಶ್ಚಸ್ತ ಸಾವಿರಾರು ಸ್ಥಳೀಕರ ಎದುರು ನಿಂತಿರುವುದು, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತ ನಿಂತಿರುವುದು-ಚಲನಚಿತ್ರದ ಕುತೂಹಲಕರ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಸವಾಲಾಗುವ ದೃಶ್ಯ ನೆನಪಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ನಾನೇ ಅಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಜನರ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕುತೂಹಲ ತಣಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊಯ್ಯಾಡುವ ಅಸಂಗತ ಗೊಂಬೆಯಂತಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಹಿಂಬದಿಯ ಆ ಹಳದಿ ಮುಖಗಳು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಿಷಯ ನನಗೀಗ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಬಿಳಿಯವನೊಬ್ಬ ಪ್ರಜಾಪೀಡಕನಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಆತ ನಿಜವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಆತ ಉಳಿದ ಬದುಕೆಲ್ಲ 'ಮೂಲ ಸ್ಥಳೀಯರ' ಓಲೈಕೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿ ಇದಿರಾಗುವ ಪ್ರತಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಮೂಲ ಸ್ಥಳೀಯರು ಅವನಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದೇ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದ ಭಾಗವೆಂದು ನಂಬಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಸರಿಯೆನ್ನಿಸುವ ಏನನ್ನೂ ಆತ ಮಾಡಲಾರ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತ ಮುಖವಾಡವೊಂದನ್ನು ಧರಿಸಿರಬೇಕು; ತನ್ನ ಮುಖ ಬಿಳಿಯರು ತೊಡಿಸಿದ ಮುಖವಾಡಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಅ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ರೈಫಲ್ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನನು ನಾನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹೇಬ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವನು ಸಾಹೇಬನಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಕೂಡ; ತನ್ನೊಳಗೆ ಅಂಥ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮಾನಸಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಬೇಕು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿ ಹಿಡಿದು, ಅಷ್ಟು ದೂರ ಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದು, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನರ ದಂಡೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏನೂ ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶಿಸದೆ ಹಾಗೇ ಹಿಂದಿರುಗುವುದೇ? ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಆ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯದ ಎದಿರು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಡೀ ನನ್ನ ಬದುಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಿಳಿಯನ ಬದುಕನ್ನೂ ನಾನು ನಗೆಪಾಟಲಿಗೀಡುಮಾಡಲಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೇ, ಹಾಗಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ನನ್ನದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಇಷ್ಟಲ್ಲದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏನೆಲ್ಲ ಕೊಸರಾಡಿ ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡರೂ ಹತಾಶನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆನೆ ಈಗಲೂ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಜೊಂಡನ್ನು ಕಿತ್ತು ತನ್ನ ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಪ್ರೀತಿಯ ಸೆಲೆಗಳಾದ ಮುತ್ತಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ತಾಯ್ತನದ ಹೊಳಪು ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಆನೆಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪ್ರವಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡವನು ನಾನು. ಅದನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯ ಕಾಡುವುದೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಿಹತ್ಯೆ ಎಂಬುದು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಯಾವ ಆನೆಗೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುಂಡನ್ನು ಹೊಡೆದವನಲ್ಲ; ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. (ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಅಂಥ ದೈತ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದರ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೇಯಕೃತ್ಯ ಇನ್ನೊಂದಿರಲಾರದು) ಮೇಲಾಗಿ ಆ ದುಷ್ಟ ಆನೆಯ ಯಜಮಾನನಾದರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು. ಬದುಕಿದ್ದರೆ, ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಪೌಂಡುಗಳಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಇದ್ದೀತು. ಸತ್ತರೆ, ಅದರ ಮೌಲ್ಯ ತನ್ನ ದಂತಗಳಿಗಷ್ಟೇ- ಬಹುಶಃ ಐದು ಪೌಂಡುಗಳು. ಹಾಗೆಂದು ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ವೃಥಾ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಕೆಲವು ಬರ್ಮೀಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ, ನಾನು ಬರುವ ಮೊದಲು ಆನೆಯ ನಡವಳಿಕೆ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದು. ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನ ಮಾತನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದರು; 'ನೀವು ಅದರಿಂದ ದೂರವೇ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮನ್ನೇನು ಗಮನಿಸದು. ಆದರೆ ಅದರ ಸಮೀಪ ಸುಳಿದು ನೋಡಿ, ಅದು ಹೇಗೆ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾಗುತ್ತದೆ.'

ಇದನ್ನಾಲಿಸಿದ ನಂತರ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಯಾರ್ಡ್‌ಗಳಷ್ಟು ನಡೆದು ಆನೆ ನಿಂತಿರುವ ಜಾಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಅದರ ಚರ್ಮ ಈಗಲೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅದು ವ್ಯಗ್ರಗೊಂಡರೆ ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಅದರ ಮಾವುತ ಬರುವವರೆಗಾದರೂ ಅದರ ಪಾಡಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು ಸೂಕ್ತ

ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವೂ ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು- ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು. ನಾನು ರೈಫಲಿನ ಉತ್ತಮ ಗುರಿಕಾರನೇನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಮೇಲಾಗಿ ಇಡುವ ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ವೇಳೆ ಆನೆ ಕೆರಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಬೇರೆ. ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬುಲೋಜರ್ ಅಡಿ ಸಿಕ್ಕ ಕಷ್ಟಯಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗೆ ಎಂದು ವಿಶೇಷ ಸಿದ್ಧತೆಯೇನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯಿದ್ದದ್ದು ನನ್ನ ಹಿಂದಿದ್ದ ಆ ಅರಿಷಿಣ ಮುಖಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕುತೂಹಲದ ಬಗ್ಗೆ. ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿದ್ದ ಸರ್ವರ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಸಲಗದ ಜೊತೆ ಒಂಟಿ ಕಾಳಗ ನಡೆಸುವುದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಆತಂಕಿತನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಬಿಳಿಯವನೊಬ್ಬ ಆ 'ಮೂಲನಿವಾಸಿ'ಗಳ ಎದುರು ಯಾವ ಭೀತಿಯನ್ನೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡವನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಏಕೈಕ ಆಲೋಚನೆಯೆಂದರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನೇನಾದರೂ ಈ 'ಗಜಸಂಹಾರ' ಮಾಡದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಜನರೇ 'ಮದವೇರಿ' ನನ್ನನ್ನು ಅಟ್ಟಾಡಿಸಿ ತುಳಿದು ಸಿಗಿದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೇನೋ; ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ದಾಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಛಿದ್ರಗೊಂಡ ಹೆಣಕ್ಕಿಂತ ಭೀಕರ ಸಾವು ನನ್ನದಾಗುತ್ತೇನೋ ಎಂದೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಯೂ ಈ ಜನ ಸಾವಿನ ಬಳಿಕವೂ ನನ್ನನ್ನು ಅವಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಕು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾನು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಮಾರ್ಗ ತೋಚದೆ ನಾನು ಕಾಡತೂಸುಗಳನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ನಳಿಕೆಗೆ ತೂರಿಸಿ ರಸ್ತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಸರಿಯಾದ ಗುರಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡಿದೆ.

ಇಡೀ ಜನಸಮೂಹ ಕದನ ಕುತೂಹಲದ ಮೌನದಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಳವಾದ ಸಮಾಧಾನದ ನಿಡುಸುಯ್ದರು. ಕೊನೆಗೂ ರಂಗಮಂಚದ ಮೇಲಿನ ಪರದೆ ನೇಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿದಾಗ ನಿರಾಳರಾಗುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂತೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗಂಟಲುಗಳಿಂದ ಹೊರಟ ಉಸಿರು ನನ್ನ ಕಿವಿ ತಲುಪುವುದು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೂ ಅವರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮನರಂಜನೀಯ ಕ್ಷಣ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ನೋಡಲು ಬಲು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಜರ್ಮನ್ ರೈಫಲ್ ಗುರಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ಅಡ್ಡಗೆರೆ-ಲಂಬಗೆರೆ (cross-hair style) ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆನೆಯ ತಲೆಗೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರ ಒಂದು ಕಿವಿಯ ರಂಧ್ರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿವಿಯ ರಂಧ್ರದ ನಡುವೆ ಸರಳನಂತಿರುವ ಮೂಳೆಗೆ ಮೊದಲು ಹಾನಿಯಾಗುವಂತೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯ ನನಗಾಗ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಗುರಿಯಿಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆನೆಯು ತನ್ನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಿತ್ತು; ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಲವು ಇಂಚು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿರಿಸಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಅನುಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಆನೆಯ ಮೆದುಳು ಕಿವಿಯಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವ ತೆಲೆಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಬಂದೂಕಿನ ಕುದುರೆ (ಟ್ರಿಗರ್)ಯನ್ನು ಎಳೆದಾಗ ನನಗೆ ಸ್ಫೋಟದ ಶಬ್ದವಾಗಲಿ, ಬಂದೂಕು ಭುಜಕ್ಕೆ ಬಡಿಯುವ ಏಟಾಗಲಿ ನನ್ನರಿವಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಬಂದೂಕಿನಾಚೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಡದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಅನುಭವ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ತಕ್ಷಣ ಜನರ ನಡುವಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಹಿಗ್ಗಿನ ಬುಗ್ಗೆ ಚಿಮ್ಮಿದಂಥ ವಿಚಿತ್ರ ಆರ್ಭಟವೊಂದು ನನ್ನನ್ನು ಆ ಕ್ಷಣ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿಸಿತು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿನ ಬುಲೆಟ್ ಆನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿರುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಗ್ರಹಿಸಿರಲಾರರು. ಆದರೆ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತು ಗಹನವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದು ಆನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂತು.

ಅದು ಕದಲಲೂ ಇಲ್ಲ ಬೀಳಲೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅದರ ದೇಹದ ಒಂದೊಂದು ಗೆರೆಯೂ ಪಲ್ಲಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅದು ನೋವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತ ಸೊರಗಿ ನಲುಗುತ್ತ ಮುದಿಯಾನೆಯಂತೆ ಆಡತೊಡಗಿತು. ಆನೆಯ ತಲೆಹೊಕ್ಕು ಗುಂಡು ಭಯಾನಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತ ಆನೆಗೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಬಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಕಡೆಗೂ ತಡಮಾಡದೆ ಅದಾದ ಐದೇ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಂದೆ-ಕೊನೆಗೂ ಅದು ನಮ್ಮೆದುರು ಕುಗ್ಗಿ ನಮ್ಮನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಂಡಿಯೂರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಾಯಿಂದ ನೊರೆಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತೀವ್ರ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ಆಗುವಂಥ ಬಳಲಿಕೆ ಅದರ ದೇಹವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜೀವಂತವಿದ್ದೀತೇನೋ ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು ಅದರ ನಡೆ. ಎರಡನೆ ಗುಂಡು ಸಿಡಿದಾಗ ಅದು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕುಸಿದು ಬೀಳದೆ ತನ್ನ ಗತಿ ನಿಧಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಆಡಿಸುತ್ತ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತ ಓಲಾಡತೊಡಗಿತು. ಮೂರನೆ ಬಾರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಡು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದೆ. ಆ ಗುಂಡು ಅದರ ಜಂಘಾಬಲವನ್ನೇ ಉಡುಗಿಸಿತು. ತೀವ್ರ ವೇದನೆಯಿಂದ ಅದರ ಇಡೀ ದೇಹವೇ ಅದರತೊಡಗಿ ಅಳಿದುಳಿದ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಾಲುಗಳು ನಿಸ್ತೇಜಗೊಂಡು ನೆಲದ ಕಡೆ ಬಾಗತೊಡಗಿತು. ಬೀಳುವ ಮುನ್ನ ನಿಲ್ಲುವ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವ್ಯರ್ಥಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನೆರಡು ಹಿಂಗಾಲುಗಳು ಮಡಚಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಇಡೀ ದೇಹವೇ ಕುಸಿಯತೊಡಗಿತು. ಹಾಗೆ ಬೀಳುವಾಗ ಮುಂಗಾಲು-ತಲೆ-ಸೊಂಡಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ಮೇಲ್ಬುಲುವಾಗಿ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬಂಡೆಯೊಂದು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಸೊಂಡಿಲು ಮಾತ್ರ ಎತ್ತರದ ಮರದಂತೆ ಚಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಆಕಾಶದಡೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೇರವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ತನಕ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಕಡೆಯ ಆಕ್ರಂದನವೆಂಬಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ಫೀಳಿಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ನೆಲದ ಕಡೆ ವಾಲುತ್ತ ಇಡೀ ದೇಹ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ಅದರ ಉದರಭಾಗ ಬಂಡೆಯೊಂದು ಮಗ್ಗಲು ಬದಲಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ನಿಂತ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ಅದರ ಸಮೀಪವೇ ನಿಂತಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ನೆಲ ಕಂಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಕೂತು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಎದ್ದುನಿಂತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬರ್ಮಿಯರು ಕೆಸರನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ನನ್ನಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಆನೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದಂತೂ ಶತಸ್ಪದ; ಆದರೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಬಡಬಡಿಸುವ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತ ಏಕತಾನತೆಯ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಉಸಿರಿನ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಅದರ ದೇಹದ ಉಬ್ಬರವಿಳಿತ, ಜತೆಗೆ ನೋವಿನ ಆಕ್ರಂದನ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಅದರ ಬಾಯಿ ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡು, ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾಯಿಯ ಕಂದರದ ಮೂಲಕ ಅದರ ಗಂಟಲು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸುನೀಗುವವರೆಗೂ ಕಾದು ಕೂರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಉಸಿರಾಟದ ತೀವ್ರತೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಾದರೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕಾದು ಕಾದು ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಅದರ ಹೃದಯವಿರುವ ಭಾಗವೆಂದು ಬಗೆದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೆ ಹೊಡೆದೆ. ಕಡುಗಂಪು ಬಣ್ಣದ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದಂಥ ರಕ್ತ ಬುಗ್ಗೆಯಾಗಿ ಹೊರನುಗ್ಗಿತು; ಆದರೂ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅದು ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಸಮೀಪದಿಂದ ಗುಂಡುಗಳು ದೇಹ ಹೊಕ್ಕರೂ ಅದರ ದೇಹ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೂ ಕಂಪಿಸದೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಮಲಗಿತ್ತು. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಉಸಿರಾಟ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಮಹಾನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ನಿಧನನಿಧಾನವಾಗಿ ಅದು ನಿಧನ ಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರೊಳಗಿನ ಭಲದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಬಂದೂಕಿನ ಬುಲೆಟ್ಟುಗಳು ನುಗ್ಗಿಯೂ ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಸಿರಾಟದ ಶಬ್ದ ತೀರ ಭಯಾನಕ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಅದಕ್ಕೆ ಶೀಘ್ರ ಮುಕ್ತಿ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಧರೆಗೂರಗಿದ ಆ ದೈತ್ಯದೇಹದೊಳಗೆ ಒದ್ದಾಡುವ ಚೈತನ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸಾಯುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅತಂತ್ರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅದರ ಹಿಂಸೆ ನೋಡಲಾರದೆ ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ರೈಫಲ್ ತರಿಸಿ ಅದರ ಹೃದಯ ಮತ್ತು ಗಂಟಲಿಗೆ ಗುಂಡಿನ ಮಳೆಗರೆದೆ. ಅದಾವುದೂ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ಏದುಸಿರಿನ ಆ ವೇದನೆ ಗಡಿಯಾರದ ನಿರಂತರ ಚಲನೆಯ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳದೆ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದೆ. ಆ ಬಳಿಕವೂ ಅದರ ಉಸಿರಾಟ ನಿಲ್ಲಲು ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಬೇಕಾಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯ ನಂತರ ತಿಳಿದುಬಂತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಬರ್ಮೀಯರು ನಾನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಲೆ ಮತ್ತು ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಜೊತೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದಾಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆನೆಯ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಮಾಂಸ ಬಗೆದು ಬರಿಯ ಎಲುಬಿನ ಹಂದರ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ ಹಸಿದ ಬರ್ಮೀಯರು.

ಅದಾದ ಬಳಿಕ, ಆನೆಯನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ಸಾಹಸಗಾಥೆಗೆ ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅದರ ಕುರಿತೇ ಚರ್ಚೆ ಹರಚಿಗಳು ಎಲ್ಲರ ದಿನಚರಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೋದವು. ಅದರ ಮಾಲೀಕ ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾದರೂ ಭಾರತೀಯನಾದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಟವೇನೂ ನಡೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ವರ್ತಿಸುವ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ಬೀದಿನಾಯಿಯಂತೆ ಕೊಂದು ಹಾಕುವುದು ಯಾವ ಕಾನೂನು ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅಪರಾಧವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಂದಲೂ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಹಿರಿಯ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಯುವ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಕಾರನ ಸಾವಿಗಾಗಿ ದೈತ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪುರುಷಾರ್ಥವಲ್ಲ ಎಂದರು. ಒಬ್ಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕೊರಿಂಫೀ ಕೂಲಿಯವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಹೀನಕೃತ್ಯವೆಸಗುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು ಎಂದೆಲ್ಲ ನಿಂದಿಸಿದರು. ಆ ಕೂಲಿಯವನ ಸಾವು ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಸ್ವೈರ್ಯವನ್ನಂತೂ ತುಂಬಿತ್ತು. ಆನೆಯ ಮಾರಣಹೋಮಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಯವನ ಸಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಯಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿತ್ತು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಳಗೊಳಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಮೂರ್ಖನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಷಯ ಯಾರಾದರೂ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬ ಆತಂಕ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

1936

ಗಾಂಧಿ : ಒಂದು ಮರುಜಿಂತನೆ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲ: ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ಟ್ವೆಲ್

ಅನು: ಡಾ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

ನಿರಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗದವರೆಗೂ ಸಂತರನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂಥ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾರಿಗೇ ಆದರೂ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂದರೆ- ತಾನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ನಮ, ಅರೆ ನಗ್ನ ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲಂಥ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಪೊಳ್ಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ(=ಒಣ ಹೆಮ್ಮೆಗೆ) ಗಾಂಧಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು? - ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವತಃ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕುಟಿಲತೆಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ತತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಆತ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು? ಎಂಬುವು. ಇವಕ್ಕೆ ಖಚಿತ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳನ್ನು ಅಗಾಧ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ, ಅವರ ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಯವೂ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಂತಿತ್ತು. ಆದರೆ 1920ರ ದಶಕಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವ ಅವರ ಈ ಆಂತರಿಕ ಆತ್ಮಕಥೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಪರವಾದ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ. ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಜೀವನದ ಅನೈತಿಕವೆಂದು ಆತ ಕರೆಯುವಂಥ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂತ ಅಥವಾ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂತನೇ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಳಗಡೆ, ಆತ ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವೀ ವಕೀಲ, ಆಡಳಿತಗಾರ ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೇ ಆಗಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿದ್ದ ನಿಪುಣ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧಿಯವರ ಆತ್ಮಕಥೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಇಂಡಿಯಾದ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹಾಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಓದಿದ ನೆನಪು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಗಾಂಧಿಯವರು ಮಾಡಲಾರದಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದವು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಯ್ದು ಬಟ್ಟೆ, “ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳು” ಮತ್ತು ಶಾಕಾಹಾರ ಮೊದಲಾದವು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಧ್ಯ ಯುಗದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕಂಡಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ಅಥವಾ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಕೂಡ ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇತ್ತು. ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಯಾಗಿ ಆತನೊಬ್ಬ ಶತ್ರು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅವರು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ- ಬ್ರಿಟಿಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವುದೆಂದೇ ಅರ್ಥ- ಅವರನ್ನು “ನಮ್ಮವನು” ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇದನ್ನು ಸಿನಿಕತೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೋಭಾವ ಇದೇ ರೀತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಆ ಶ್ರೀಮಂತರ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೋಷಲಿಸ್ಟರು ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರಿಗಿಂತ ಅವರು ಇವರನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರು. ಅಂಥ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳು ದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಂಬಲರ್ಹವಾದವು ಎಂಬುದು ಶಂಕಾಸ್ಪದವೇ ಆದರೂ ಗಾಂಧಿಯವರೇ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಸಗಾರರು, ತಮಗೆ ತಾವೇ ಮೋಸಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ”. ಏನೇ ಆದರೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. 1942ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಗಾಂಧಿ ತನ್ನ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬೇರೆಯದೇ ‘ವಿಜೇತನ’ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗಲೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು (= ಕನ್ಸರ್ವೇಟರು) ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕುಪಿತರಾದದ್ದು. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿನೋದ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಅವರು ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರೆಂದಾಗಲಿ, ಅಸಭ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂದಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾವುದೂ ಭಯ ಅಥವಾ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದಾಗಲಿ ಸೂಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳು ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವರ ಸಹಜವಾದ ದೈಹಿಕ ಧೈರ್ಯ ಎದ್ದುಕಾಣುವಂಥದಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ: ಅವರಿಗೆ ಸಾವು ಬಂದ ರೀತಿ ಇದರ ಅನಂತರದ ನಿದರ್ಶನ. ಕಾರಣ ತನ್ನ ದೇಹದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಬೆಲೆ ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇ. ಎಂ. ಫಾರ್ಸ್ಟರ್ ತನ್ನ “ಕಚಿಚಿರಜಿ ಣಿಠ ಖಟಿಜುಚಿ”ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಪಾಠಭೂತಿಸತನ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅವಗುಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವ ಅವಗುಣವಾದ ‘ಅನುಮಾನ’ವೆಂಬ ರೋಗದಿಂದ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಆತ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಚತುರನೇ

ಆಗಿದ್ದರೂ ಇತರೆಯವರು ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸುವಂಥ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಮನೋಧರ್ಮ ಅವರಿಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವರು ನಂಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಡ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬದಿಂದಲೇ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೂ, ಬಹುಶಃ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಲ್ಲದ ದೈಹಿಕ ರೂಪ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅಸೂಯೆ ಅಥವಾ ಕೀಳರಿಮೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಅವರು ಪೀಡಿತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎದುರಿಸಿದ ವರ್ಣ ಪಕ್ಷಪಾತ ಭಾವ ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನಿಸಿರಬೇಕು. ಆತ್ಯಂತಿಕವಾಗಿ ಅವರು ವರ್ಣ ವಿಭೇದ ಯುದ್ಧದ ವಿರುದ್ಧವೇ ಸೇನಸುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ಬಣ್ಣ ಇಲ್ಲವೆ ಅಂತಸ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ಗವರ್ನರ್, ಶ್ರೀಮಂತ ಹತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯ ತಮಿಳು ಕೂಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ಸಮಾನ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಗಳು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯದ ನಾಯಕನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಜನಪ್ರಿಯನಲ್ಲದವನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸ್ನೇಹಿತರ ಅಭಾವವಿರಲಿಲ್ಲ.

ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆಯು ಒಂದು ಮೇರು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಬಹುಪಾಲು ವಸ್ತುಸಾಮಗ್ರಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳಾದ ಕಾರಣ ಅದು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂಥದು. ಭಾರತೀಯ ಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಗಾಂಧಿಯವರು ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತನ್ನ ತೀವ್ರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿಯುತ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಅವರು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಟು ಧರಿಸಿ, ನೃತ್ಯ ಕಲಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೃತ್ಯದ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಐಫೆಲ್ ಟವರ್ ತುದಿಯ ತನಕ ಹತ್ತಿದ, ವಯಲಿನ್ ಸಹ ಕಲಿಯಲೆತ್ತಿಸಿದ ಕಾಲವೂ ಇತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಆಳವಾಗಿ ರಕ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು. ಬಾಲ್ಯದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಅಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ದೈವಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಸಂತರುಗಳ ಪೈಕಿ ಅವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ವಿಷಯಲಂಪಟತೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರ ಪೈಕಿಯೂ ಅವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಯೌವನ ಕಾಲದ ಅಕ್ಕತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಂಥ ತಪೋಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದು ಹೇಚ್ಚೇನಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕದ ಮುಖಪುಟದ ಎದುರಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಗಾಂಧಿಯವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳ ಒಂದು ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅದಷ್ಟೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುಮಾರು 5 ಪೌಂಡುಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯದಾಗಿವೆ. ಆ ಇಡೀ ಸಂಗ್ರಹವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಸಿಗರೇಟುಗಳು, ಬಾಯಿತುಂಬುವಷ್ಟು ಮಾಂಸ , ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದವಳಿಂದ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಆಣೆಗಳು, ಎರಡು ಸಲ ಸೂಳೆಮನೆಗೆ ಹೋದದ್ದು(ಎರಡೂ ಸಲ ಅವರು “ ಏನೂ ಮಾಡದೆ” ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು), ತನಗೆ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯೊಡತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಪಾರಾದದ್ದು , ಒಂದು ಸಲ ತಾಳ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದದ್ದು ಇದಿಷ್ಟೇ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಳವಾದ ನೈತಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಮನೋಭಾವದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗುವವರೆಗೂ

ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವರ ಮೊದಲ ಪ್ರವೇಶ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ್ದೆಂದರೆ ಅದು ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಮೂಲಕ. ಅವರ ತೀರ ಸಾಧಾರಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೆನ್ನಬಹುದಾದ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ವ್ಯಾಪಾರೀ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕರು. ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೂ, ಅವರೊಬ್ಬ ವ್ಯವಹಾರ ಚತುರ ಚೈತನ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ವಕೀಲ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟಕರಾಗಿದ್ದಿರಲೇ ಬೇಕೆಂದು, ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡದ, ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ನಿಭಾಯಿಸುವ, ವಂತಿಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ದಣಿವಿರಿಯದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದಿರಲೇಬೇಕೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಮಿಶ್ರ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ನೀವು ಬೆರಳೆತ್ತಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದಂಥದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಟು ಶತ್ರುಗಳು ಕೂಡ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಅವರು ಪ್ರೀತಿಸ ಬಹುದಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದವರಿಗೆ ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳು ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವಾಗಿದ್ದವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಪೂರ್ತಿ ಖಚಿತತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಎಡ ಪಂಥೀಯ ಚಳುವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಪರರಷ್ಟೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದರೆಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದೊಂದು ಫ್ಯಾಷನ್ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅವರ ಪಾರಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮನುಷ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಅವರು ಸದಾ ಕೇಂದ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಕಡೆಯಿಂದಾಗುವ ಹಿಂಸೆಯ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನಷ್ಟೇ ಗಮನಿಸಿ, ಅರಾಜಕತಾವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿವಾದಿಗಳು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮವರೆಂದೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನೇ ಎಲ್ಲದರ ಪರಿಮಿತಿ ಹಾಗೂ ನಮಗಿರುವ ಈ ಒಂದೇ ಒಂದಾದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬದಕಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಬದಕನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯ ಹಂಗಿಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಪದೇಶ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬುದು ನಾವು ಪಾರಾಗ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಭ್ರಮೆ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮಗೆ ತಾವೇ ವಿಧಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಸ್ತಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಯುಕ್ತ. ಇವನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಚಿ, ಚು ತಪ್ಪದೆ ಅನುಸರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸದೆ ಇದ್ದರೂ ದೇವರು ಇಲ್ಲವೆ ಮನುಕುಲದ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನದಿರುವುದು, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧದ ಪ್ರಾಣಿ ಜನ್ಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸದಿರುವುದು. (ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ರಾಜಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು, ಆದರೆ ಇದು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಮರಳಿದಂತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು). ಮದ್ಯ ಅಥವಾ ತಂಬಾಕು ಸೇವಿಸದಿರುವುದು, ಶಾಕಾಹಾರಿ ರೀತಿಯದಾದರೂ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದಿರುವುದು. ಕಾರಣ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು ಏನಿದ್ದರೂ ತಿನ್ನುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ. ಎರಡನೆಯದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಭೋಗ ಕೂಡದು. ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಭೋಗವೇನಿದ್ದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಅದೂ ಕೂಡ ದೂರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ. ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮುಪ್ಪತ್ತು-ನಲವತ್ತರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ಶೌಚ ಗುಣದ ಆಚರಣೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ , ಲೈಂಗಿಕ ಆಸೆಯ ಪರಿತ್ಯಾಗ. ವಿಶೇಷ ಪಠ್ಯಾಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡದೆ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದಾಗುವ ಅಪಾಯವೆಂದರೆ ಅದು ಲೈಂಗಿಕ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವುದು ಖಂಡಿತ. ಮತ್ತು ಕೊನೆಯದಾಗಿ -ಇದೇ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ- ಶಿವದ(=ಒಳ್ಳೆಯತನದ) ಅನ್ವೇಷಕನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಸನಿಹದ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಲಿ, ಅನನ್ಯ ಪ್ರೇಯಸಿಯರಾಗಲಿ ಇರಕೂಡದು.

ಗಾಂಧಿ ಹೆಳುವುದೆಂದರೆ ನಿಕಟ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳು. ಸ್ನೇಹಿತರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬನ ಬಗೆಗಿನ ನಿಷ್ಠೆ ಅಕ್ಕಿತ್ಯದತ್ತ ಎಳೆದೊಯ್ಯಬಹುದು. ಇದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ನಿಜ. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಯಾರಾದರೂ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಅಥವಾ ಇಡಿಯಾಗಿ ಮನುಕುಲವನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜ ಕೂಡ. ಈ ಹಂತ ಮಾನವೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ(=ರಾಜಿ) ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹಂತ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವುದಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ಅದು ಏನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದೇ. ಗಾಂಧಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮಕಥೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆದರೂ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಂಸಾಹಾರ ನೀಡುವ ಬದಲು ಅವರು(=ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಮಗು) ಸತ್ತರೆ ಸಾಯಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೇ ಗಾಂಧಿ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆದರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಂಥ ಸಾವು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ. ಆಕಡೆಯವರ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನೈತಿಕ ಒತ್ತಡವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತೆರುವ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರೋಗಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲ ನಿಜವೇ ಆದರೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ , ಎಂಥ ಗಂಡಾಂತರವೇ ಬರುವುದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕುಳಿಯಲು ನಾವೇನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಿತಿಬಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಿತಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಕೋಳಿ ಸಾರನ್ನು ಕುರಿತೇ ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ಬಹುಶಃ ಉದಾತ್ತವಾದದ್ದೇ. ಆದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಮಾನವೀಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂದು ನನ್ನ ಎಣಿಕೆ. ಮಾನವೀಯವಾಗಿರುವುದರ ಅರ್ಥ (=ಸಾರಾಂಶ) ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಅನ್ವೇಷಕನಾಗಿರದೆ ಇರಬಹುದು, ನಿಷ್ಠೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸುವ ಹಂತದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೇರಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, , ಒಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಗಲುವಂತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೆರಬೇಕಾದ ಬೆಲೆಯಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಲು ಮತ್ತು ಭಗ್ನ ಮನೋರಥನಾಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮದ್ಯ, ತಂಬಾಕು, ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸಂತನಾದವನು ದೂರೀಕರಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೆಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಂತ ಪದವಿ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದೇ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಎದುರುತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ತುಂಬ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಇಡೀಕಿರಿದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ” ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ತೀರ ಕಷ್ಟಕರವಾದದ್ದೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ

ಮನುಷ್ಯನು ಒಬ್ಬ ವಿಫಲ ಸಂತ. ಇದು ಸರಿಯೆ ಎಂಬುದು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂತರಾಗಲಿಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುವ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜನರು ಮನುಷ್ಯರಾಗಬೇಕೆಂಬ ತೀವ್ರ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಎಂದೂ ಒಳಗಾಗದವರೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದರ ಮನೋ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಬದುಕಿನ ನೋವುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕವಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದು ಆಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟಕರವಾದ್ದು. ಅಲೌಕಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಮನವೀಯ ಆದರ್ಶವು “ಉನ್ನತತರವಾದ್ದು” ಹೌದೆ ಅಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾದಮಾಡುವ ಆಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ಅಸಂಬದ್ಧವಾದವು. ಯಾರೇ ಆದರೂ ದೇವರು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲ “ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳು” ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಪರರು , ಅತ್ಯಂತ ಸೌಮ್ಯ ಉದಾರವಾದಿಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರ ಅರಾಜಕತಾವಾದಿಗಳ ವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಏನೇ ಆದರೂ ಗಾಂಧಿಯವರ ಶಾಂತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಇತರೆ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಆಶಯ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಬಯಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ದೇಶದ ತಂತ್ರ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಮನೋಧರ್ಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಾಂತಿವಾದಿಗಳ ರೀತಿಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಈ ‘ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ’ವು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟ. ಶತ್ರುವಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಘಾತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ ,ಹಾಗೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷಭಾವವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ ದ್ವೇಷಭಾವ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡದೆ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಒಂದು ವಿಧಾನ. ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ, ಮುಷ್ಕರಗಳು, ರೈಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಮಲಗಿಬಿಡುವುದು, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುವುದಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡದೆ ಪೋಲೀಸರ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರ ಸಹಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. “ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ” ಶಬ್ದವನ್ನು “ಅಹಿಂಸಾಯುತ ಅಸಹಕಾರ” ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸುವುದನ್ನು ಅವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥ ಸತ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು ಎಂದು.

ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬೋವರ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗಾಯಾಳುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಸ್ಟೆಚರ್ ಹೊರುವವರಾಗಿ ಅವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು . 1914-18ರ ಮೊದಲ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು. ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅವರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ತೋರಿದರು. ಅವರ ಇಡೀ ರಾಜಕೀಯ ಬದುಕು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲೂ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಒಂದೇ; ಯಾರು ಗೆದ್ದರೂ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂಥ ಅರ್ಥಹೀನವೂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೂ ಆದ ಸೋಗಿನ ನಡೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಬಹಳಷ್ಟು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಾಂತಿವಾದಿಗಳಂತೆ ಮುಜುಗರವುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಾಂತಿವಾದಿಯೂ ಉತ್ತರಿಸಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ- “ಯಹೂದಿಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಗೆ? ಅವರೆಲ್ಲ

ನಿರ್ಮೂಲವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ನೀವು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೀರಾ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊರೆಹೋಗದೆ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆ ಏನು?” ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ “ನೀವೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಧರದವರು” ಎಂಬಂಥ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಶಾಂತಿವಾದಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಉತ್ತರ ನನಗೆ ಕೇಳಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಗಾಂಧಿಯರಿಗೂ 1938 ರಲ್ಲಿ ಇಂಥದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಲೂಯಿ ಫಿಷರ್ ಅವರ ‘ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಲಿನ್’ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಫಿಷರ್ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ “ಜರ್ಮನಿಯ ಯಹೂದಿಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಕೃತ್ಯ ಹಿಟ್ಟರನ ಹಿಂಸೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹಾಗೂ ಜರ್ಮನಿಯ ಜನರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂಬುದು ಗಾಂಧಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧಾನಂತರ- ಹೇಗೂ ಯಹೂದಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗಾಂಧಿಯವರ ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಫಿಷರ್ ಅಂಥವರನ್ನೂ ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಜನ ಭಾವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕೇವಲ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನೀವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಬೇರಿನಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಲು ನೀವು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕು. 1942ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನೀ ಆಕ್ರಮಣದ ವಿರುದ್ಧ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಲು ಕರೆ ನೀಡಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಾವುಗಳಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಒಪ್ಪಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು.

ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ 1869ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಶಾಹಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಅವರ ಹೋರಾಟದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವರನ್ನು ಸಂಯಮದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಮೇಲೆ ಉದ್ಧರಿಸಲಾದ ವಾಕ್ಯಾಂಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ “ಜಗತ್ತನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ” ಅವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು. ನಿವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಗತ್ತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯ. ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರ ವಿರೋಧಿಗಳು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಅನಂತರ ಮುಂದೆಂದೆಂದೂ ಅವರ ಸುದ್ದಿಯೇ ಕೇಳಿಬರದೆ ಇರುವಂಥ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟ. ಮುಕ್ತ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿಲ್ಲದೆ, ಜನರಿಗೆ ಸಭೆ ಸೇರುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕೋರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜನಾಂದೋಲನವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಾಂಧಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಇರುವುದಾದಲ್ಲಿ, ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಆಲೋಚನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದದ್ದೇ ಆದರೆ ರಷ್ಯಾದ ಜನಸಮುದಾಯ ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೋರಬಹುದು. ಹಾಗಾದರೂ ಉಕ್ರೈನ್ ಕ್ಷಾಮದ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಳಿದು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಅದರಿಂದೇನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನದೇ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಿರೋಧ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದೇ ಒಪ್ಪೋಣ: ಹಾಗಾದಾಗ್ಯೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆತಾನೆ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ? ಕಳೆದ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು

ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಅರಿವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ವಿದೇಶದ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದಾಗ ಶಾಂತಿವಾದ ಶಾಂತಿವಾದಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಓಲೈಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ(=ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ), ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರೂ ತಲುಪಬಹುದು ಮತ್ತು ಉದಾರವಾದ ಭಾವಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಒದಗಿಬಂದಿತೋ ಅದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹುಚ್ಚರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಅದು ನಿಜವಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕೇಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ : ಯಾರು ವಿವೇಕಿ? ಹಿಟ್ಲರ್ ವಿವೇಕಿಯೆ? ಎಂದು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಳತೆಗೋಲಿನ ಮೇರೆಗೆ ಇಡೀ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಅವಿವೇಕದ ನಡೆಯೆಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೇ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಬಹುದಾದರೆ, ಉದಾರವಾದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೂ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೇ ಕಾಣುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆ? ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೆಂಬುದು ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯೆ?

ಯಾರಾದರೂ ಗುಂಡಿ ಒತ್ತಿ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು ಹಾರಾಡಲು ತೊಡಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಉಳಿದಿರುವ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳೊಳಗಾಗಿ ಇಂಥ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತೀರಾ ತುರ್ತಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ನಾಗರಿಕತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಲ್ಲದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿದೆ. ಕಡೆಯ ಪಕ್ಷ ಅಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ ಎಂಬುದನ್ನಾದರೂ ಯೋಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೇ ಗಾಂಧಿಯವರ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ. ಅವರ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪತ್ರಿಕಾ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಹುಶಃ ಅವರು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಚರ್ಚಿಸಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅವರು ಹೇಳಲು ಅಥವಾ ಯೋಚಿಸಲು ಹೆದರುವಂಥದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗಿದ್ದ ಭಾವನೆ. ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಅವರು ತಪ್ಪು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ನಾನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆ, ಅಥವಾ ಅವರ ಬದುಕೊಂದು ವಿಫಲ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬಲಾರೆ. ಅವರ ಹತ್ಯೆಯಾದಾಗ ಅವರ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನ ಪರ್ಯಂತ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುವಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಅವರು ಬದುಕಿರಬೇಕಾಯಿತೆ ಎಂದು ಶೋಕಿಸಿದರು. ಕಾರಣ, ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೆಲ್ಲೊಂದೆಂದು ಆ ಮೊದಲೇ ಮುಂಗಂಡಿದ್ದ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದದ್ದು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಮ ರ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೈಮೋಟಿಯನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೇಗೂ ಅದಾಗಲೇ ಸಾಧಿಸಿ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅಡ್ಡಹಾಯುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡದೆಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿದ್ದೇನೋ ನಿಜ. ಅದು ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ವೀಕ್ಷಕರು ಮಾತ್ರ ಕಣಿ ನುಡಿಯ ಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ ಅದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಲೇಬರ್ ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ. ಅದೇ ಕನ್ವರ್ವೆಟಿವ್ ಪಕ್ಷದ

ಸರ್ಕಾರವಾಗಿದ್ದರೆ , ಅದರಲ್ಲೂ ಚರ್ಚಿಲ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದಂತೂ ಖಂಡಿತ. 1945ರ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ರಿಟನ್ ನಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಪರವಾಗಿದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವರ್ಗವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು? ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮೊಂಡುತನದಿಂದ ಆದರೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಲಗೊಂಡದ್ದೂ ಭಾಗಶಃ ಕಾರಣವೇ? ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನ್ನಿಸುವುದೇ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಥ ಎತ್ತರದ್ದೆಂಬುದರ ಸೂಚಕ. ನನ್ನಂತೆಯೇ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಷ್ಟವಾಗದಿರಬಹುದು. ಅವರ ಪರವಾದ ಸಂತತನದ ವಾದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು(ಅಂದ ಹಾಗೆ ಸ್ವತಃ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಾನು ಸಂತನೆಂದು ಯಾವತ್ತೂ ಹಕ್ಕು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ). ಸಂತತನವೆಂಬುದೊಂದು ಆದರ್ಶವೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿಯವರ ಮೂಲಭೂತ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮಾನವ ವಿರೋಧಿಯಾದವು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಾಮಿತನದಿಂದ ಕೂಡಿದವು ಎಂದೂ ಭಾವಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರಳವಾಗಿ ಅವರನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಅದೆಂಥ ಸ್ವಚ್ಛ ಸುಗಂಧವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ!

ನಾಮಾಂಜಕ ಜಾಲತಾಣ ನನಗೆ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತು!

ಚಂಪಾ ನಂದರ್ಶನ

ನಂದರ್ಶಕ : ನುಭಾಷ್ ರಾಜಮಾನೆ

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಸಂಕ್ರಮಣ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಾಗ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಆಶಯಗಳು ಏನಾಗಿದ್ದವು?
ಚಂಪಾ: ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಮಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು ನವ್ಯ ಕವಿಗಳಾದ ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗರು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಕಾಲ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಯೂ ಬಂದು ಹೋಗಿತ್ತು. ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣ ಶುರು ಮಾಡಾಕ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಏನಂದ್ರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಿಂದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನು, ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ ಮತ್ತು ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಸೇರಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದೊಳಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ಚಾಲು ಮಾಡಿದೇವು. ನಾವು ಮೂರು ಜನ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವನ, ನಾಟಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದೇವು. ಆಗಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹತ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಧ್ವನಿ ಆಗಲಿ ಅನ್ನೋ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇತ್ತು. ಬರಬರುತ್ತ ಆಶಯಗಳು ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯ/ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಖರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಚಂಪಾ: ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಅವರು ನವೋದಯದ ಪ್ರಭಾವದೊಳಗೆ ಇದ್ದು ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಆಗಲೇ 'ಕೊಡದಿರು ಶರಧಿಗೆ ಷಟ್ಪದಿಯ ದೀಕ್ಷೆಯನು' ಎಂದು ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬರೆಯುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರು. ನಾವು ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಡಿಗರು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗಷ್ಟೇ ಅದರ ಒಂದು ಝಳ ನಮಗೆ ತಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಈ ಕಾಲಮಾನದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಫಲವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆಯೇ?

ಚಂಪಾ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ನನಗೆ ಭೂಗತ ಜಗತ್ತಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಮನಸ್ಸೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರೋದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದೋ ವರ್ಗವೇ ಬೇರೆ. ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಬೇರೆ. ಇವರ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧ ಇರಬಹುದು. ನೇರ ಪ್ರಭಾವ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ ಓದುವವರು ಅದನ್ನು ಓದಿಯೇ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಿಂಟ್ ಮೀಡಿಯಾ ಮೂಲಕವೇ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಜಾಲತಾಣಗಳು ಐದೋ ಹತ್ತೋ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಇರಬಹುದಷ್ಟೇ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಷ್ಟೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇರಣಾಶಕ್ತಿ ಯಾವುದು?

ಚಂಪಾ: (ನಗು) ಅಂಥಾದ್ದೇನಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮೂರು ಜನ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಆಗಿದ್ದೇವು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಕಾಯಕನಿಷ್ಠೆ ಇತ್ತು. ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ನಮಗೆ ಓದುಗರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನೀವು ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಧಾಪಕರಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು?

ಚಂಪಾ: ನಾನು ಮೊದಲು ಕನ್ನಡಿಗ. ಆಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಧಾಪಕ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದಿಂದ ನನ್ನ ಉಪ ಜೀವನವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡವೇ ನನ್ನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ನನ್ನೂರಿನ ಭಾಷೆ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದೇ ನನ್ನ ಜೀವನ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೇಖಕರು ಯಾರು?

ಚಂಪಾ: (ಯೋಚಿಸಿ) ಮೋಸ್ಕಾಲಿ ಮಾಡರ್ನ್ ಪೋಯೇಟ್ಸ್ ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂ.ಎ. ಓದುವಾಗ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ಸ್ ಇದ್ದರು. ನಾನು ಕೂಡ ಆಂಗ್ಲ ಪ್ರಾಧಾಪಕನಾದ ಮೇಲೆ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರವರೆಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದೆಂದರೆ ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್. ಆಮೇಲೆ ಬಿ.ಎಂ. ಹಾಫ್‌ಕಿನ್ಸ್, ಇವರಿಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇಕೆಂದರೆ ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನ ನನಗೆ ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮಗೆ ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು ಯಾಕೆ?

ಚಂಪಾ: ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಾತಾವರಣವೇ ಕಾರಣ. ಅದು ನನ್ನ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನ್ನಿಸಿತು. ನಾನು ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕವನಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನ ಬಂತು. ನನ್ನ ಮೊದಲ ನಾಟಕ 'ಕೊಡಗಲು' ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯ್ತು. ಆಮೇಲೆ 'ಅಪ್ಪ', 'ಕುಂಟಾ ಕುಂಟಾ ಕುರವತ್ತಿ', 'ಗುರ್ತಿನವರು', 'ಟಿಂಗರ ಬುಡ್ಡಣ್ಣ', 'ಕತ್ತಲ ರಾತ್ರಿ'-ಇವು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು. ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ 'ಗೋಕರ್ಣದ ಗೌಡಶಾನಿ' ಮತ್ತು 'ಕತ್ತಲ ರಾತ್ರಿ' ಎಂಬೆರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಚಳುವಳಿ ಶುರುವಾತು. ಐದು ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದೆ. ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ನಾಟಕಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇಕೆ?
ಚಂಪಾ: ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಕವನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಬಾನುಲಿ' ನನ್ನ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ನಾನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಕವನ ಬರೆದದ್ದು ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ. ಆಗ ಪಿಯುಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ನಮಗೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್‌ರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು 'ಕವನ ಮಂಡಲ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ನಮಗೆಲ್ಲ ಕವನ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಶೇಪ್ ಕೊಟ್ಟವರು ಗೋಕಾಕ ಅವರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿಗೆ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಈಗಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಗೋಕಾಕ ಅವರು ಆಂಗ್ಲ ಮೇಷ್ಟ್ರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಾ?

ಚಂಪಾ: ಇಲ್ಲ. ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಆದ ಮೇಲೆ ನನ್ನಪ್ಪ ನನ್ನನ್ನ ಸೈನ್ಸ್‌ಗೆ ಹಾಕಿದ್ದು. ಅದು ನನಗೆ ಒಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಆರ್ಟ್‌ಗೆ ಬಂದು ಬಿ.ಎ.ನಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ಸ್, ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಸೈನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸೊಸಿಯಾಲಜಿ ಓದಿದೆ. ಅದು ಕೂಡ ಸರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಅವರತ್ತ ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೇಳಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನೀವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದಿದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು?

ಚಂಪಾ: ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದರೆ ಬರಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಲ್ಲ. English is window to the world literature. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲಕ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ Modernityಯ ಪರಿಚಯ ಆಯ್ಕೆ. ಆ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುಭವ ವಿಸ್ತಾರ ಆಗ್ತಾ ಹೋಯ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹುಡುಕಬಾರದು ಅನ್ನುವು ಹುಕಿ ಶುರುವಾತು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನವ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಾವು ನವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ರಾ?

ಚಂಪಾ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನವ್ಯ ಅಂದ್ರೆ ೧೯೫೦ರಿಂದ ೧೯೭೦ ವರೆಗಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟ. ನಾನು ನವ್ಯದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಬಂದವು. ಆಮೇಲೆ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂತು. ಜೆಪಿ ಚಳುವಳಿ ಬಂತು. ಆಮೇಲೆ ದಲಿತ ವರ್ಗದಿಂದ ಹೋರಾಟ ಚಾಲು ಆಯ್ಕೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೀನರಿ ಬದಲಾಯ್ತು. ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಂದು ಲಿಮಿಟೇಶನ್ ಇತ್ತು. ಅದೊಂದು ರೂಪನಿಷ್ಠವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆಕಾರ ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ನಮಗಾಗುವ ನೇರ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಅದೇಲ್ಲ ಕಾವ್ಯದೊಳಗೆ ಬರಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಆಶಯ ನಮ್ಮದಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೋಭಾವ ಬದಲಾಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಶುರು ಆಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನೆ ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ನವ್ಯ ಅಂತ ಕರೀತಾರೆ. ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಹಾದಿ ಹೊರಳಿಕೊಂಡಿತು. 'ಹಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೊರಳುವುದೇನು, ಗಚ್ಚಿನ ಗಟಾರವನು ತಟ್ಟಬೇಡ' ಅಂತ ನಾನು ಬರೆದದ್ದು. ಹಳ್ಳಿ ಹ್ಯಾಂಗ್ ಹರೀತದೋ ಹಂಗ್ ಹರೀಲಿ...

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಲು ಸೋತಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಹೊರಳಾಟ ನಡೆಯಿತೇ?
ಚಂಪಾ: ನವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅರ್ಥ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಆಪಾದನೆ ಇತ್ತು. ಅದು ಜನರಿಂದ ದೂರವೇ ಇತ್ತು. ನಾವು ಬರೆದದ್ದು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲ ಲಯಗಳಾದ ಜಾನಪದ, ವಚನ, ತತ್ವಪದಗಳಿಂದ ಪಡೆಕೊಂಡು ಈ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಧಾರೆಗೆ ನಮ್ಮಂತಹ ಕೆಲವರು ಬಂದರು. ಎಲ್ಲಾ ನವ್ಯರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು, ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಮೊದಲಾದವರು ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಗೆ ಬಂದೇವು. ಆಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ದಿಕ್ಕು ಬೇರೆ ಆಯ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಪರಿವರ್ತನಶೀಲ ನವ್ಯ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಫೋನೇಟಿಕ್ಸ್‌ನ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಲೀಡ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಢ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ...
ಚಂಪಾ: ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ನನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಟೈಮ್ ಸಿಕ್ಯಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾಟಕ ನೋಡತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನಶೀಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆ. ದೀರ್ಘವಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತುಂಬಾ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ...

ಚಂಪಾ: (ಖುಷಿಯಿಂದ) ಹೌದು.. ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಅಂದರ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಖರ ಚಿಂತಕ. ಆತ ಗ್ರೇಟ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟ್. ಆತ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೀರಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆದಾತ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟಂಟ್ ಅಟೈಟ್ಯೂಡ್ ಹೊಂದಿದವ. ಇವತ್ತು ಇಡೀ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಭಾಳ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಟೀಕೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಾ ಇರೋನು. ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿಯ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಕ್ಸ್‌ಪರಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಬರವಣಿಗೆಗಳೂ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಅವರ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದವನಲ್ಲ ಮತ್ತು ಭೇಟಿಯಾದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಗೋಕಾಕರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗುರುವಾದರೆ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಅವರನ್ನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಗುರು ಅಂತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದು ನಾನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ತಂದಿವೆ?

ಚಂಪಾ: (ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ) ಇಲ್ಲ. ಬಂದಿಲ್ಲ. ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಯಾರು ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದ್ ಮೂರ್ಖಾಲ್ಪ ಪುಸ್ತಕ ಬಂದಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ. ಆತನ Transformational-generative grammar ಅದರೊಳಗಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಫುನಾಥ ಅವರು ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರ 'ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಜತೆ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ' ಎನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕವೂ ಬಂದಿದೆ...

ಚಂಪಾ: ಹಾಂ ಹೌದ? ಆದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಬದಲಮಾಡುವಷ್ಟು ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಧಾರವಾಡದ ಮಣ್ಣಿನ ಸೊಗಡನ್ನು ಹೀರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಂದ್ರೆ, ಎನ್ಸಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮತ್ತು ಚಂಪಾ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಾವು ಧಾರವಾಡನ್ನು ತೊರೆದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಚಂಪಾ: ನಾನು ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಯ ಒಂದು ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಜೆ.ಎಚ್. ಪಟೇಲ್ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಾರಪ್ಪ ಎಂದರು. ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ನನಗಿನ್ನೂ ಮೂರು ವರ್ಷ ಸರ್ವಿಸ್ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇರಾ ಇದ್ದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವೇ ನನ್ನದಾಯಿತು. ಧಾರವಾಡನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಕೊಂಡೇ ಬಂದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನೀವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಶಂಕರ ಮೋಕಾಶಿ ಪುನೇಕರ್ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಅವರ ಜೊತೆಗಿನ ಒಡನಾಟ ಹೇಗಿತ್ತು?

ಚಂಪಾ: ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು. ಅಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಮೋಕಾಶಿ ಅವರೂ ಸಹ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಯಿ ಬಾಬಾನ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ನಾವು ಅವರ ಕಡು ವಿರೋಧಿಗಳು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏನಂದ್ರ ಏನೇ ಜಗಳ ಆದ್ರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹ ಬಿಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಟ ಇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನೀವು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಚಂಪಾ: ನನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಅದು ಒಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಅಂದ್ರ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ನೀವು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಏನೇನೋ ರಿಕ್ವಾಯರ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್ ಇರ್ತಾವು. ಆ ಜಾಯಮಾನ ನನಗೆ ಹೊಂದುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಾತಾವರಣ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ?

ಚಂಪಾ: ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಲಿಬರಲ್ ಆದ ವಾತಾವರಣ ಇರೋದು. ಅಲ್ಲಿ ಟೀಚಿಂಗ್ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಎದುರಾ ಬದುರಾ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಮಾತೋಡದಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿವವನು ಮತ್ತು ಕಲಿಸುವವನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವೇ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಿಸರ್ಚ್ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕಡೆ ಒಲವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಜಿ.ಎಸ್. ಕುಳ್ಳಿಯವರಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರಂತೆ..

ಚಂಪಾ: (ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು) ಹಾಂ.. ಹೇಳ್ತೇನೆ.. ವಿದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಮೋಶನ್‌ಗೆ ಬೇಕು ಅಂತ ಅನಿಸಿತ್ತು. ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ರಜಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದ ಕುಳ್ಳಿ ಅವರು ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ಅವರ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಶೆಟ್ಟಿ ಅಂತ ಬಂದ್ರು. (ನಗು) ಅವರೂ ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದ್ದು. ನಾ ಹೇಳಿದೆ ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ. (ಜೋರಾಗಿ ನಗು) ಮತ್ತೆ ನಾನು ಆ ಕಡೆ ಸುಳಿಯಲೇ

ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಡೆಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಅಂತ ಬರುವವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ-ನೋಡ್ರಪ್ಪ ನನಗೆ ಯಾರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದ್ರು. ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಅವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. (ಮತ್ತೆ ನಗು) ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಬ್ಯಾಡಾ. ಬನ್ನಿ ಮಾತಾಡೋಣ ಅಂತಲೇ ಹೇಳುವವನು ನಾನು. ಯಾಕಂದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ನೀವೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದೇನು-ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಬೆಳಕಾಗು ಅಂತ. ಯಾರೋ ಹಂಗ ಹೋಗಿ ಹಿಂಗ್ ಹೋಗಿ ಅಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲೆಂತ ಹೋಗ್ತೀರಿ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸತ್ತಾಗ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡೀರಿ ಅಂತಾರ. ಗಾಂಧೀ ಸತ್ತಾಗ ಗಾಂಧೀ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡೀರಿ ಅಂತಾರ. ಯಾವ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡೀಬೇಕು ನಾವು? ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗ ನಾವ ಕಂಡ್ಕೊಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಳುವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಯಾವ ಬಗೆಯದ್ದು?

ಚಂಪಾ: ಬರಿ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಳಂತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ಜನಪರ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎಸ್‌ಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕ್ಲಾಸ್ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ವರೆಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ(ಜೆಪಿ), ಬಂಡಾಯ, ಮಂಡಲ್, ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣ-ಮೊದಲಾದ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದವನು. ಗಣೇಶ್ ಎನ್. ದೇವಿಯವರ ಭಾಷಿಕ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲ ಜನಪರ ಚಳುವಳಿಗಳ ಭಾಗ ನಾನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಬಹಳ ಪ್ರಖರವಾದ ಆಶೋತ್ತರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದೇಕೆ?

ಚಂಪಾ: ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕ ಕೊರತೆಗಳಿಂದ ಅದು ಹೋಯ್ತು. ೧೯೭೯ರಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ಸಂಘಟನೆ ಚಾಲು ಆಯ್ತು. ಹತ್ತರಿಂದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಬಂಡಾಯ ಪ್ರಖರವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಯಾವುದೇ ಇಂತಹದೊಂದು ಸಂಘಟನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಲ್ಲ. ಏರು ಮತ್ತು ಇಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ. ಸಂಘಟನೆ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧಿತವಾದ ಮೇಲೆ ದುರ್ಬಲ ಆಗುತ್ತವೆ. ಬಂಡಾಯ ಮೆಂಬರ್‌ಶಿಪ್ ಇದ್ದಂತಹ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲ; ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಯೋಜಿತವಾದ ಸಂಘಟನೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಮನೋಧರ್ಮದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೊಂದು ಸಂಘಟನೆ ಇರ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಕಾವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎಂದೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂಘಟನೆ ಈಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಆಶಯಗಳು ಇದ್ದಾವೆ. ಎಂಬತ್ತು ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಈಗಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಸಂಘಟನೆಯ ಬೋರ್ಡ್ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು; ಲೆಟರ್‌ಹೆಡ್ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಬರೆಯುವವರಂತೂ ಇದ್ದೆ ಇದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಬಂಡಾಯ ಚಳುವಳಿಯ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇಂದಿನ ಬೇರೆ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತುಂಬಿವೆಯೇ?

ಚಂಪಾ: ಬೇರೆ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ. ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ, ಪರಿಸರ, ಮಹಿಳಾ-ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೀತಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ಮಾತೃ ಸಂಘಟನೆ ಬೇಕಿದೆ. ಬಂಡಾಯ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಅದು ಬೇಕು ಅಂತಲೇ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀವಿ. ಹಳಬರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರೇನೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡಿದಾಗ ಅಂತಹದೊಂದು ಸಂಘಟನೆ ಬೇಕು ಅಂತಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದು. ಈ ಕೋಮುವಾದಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮೊದಲಿನಂತೆ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಲಾಗದಷ್ಟು ವಾತಾವರಣ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆಯೇ?

ಚಂಪಾ: ಹಂಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಲ್ಲಿ. ಹೌದು ತಾನೇ? ಮಾಡಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿ ಅಂದಿನ ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿಯಂತೆ ತನ್ನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಚಂಪಾ: ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ. ಆಗ ಗುಂಡುರಾವ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿತ್ತು. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಮಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಎಲ್ಲಾ ಜನಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹಂತದೊಳಗೆ ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರ ಅವರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದೊಳಗೆ ಚಳುವಳಿ ನಡೀತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನೀವು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 'ಗೋಕಾಕ ಗೋ ಬ್ಯಾಕ್' ಎಂದು ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದೀರಂತೆ?

ಚಂಪಾ: ನಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜ. ನನ್ನ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗೋಕಾಕ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಿಯರು. ಆ ಸಮಿತಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಪಟ್ಟ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಾನು ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಕುಂತುಕೊಂಡು 'ಗೋಕಾಕ ಗೋ ಬ್ಯಾಕ್' ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಿದವನು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗುವ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಎಂದಾಯ್ತು. ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಗುಂಡುರಾವ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಿದಾಗ ಆಗ ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿ ಚಾಲೂ ಆಯ್ತು. ಸಿನಿಮಾದವರು, ನಾಟಕದವರು, ಕವಿಗಳು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರೂ ಬಂದರು. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಜನ ಸೇರಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ ಆಯ್ತಲ್ಲ ಅದು ಭಾಳ ತೀವ್ರತರವಾಗಿ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದ ಒಂದು ಚಳುವಳಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಲ್ಲಟವನ್ನು ತಂದಿತು. ೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧೂಳಿಪಟ ಆಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರ ಸರ್ಕಾರ ಬಂತು. ಆ ಪ್ರಮಾಣದ ಚಳುವಳಿ ನಾವು ಮತ್ತೆ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ, ಏಕೀಕರಣದ ಚಳುವಳಿ, ಜೆಪಿ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿ ಇವೆಲ್ಲ ಬೃಹತ್ ಜನಾಂದೋಲನಗಳು. ಜನ ಇನ್ನಾಲ್ವ ಆಗದೇ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿ ಆಗಲ್ಲ. ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಿರಿಗೆ ಅಂದ್ರ ಕ್ರೈಸಿಸ್‌ಗೆ ಬಂದಾಗ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊತಾವು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನೂರಾ ಎಂಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ಯಾಕಂದ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಇದ್ದಾಗ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೇಳೋದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಭುತ್ವ ನಮ್ಮ ಪರವಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಡ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಗುಂಡುರಾಯರ ನಂತರ ಬಂದ ಯಾವುದೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆ ತಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪರವಾದ ಆದೇಶಗಳು ಬಂದಿರುವಾಗ ಯಾರ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡ್ತೀರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಮರು ಜೀವ ತುಂಬುವ ಬಗೆ ಯಾವುದು?

ಚಂಪಾ: ಇದು ಹೊಸದಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ರೋಗ ಅದು. (ನಗು) ಅದಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಚಳುವಳಿಗೆ ಜನ ರೆಡಿ ಅದಾರ. ಆ ರೀತಿಯ ಎಚ್ಚರ ಕೊಡಬೇಕ. ಯಾಕೆ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಬೇಕು ಅನ್ನೊದನ್ನ ಹೇಳಬೇಕ. ಸರೋಜಿನಿ ಮಹಿಷಿ ವರದಿಯನ್ನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇದೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ನಾವು ಏನ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನ ಜನರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಅದು ಅಕ್ಷರಜೀವಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿವೆ?

ಚಂಪಾ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಎಂಬುದನ್ನ ಆ ಪಕ್ಷಗಳೇ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನ ಕಾಪಾಡಕ್ಕೆ ಆಗೋಲ್ಲ. ಇದರ ಕಟು ಅನುಭವ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆದಷ್ಟು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷ ಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗಿವೆ. ಕೆಲವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಆಗಿವೆ. ಆ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮಾತ್ರ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಯಾವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗಿವೆ?

ಚಂಪಾ: ಈಗ ನೋಡಿ ಬಂಗಾರಪ್ಪ ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟಿದ್ದು, ಹೊರಗ ಬಂದು, ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಹೊರಗ ಬಂದು, ಯಡಿಯುರಪ್ಪ ಹೊರಗ ಬಂದು; ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಪೀಠಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸಾದ್ದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಂತಹ ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಚಂಪಾ: ಒಂದು ಬದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟತೇನೆ ಅಂತ ಹೊರಡ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬದ್ಧತೆ, ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೇಕು. ಲೀಡರ್‌ಶಿಪ್ ಕ್ವಾಲಿಟಿ ಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲದೇ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಯಾರೂ ಕಾಣ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ ಇದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲಿನಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಆದ್ರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಡೆಮೋಕ್ರಟಿಕ್ ಮೈಂಡ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಹೊರತು ಪಕ್ಷ ಕಟ್ಟುವ ಛಾತಿ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಓದುಗರಿದ್ದಾರೆ? ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿದೆ?

ಚಂಪಾ: ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಆಗ ಸಂಕ್ರಮಣದ ಸರ್ಕ್ಯೂಲೇಶನ್ ಇನ್ನೂರು ಇತ್ತು. ಈಗ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಜನ ಚಂದಾದಾರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸ್ ಇದೆ. ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಅಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಓದುಗರಿದ್ದಾರೆ?

ಚಂಪಾ: ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಣ ಬರಹಕ್ಕೆ ಇದ್ದಾರೆ ಅನಸ್ತದ. ಸಹಜ ಕನ್ನಡ ಇರೋದರಿಂದ ಇರಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಷ್ಕರತೆಯ ಬರವಣಿಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ...

ಚಂಪಾ: ಅದು ಬ್ಯಾರೆ. ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ, ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರೀತೇನೆ. ಆದ್ರೆ ಅರ್ಥ ಆಗೋ ಹಾಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಚಂಪಾ ಎಂದರೆ ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಿಡಂಬನೆ, ಕಟೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ? ಅಥವಾ ಇವುಗಳಾಚೆಗೆ ಚಂಪಾ ಎಂದರೆ ಏನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚಂಪಾ ಎಂದರೆ ಇದರಾಚೆಗೆಯೇ ಇರೋದು. ನಾನಾಗಿಯೇ ಜಗಳ ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗಳ ತೆಗೆದವರನ್ನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ್ದು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. (ನಗು) ನಾನಾಗಿಯೇ ಕೆದಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿನಾಕಾರಣ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ವರ್ತನೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಅವರನ್ನ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಬರೆದು ಅವರಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ ಎಂಬ ಆಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಚಂಪಾ: (ನಗು) ಅದಕ್ಕೇನೂ ಹೇಳಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ನೀವು ಪ್ಯಾಟಿಯೊಳಗ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಜಾಡಿಸಿ ಒದ್ದರ ಕ್ಯಾಮರಾ ಹಿಡಿದವರು ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಚಾರ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡವರು ಜನಪ್ರಿಯ ಆಗಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾಕ ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡರು ಅಂತ ಜನ ನೋಡ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಂಥವುಗಳಿಗೆ ಚಂಪಾ ಪಟ್ಟು ಅಥವಾ ಪೇಚುಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಬಂಡುಕೋರತನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು?

ಚಂಪಾ: ಅದು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಅಷ್ಟೇ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಸ್ತರ ಮತ್ತು ರ್ಯಾಶನಲಿಸ್ಟ್ ಆಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನೂ ಹಂಗೆ ಇದ್ದೆ. ಯಾವುದೇ ಇದ್ದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಹಂಗೆ ಕೇಳೋದೇ ಜಗಳಗಂಟತನ ಅಂತ ಜನ ತಿಳಕೊಂಡಿರ್ತಾರೆ. ಹಿಂಗಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಕೊಂಡ ಇದ್ದೇನೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಡಾಟ್ ಬಂದ್ರ ನಾನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳವನೇ. ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಹೇಳು ಇಲ್ಲಾಂದ್ರ ಗಪ್ಪ ಇರು ಅಂತ ಹೇಳವನು ನಾನು. ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಇರೋದರಿಂದ ಕಂಡದ್ದನ್ನ ಕಂಡಹಾಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೇನೂ ಪೂಸಿ ಹೊಡೆದು ಅಥವಾ ಕಂಡೆಮ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪುಟ್ಟಪರ್ತಿ ಸಾಯಿಬಾಬಾನ ಫೋಟೋಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾರ ಹಾಕಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ..

ಚಂಪಾ: ಪ್ರಾಯಶಃ ೧೯೭೦ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ 'ಸೋಸಿಯಾಲಿಸ್ಟ್ ವಿಶನ್ ಸಭಾ' ಅಂತ ಇತ್ತು. ಅದು ಸೋಸಿಯಾಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಲಂಕೇಶ್, ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ, ರಾಜಶೇಖರ್ ಕೋಟೆ ಎಲ್ಲ ಇದ್ದೇವು. ಅಬ್ರಾಹಿಂ ಕವೂರ್ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರವಾದಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಂದು ತಿರುಗಾಡಿದರು. ಈ ಡೋಂಗಿ ಬಾಬಾಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಅವರು ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟ ಚಾಲು ಮಾಡಿದ್ರು. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಸಾಯಿಬಾಬಾ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ರು. ಅಡಿಕೆ ಎನ್ನುವವರು ವೈಸ್ ಛಾನ್ಸಲರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಆತ ಬಾಬಾ ಭಕ್ತ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ. ಹಂಗೆ ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದೇವು. ಬಾಬಾ ಧಾರವಾಡ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಮತ್ತೆ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. (ನಗು) ನಾವು ಸುಭಾಶ್ ರೋಡಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಫೋಟೋಗೆಲ್ಲ ಸಿಂಗಾರ ಮಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದೇವು. ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇಂದಿನ ಕೋಮುವಾದ ಮತ್ತು ಮತೀಯ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ?

ಚಂಪಾ: ಆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಿವೆ. ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾರ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುಡೋದು ಇಂದಿಗೂ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಇವು ತಕ್ಷಣದ ರಿಯಾಕ್ಷನ್‌ಗಳು. ಜನರನ್ನು ಅಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಂಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ ಕಾಯಕ ಆಗಬಾರದು. ಇವರು ಚಪ್ಪಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಫರ್ಟ್ ಅಂತ ಯಾರೂ ಹೆಸರಿಡಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರ ಕೊಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಮನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ...

ಚಂಪಾ: ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನೇ ಕೋಮುವಾದೀಕರಣ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅದೊಂದು ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೋಮುವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರೋ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಅವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಟ್ರೆಂಡ್. ಇಂಡಿಯಾ ಒಂದು ಬಹುತ್ವದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಅನ್ನೋದು ಅವರ ತಲೆಯೊಳಗ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಗಬೇಕು ಅಂತಾರ. ಅದು ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಮನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೇ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ತಾವು ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದು ಸುಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈಗ ಬದಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಚಂಪಾ: ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೃತಿ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ಸಲ ಎರಡು ಸಲ ಮತ್ತು ಮೂರು ಸಲ ಓದಿದ ಮೇಲೂ ನಾವು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅದು ಕನ್ನಡವೋ ಏನ್ ಅಂತ ಶುರುವಾಗುತ್ತೆ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲಂಕಿ ರಾಮಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತದು. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಆದರೆ ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪೇನೂ ಅಲ್ಲ. (ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ) ನೀವು ಅದನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರೇನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಹೌದು ಸರ್ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಮೇಲಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ..

ಚಂಪಾ: ಹಾಂ.. ಅದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗ್ತದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಪರದಾಡಬೇಕಾಗ್ತದೆ. ಅದು ನಂಜನಗೂಡು ಪ್ರದೇಶದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ದಲಿತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯೊಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಆಗುತ್ತೆ ಅದು. ಕನ್ನಡ ವಾಚಕಲೋಕ ಅಂದ್ರೆ ಆ ಸಮುದಾಯ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಬರೆದದ್ದು ಬೀದರನವರಿಗೂ ಕೋಲಾರನವರಿಗೂ ಅರ್ಥ ಆಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಾಂಪ್ರೊಮೈಸ್ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಂತ ಅರ್ಥ ಅಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಲೇಖಕ/ಲೇಖಕಿಯರು ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಅಥವಾ ಅಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ನಿಲುವಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?

ಚಂಪಾ: ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬಹಳಷ್ಟು ಯುವ ಲೇಖಕ/ಲೇಖಕಿಯರು ಪ್ರಿಂಟ್ ಅಥವಾ ಸೋಶಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಂವೇದನಾಶೀಲರಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯೂ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕನ್ನಡಗಳು ಇವತ್ತೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಒಂದೇ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ ಕನ್ನಡ ಅಂತ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಬೆರೆಯಬೇಕು ಅಂತ ನಿಯಮವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಎಡವೂ ಬೇಡ ಬಲವೂ ಬೇಡ ಅಂದುಕೊಂಡು ನಡುವೇ ಇರುತ್ತೇವೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಂಥವರು ಜನಪರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಎಡ ಪಂಥೀಯರು ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಯಾಕಂದ್ರೆ ನಮಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಬೇಕು. ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಬಂಡಾಯ ಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಸುಖದಿಂದ ಭಜನೆ ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ನಾಳೆ ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ತೊಂಬತ್ತರಷ್ಟು ಕವಿಗಳು ಸಂಕಟದ ಮತ್ತು ಆಕ್ರೋಶದ ಕವನಗಳನ್ನೇ ಓದುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚಕರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಾರಣವೇ?

ಚಂಪಾ: ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಐವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ನಡೆಸಿದ ಅನುಭವ ನನಗಿದೆ. ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಇರುವ ಉತ್ಸಾಹ ಕಡೆತನಕ ಉಳಿಯಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸಲಿಕ್ಕೆ ಫೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಶಿಸ್ತು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ನಾನು ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪಿಸಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವ ಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕ್ಲೋಸ್ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ರೀಡರ್‌ಶಿಪ್ ಕೊರತೆಯ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಸ್ಪಾಕ್ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಸ್ಟಾಪ್ ಆಗುತ್ತೆ. ಅವು ಅನೇಕ ಸಲ ಸ್ವಂತ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಮುಖವಾಣಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ಬರದಿದ್ದರೆ ಬರೆದ್ದೆ ಯಾರು ಓದುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಡುಬ್ಬ ನೀವು ಕೆರೆಯೋದು ನಿಮ್ಮ ಡುಬ್ಬ ನಾನು ಕೆರೆಯೋದು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನಿಂತು ಹೋಗಿವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ ಜನ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಓದುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಇವತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಲೇಖಕ/ಲೇಖಕಿಯರಾಗಿ ಬೆಳೆದವರು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಲೇಖನ ಸಂಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಟೇಸ್ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂತಹದೊಂದು ಸ್ಟೇಸ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ?

ಚಂಪಾ: ನಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಕವಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರೆ ಅವರು ಇನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪತ್ರ ಬರೀತಿದ್ದು. ಈಗ ಅದು ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾರು ಏನ್ ಬರೀತಾರೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸೋಶಿಯಲ್ ಮಿಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ನೂರಾರು ಹೆಸರುಗಳು ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಬರೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕೆ, ಸಭೆ, ಸಮಾವೇಶ, ಸಮ್ಮೇಳನ, ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸಂಪರ್ಕ ಇತಿಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣವೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದ್ದರೆ ಅವರೇ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಇರ್ತಾರ. ಅವರೇ ಮಾತಾಡೋದು; ಅವರೇ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡೋದು ನಡೀತಾ ಇದೆ. ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಿಗಬೇಕು.

ಪುನರುತ್ಥಾನ (ಉಂಬರ್‌ತ್ತೆರುನ್ನೇಲ್)

ಮಲಯಾಳಂ : ಪಿ. ಎನ್. ಗೋಪಿಕೃಷ್ಣನ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಪ್ರಮೀಲಾ ಮಾಧವ್

ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಹದಗೊಂಡ ಅದೇ ಹಳಿಗಳು
ಅದರದೇ ತುಕ್ಕಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ರೈಲುಗಾಡಿಗಳು
ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಅದೇ ಅಸಂತುಷ್ಟ ಯಾತ್ರಿಕರು

ನಾವು ಟಿಕೆಟಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು
ಅದರಿಂದಲೇ ಸಂತೋಷಭರಿತರು

ಯೋಚಿಸಿದೆ ನಾನು:

“ಹಿಟ್ಟರ್ ಜ್ಯೂಗಳನ್ನು ಮೃತ್ಯುಕೂಪಕ್ಕೆ
ಎಳೆದೊಯ್ದುದು ಒಂದು ರೈಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ
ಇನ್ನೊಂದು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಜನರು
ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳನು ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿಸಿ ಸಾಯಿಸಿದರು”

ನೀನು ತಕ್ಷಣವೇ ಉತ್ತರಿಸಿದೆ:

‘ಇದು ಇತಿಹಾಸದ ಹಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುವ ರೈಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲ
ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ
ಮೊದಲಬಾರಿ ರೈಲನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಸತ್ತಿಲ್ ಯಾ ನೀಲಗಿರಿಯು
ಬುಡಕಟ್ಟು ಬಾಲಕನು ರೇಖಿಸಿದ ಗಾಡಿ ಇದು’

ನಿಜವಾಗಿತ್ತು.

ಅದು ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ
ಬಯಲಿನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು
ಆಸೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಕರ್ಷಕ ಜನರು

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ
ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು ಬೀಜಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ

ಅವನತಿಯ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಮೊದಲಲ್ಲಿ
ಪಕ್ಷವೊಂದರ ಮೆರವಣಿಗೆ
ಆ ಬಯಲ ದಂಡೆಯ ಮೂಲಕ
ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು

ಎಂಡೋ ಸಲ್ಫಾನ್ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಂದಿನ
ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಹಾಗೆ
ಜಲೇಟ್ಟಿನ ಶೋಧನೆಯ ಮೊದಲಿದ್ದ ಕಾತ್ತಿಕುಡದ ನದಿಯ ಹಾಗೆ
ಬಿ.ಓ.ಟಿ. ರಸ್ತೆಗಳಿಗೂ ಮೊದಲಿದ್ದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾಲುದಾರಿಗಳ ಹಾಗೆ
ದೇಶವೊಂದೀಗ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿತು ತನ್ನ ಮೂಲದಸ್ಮಿತೆಯ ತೆರೆದಿಡಲು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ

ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದೆವು
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಗಿಡಗಳಾಗಿದ್ದೆವು
ವಿಭಿನ್ನ ಅಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ವಿಭಿನ್ನ ಆನಂದಗಳಿಂದಲೂ
ಸಾಕಿ ಸಲಹಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದೆವು
ಒಬ್ಬರ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಡಮಾರುತ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ
ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಲಿನಬ್ಬರದ ಬೀಸು
ಒಬ್ಬರು ಚಳಿಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ
ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಅನುಭೂತಿ
ಹಳದಿ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ನೀನು ಕಾಣುವ ಅದೇ ಹಳದಿಯೋ ನಾನು ಕಾಣುವುದು..
ಇರಲಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಆ ಖಚಿತತೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ

ನಾವು ಎರಡು ಜಾತಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವು.
ಎರಡು ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿದ್ದೆವು.
ಎರಡು ದೇಶದವರಾಗಿದ್ದೆವು.
ಇಬ್ಬರೆಯ ಸಮವಸ್ತ್ರಧಾರಿ ಗಡಿಸಿಪಾಯಿಗಳ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವು ನಾವು
ಎರಡು ರಾತ್ರಿಗಳ ಕೈದಿಗಳಾಗಿದ್ದೆವು.
ಎರಡು ಹಗಲುಗಳ
ಕಣ್ಣು ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದೆವು
ಎರಡು ಭಿನ್ನವಂಶೀಯ ಚರ್ಮಗಳು
ನಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದವು
ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಣ್ಯದಿಂದ
ಭಿನ್ನವಾದ ಮೂಳೆಗಳು ನಮ್ಮದಾಗಿದ್ದವು.
ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಧ್ವನಿಗಳ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು
ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಭೂಖಂಡಗಳ ಎರಡು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ
ಎದೆಸೆಟಿಸಿ ನಿಂತವರಾಗಿದ್ದೆವು ನಾವು.

ಆದರೆ

ನಾಮಾವಶೇಷಗೊಂಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯೊಂದರ
ಅರೆಬರೆ ಭಾಗಗಳಂತೆ
ಸಮೂಲನಾಶಗೊಂಡ ಜನಾಂಗವೊಂದರ
ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳ್ಳುವ ಎರಡು ಅಂಗಗಳಂತೆ
ಒಂದೇ ಹಸುರಿನ ಎರಡು ಎಲೆಗಳಂತೆ
ಒಂದೇ ನೀರಿನ ಎರಡು ನದಿಗಳಂತೆ
ಬೆಸೆದು ಒಂದಾಗಿಸುವ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಮ್ಮೊಳಗಿತ್ತು

ಇದುವರೆಗೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗದ ಜೀವನದ ಒಂದು ತಿರುವಿನಲ್ಲಿ
ಈ ರೈಲುಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೊಂದಾಗಿ
ಹೀಗೆ ಒತ್ತಿ ಕುಳಿತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅದೇ.
ಜನಜಂಗುಳಿಯಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಕಕ್ಷೆಯೊಳಗೆ
ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗಷ್ಟೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಜಾಗವಿತ್ತು

ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಕಾಣಬಹುದು ನಮಗೆ
ಜನರೆಂತು ಜೀವರಕ್ಷಣೆಗೊಂಡರೆಂಬ ಬಗೆಯ
ತಲೆಯನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಕ್ಷಣವೇಗದಲಿ
ಗುಂಡಿನ ಏಟನು ತಪ್ಪಿಸಿದವರು
ಹಳಿಗಳ ದಾಟಿ ಕ್ಷಣದಂತರದಲಿ
ರೈಲು ಅಘಘಾತದಿ ಪಾರಾದವರು
ವಿಳಂಬದಿ ತಲಪಿದ ಕಾರಣ ಬಾಂಬಿನ
ಸ್ಫೋಟಕಾಹುತಿಯಾಗದ ಜನರು
ಲೂಯಿ ಪಾಶ್ಚರ್ ಪಶ್ಚಾತ್ ಜನಿಸಿ
ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿಯೂ ಬಚಾವಾದವರು
ನ್ಯೂಟನ್ ಶೇಷವೆ ಜನಿಸಿದ ಕಾರಣ
ನಿಶಾ ಪಿಶಾಚಿಗಳುಣ್ಣದ ಜನರು
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದರೆನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ
ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗಿನ್ ಕಡೆಗೆ
ವಿಹಾರ ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟವರು
ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರುವಿನ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿ
ಜಾತಿಸವಾಲನು ಎದುರಿಸದವರು
ಯುದ್ಧ, ಮುಷ್ಕರ, ದುರಂತಗಳನ್ನು
ಅಸೂಯೆ, ಅವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು
ಸದಾ ಒಂದಿಷ್ಟುಳಿಸಿದ ಕಾರಣ
ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪ್ರಣಯಕೆ ಕಾತರಿಸಿದವರು

ಕಲ್ಲನ್ನೂ ಸಭೆಯನ್ನೂ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಬೈಬಲ್‌ನಿಂದಲೂ ಮಾರ್ದವಗೊಳಿಸಿ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಕಂಡರಿಸಿದ
 ವದನಕ್ಕೆ ತುಲ್ಯವಾಗಿತ್ತು ನಿನ್ನ ಮುಖ
 ಅದನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ನನ್ನ ಕೈ ನಡುಗಿತು
 ದೇವರನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಹಾತೊರೆದು ಬಂದ ಮೈಕೆಲೇಂಜಿಲೋವಿನ ಆದಂ ತರಹ
 ಅದು ಮುಖವಲ್ಲ,
 ಕಾರುಣ್ಯ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ನದಿಯಾಗಿತ್ತು.
 ಅದು ನದಿಯಲ್ಲ,
 ಮಾನವತೆಯ ಸಾಗರವಾಗಿತ್ತು.
 ಅದು ಸಾಗರವಲ್ಲ,
 ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಳ್ಳುವ
 ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನ ಮುಖವಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ಮುಖ ಆಗ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.
 'ಬೇಟೆಗಾರನ ಹಾಗೆ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೆಂಬ ಭಯಕ್ಕಲ್ಲ
 ಒಬ್ಬ 'ಸಾಧುಬೇಟೆಗಾರನ ಹಾಗೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೇ ಎಂದು ಭಯಗೊಂಡೆ

ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅಂದು ಮೊದಲೊಂದು
 ತನ್ನೊಳಗೆ ಲೀನವಾದ ಗಡ ಗಡ ಸಂಗೀತದ ನಾದದೊಂದಿಗೆ
 ರೈಲುಗಾಡಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು

'ಯಾರು ರಚಿಸಿದ ಸಂಗೀತವಿದು?' ನೀನು ಕೇಳಿದೆ
 ನನಗದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದುದು ಆ ರೈಲು ಗಾಡಿ
 ಆದರದು ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ.

'ಸಮತಲದಿಂದ ಗುಡ್ಡಗಳತ್ತ
 ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಗುಡ್ಡಗಳತ್ತ
 ಮತ್ತಲ್ಲಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳತ್ತ
 ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಇದೇ ಗಡ ಗಡ ಶಬ್ದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ ಉಗಿಬಂಡಿ?'

ಅದನ್ನು ರೇಖಿಸಿದ
 ಆದಿವಾಸಿ ಹುಡುಗ ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟ
 ನಿಷ್ಕಳಂಕತೆಯ ಸಾಕಾರದಂತೆ

ಕೂಡಲೇ
 ಗಡ ಗಡ ಶಬ್ದ
 ಅವನ ನೇರ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಬಂದಿತು
 ಎದೆಯೊಡೆಯುವ ಎ.ಕೆ. ಲಿ. ರ ಬಂದೂಕನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿತು

ಈಗ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ
 ಅವನ ರಾಜ್ಯ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ನಿಂತಿತು
 ಅವನ ಜನರು ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಉಗುಳಿದರು
 ಅವನ ಭೂಮಿ ಅವನ ಕಾಲಬುಡದಲ್ಲೇ
 ಹೋಳಾಗಿ ಹೋಯ್ತು
 ನೀತಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಅದು ತೀನಿಯಾಗುತ್ತದೆ
 ಅದು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಬಳಿಸುತ್ತದೆ

ಆದರೂ ಅವನು ರೇಖಿಸಿದ ಈ ರೈಲು
 ಓಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು ಗಡ ಗಡ ಎಂಬ ಸದ್ದಿನೊಂದಿಗೆ
 ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳ ಮಧ್ಯದ ಕಿರಿದಂತರದಲ್ಲಿ
 ಯಾವಾಗಲೂ ನಾವು
 ಪಾರಾಗುತ್ತೇವೆ
 ಬಯಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಸುರು ಕುದುರೆ(ಮಿಡಿತೆ)ಯೊಂದು
 ಓಡುವ ಬಂಡಿಯ ಭಿತ್ತಿಗಳೆಡೆಗೆ
 ಹಾರಿಬಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟಿತು.
 ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಉಳಿವೂ ಇದೇ ರೀತಿ
 ಉಚ್ಚಾಸ ನಿಶ್ವಾಸಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
 ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೆಡೆಯ ಅಂಧಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ
 ಎರಡು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳೆಡೆಯ ಇನಿತು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ
 ಕೀಟನಾಶಕ ಹನಿಗಳೆರಡರ ಬಿಡುವಿನಂತರದಲ್ಲಿ

ಅಂತರವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ನಾವು ಒತ್ತಿಕುಳಿತೆವು.
 ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳೂ
 ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳೂ
 ಎರಡು ತಲೆಗಳೂ
 ಆಗಿರುವ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಬೇರ್ಪಡದ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡಿನ ಅಭೇದ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದೆವು

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೇನೂ ಬಾಕಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ
 ಪರಸ್ಪರ ಹುಡುಕಾಡತೊಡಗಿದೆವು ನಾವು
 ಮುಖ, ಮುಡಿ, ಮೂಗು, ತುಟಿ,
 ಕೆನ್ನೆಗಳು, ಸ್ತನಗಳು,
 ಕಿಬ್ಬೊಟ್ಟೆ.....

ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ.ಯ ಲೋಹಬಾಹುಗಳಾಗುವುದರಿಂದ
 ಕೈಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ನಮಗೆ
 ಅಟ್ಟಹಾಸಗಳಿಂದ ಪಿಸುಗುಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು
 ಗೊಂದಲಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರಶಾಂತ ಮನವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು
 ಅಸಂಖ್ಯ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳು ಹಾರಾಡುವ ಆಕಾಶವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ
 ಸ್ವಯಂ ಅಬೋಧಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಮೈಮರೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು ನಮಗೆ

ದೇಶಾಟನೆ ಮಾಡುವ ಅಪೂರ್ವವಾದೊಂದು ಹಕ್ಕಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಮಳೆಯ ಇರಿಚಲುಗಳು
ಅದಾವುದೋ ಒಂದು ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಬಂದು
ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ತೂರಿ ಮಾಯವಾಯ್ತು

ಗಡ ಗಡ ಗಡ ಗಡ
ಗಡ ಗಡ ಗಡ ಗಡ
ರೈಲುಗಾಡಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು

ರೈಲುಗಾಡಿಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒರಸಿಹಾಕುತ್ತವೆ
ಎಲ್ಲಾ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳ ಡೈವರ್‌ಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಮುಖಚ್ಛಾಯೆ
ವಾಸ್ತೋದಗಾಮ ತಾರೆಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೇಗೆ ಪಡೆದಂತೆ
ಅವರುಗಳೂ ಬಾಡಿಗೇಗೆ ಪಡೆದರೋ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎಂದು
ನಾನು ಭಯಗೊಂಡರೂ..

ಯಾವುದೋ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ಕಾಲು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೈನಿಕನಿಗೆ
ಏಕದಾರ್ಡ್ಯತೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತ
ಕೊಕ್ಕರೆಯೊಂದು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿತ್ತು ಒಂಟಿ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ
ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿನ ದೃಢತೆ
ಐಕ್ಯರಾಷ್ಟ್ರ ಸಭೆಯ ಯುದ್ಧವಿರೋಧಿ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಿಂತ
ಮಿಗಿಲಾದ ಜೀವಪರವಾದ
ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು ನಮಗೆ

ನೀನು ಹೇಳಿದೆ:
'ಬಡವರ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದರೆ ಅಂಗೈಯೊಳಗೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿರಿಯುವ
ಒಂದು ರೇಖೆ
ಹರಿದು ಬರಲಿರುವ ಒಂದು ನದೀಪಾತ್ರ'

ಹೌದು.

ಹಳೆಯ ನದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿವೆ
ಹಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಲು
ಸಮುದ್ರಗಳು ತವಕಿಸುತ್ತಿವೆ
ಹಳೆತನವನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಲು
ಆಕಾಶವೂ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಗುಚಿಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು
ನಮಗೂ
ಹೊಸಬರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.
ನಮ್ಮ ಒಗರುಗಳನ್ನೂ ಹುಳಿಗಳನ್ನೂ ಸವಿಯಾಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು
ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆ, ತೆವಳುವಿಕೆಗಳನ್ನು

ಹಾರುವ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನಾಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು
ನಮ್ಮ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಿಕಿರಿದ ಪಾಷಾಣಗಳನ್ನು
ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಎಸೆಯಬೇಕಿತ್ತು

ಅದು
ಚರ್ಮ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕಂಡ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ
ಮೂಳೆ ಮೂಳೆಗಳ ಸಮಾಗಮದಂತೆಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ
ಒಂದೊಂದು ಎಲೆಯೂ ಸೂರ್ಯಕಿರಣದಿಂದ
ತನ್ನ ದ್ಯುತಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಹೇಗೆ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು
ನಾವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು
ಪ್ರಣಯದ ಎಳೆಗಳು ಒಡಲನ್ನು ಹೇಗೆ ನೇಯುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು
ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.
ಆ ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಒಂಟಿಕಾಲಿನ ದೃಢತೆ
ನಮಗೂ ಇರಬೇಕಿತ್ತು

ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ
ಆವಿಯಾಗಿ ಹೋದ ಜಲಬಿಂದುಗಳು
ಒಂದಾಗಿ ಸೇರುವಂತೆ
ನಾವು ಒಂದಾದೆವು
ಕುಸಿಯಲಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳು
ಒಂದನ್ನೊಂದು ಆತುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ
ನಮ್ಮ ಮಾಂಸಪೇಶಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೂಳೆಗಳಿಂದ
ನಾವು ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿಸಿದೆವು
ನೀನು ನನ್ನದನ್ನೂ
ನಾನು ನಿನ್ನದನ್ನೂ

ನಮಗೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ಕೈಗಳಲ್ಲದೆ
ನಮ್ಮ ತುಟಿಗಳಲ್ಲದೆ
ನಮ್ಮ ಕಂಬನಿಗಳಲ್ಲದೆ
ನಮ್ಮ ಬೆವರಲ್ಲದೆ
ನಮ್ಮ ದ್ರವ, ಸ್ರಾವಗಳಲ್ಲದೆ

ಪ್ರಿಯತಮೆ,
ನನ್ನೊಳಗೆ ಬಾ
ನನ್ನ ಭಾಷೆ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ
ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಗರಗಳು
ನನ್ನ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕುತ್ತಿವೆ
ಅವರ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸಿಗ್ನಲ್‌ಗಳು ಅದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ

ಮಾತಾಡಲು ಮರೆತುಹೋದವನ ಗಂಟಲಿನಿಂದ ಹೊರಬರುವ
 ಧ್ವನಿಮಾತ್ರದಂತೆ ನನ್ನ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಕರೆಗಳೂ ಮೊಳಗುತ್ತಿವೆ
 ವಿದ್ವೇಷದ ಅಣುಸ್ಥಾವರವೊಂದು
 ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲೂ ಜ್ವಲಂತವಾಗಿದೆ

ಆದರೂ

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮೆಯೇ,
 ನಿನ್ನ ಭುಜಗಳಿಂದ 'ಎಸ್' ಎನ್ನುವ ಅಕ್ಷರ ಲಭಿಸಿತು ನನಗೆ
 ಅಪೂರ್ವ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಉತ್ಥಾನಗೊಳ್ಳುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳಂತೆ
 ಅದು
 ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿತು

'ಸುಸೇನಾ' ಪೆಡ್ರೋ ಪರಾಮ ಕರೆದ
 'ಸೋನ್ಯಾ' ರಾಸ್ಕಲ್ ನಿಕೋಫ್ ಕರೆದ
 'ಕೊಸೇಟ್ಸ್' ಮರಿಯುಸ್ ಕರೆದ.
 ರಷ್ಯಾದ ಮಂಜುಬೀಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ
 ನಟಾಶಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ
 ಪ್ರಗತಿಪರವಲ್ಲದ ಕವಿತೆಯೆಂದು
 ಅವರದಕ್ಕೆ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು
 ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾದ ಹಿಪ್ಪಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ
 ಜಾನೆಟ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ
 ವಾಲ್‌ಸ್ಟೀಟಿನ ಡಾಲರ್‌ನ ಚಲಾವಣೆಗೆ
 ಬಾಧಕವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ನನ್ನನ್ನು
 ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
 ಕಾಶ್ಮೀರದ ಜಲಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ
 ಗುಲ್ ಎಂದು ನಾನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ
 ಲಷರ್-ಎ-ತೋಯ್ಬಾ ಎನ್ನುತ್ತೆ
 ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯು ಅರಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ
 ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು 'ಶೆಫ್ರಸಾದ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ
 ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದೆಂದು
 ಅವರು ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು

ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹುಕ್ಕ
 ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹೊಗೆಯುತ್ತದೆ
 ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಿರಿಸುಗಳ ಎಳೆಗಳು ಹರಡಿದಲ್ಲಿ
 ಹಳದಿಯ ಹೂಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಿರಿಯುತ್ತವೆ
 ಮೋನ್ ಅಮೋರ್ (ಪ್ರಿಯತಮ) ಎಂದು ನಾನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ
 ಬಾಲೋಬಾಷಿ ಎಂದು ನಾನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ,
 ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದಲೂ

ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಈ ನನ್ನ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹೀರಿ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ.. ನಾನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ

ಈ ರೈಲು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ರೈಲುಗಾಡಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ
ರೈಲುಗಾಡಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯವಿರಬೇಕದಕ್ಕೆ
ರೈಲುಗಾಡಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ದರೆ
ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಸಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಬೇಕು
ರೈಲುಗಾಡಿಯಾಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ಇದು
ಹಳಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ನಳಿನಿಯನ್ನು
ಲೀಲ, ಚಂಡಾಲ ಭಿಕ್ಷುಕಿ, ವಾಸವದತ್ತೆಯರನ್ನು...
ಮಲಯಾಳದ ಪ್ರಣಯದೇವತೆಯರನ್ನು ಮೇಲ್ವಾಯ್ತು
ಹೋಗಬೇಕು

ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಗಳಿಗೂ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಬೇಕು
ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡುವ ಕವಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ
ಮನುಷ್ಯನ ಸುಡುವ ವಾಸನೆಗೂ
ಕವಿತೆಯ ವಾಸನೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯೇ,
ದೇವತೆಗಳು ಮೊರೆಯಿಡುವ
ರೈಲುಗಾಡಿಯ ಈ ಬಲಿಪೀಠದಲ್ಲಿ
ಅತ್ಯಂತ ಸೊಗಸಾದ ಮಾನವ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು
ನಾವು ಬರೆಯುವುದೆಂತು?
ಲಿಪಿಯಿಂದಲ್ಲ
ಇತಿಹಾಸದಿಂದಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ಒಡಲಿನಿಂದಲೇ

ರೋಮಿನಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ದೇಹಗಳು
ವೆನ್ನಿಸ್ಸಿನ ಮಡುಗಳಿಗೆ ಎಳೆದಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶರೀರಗಳು
ಕಕ್ಕಯ, ಶಾಸ್ತ್ರಮಂಗಲ ಮತ್ತದೆಷ್ಟೋ ಹೆಸರರಿಯದ ಸೆರೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸುಟ್ಟು ಕರಿಕಲಾದ ಶರೀರಗಳು
ಜೀವಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯದೆ ಮರೆಯಾದ
ತಾಯಂದಿರ ದೇಹಗಳು
ಅಸಹಾಯಕ ಅಮಾಯಕ ಒಡಲುಗಳು
ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದುಗೂಡಲಿ

ದೇಹಗಳು ದೇಹಗಳೊಳಗೆ ಸೇರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಿ
ದೇಹ ದೇಹವೊಂದಾಗಿ ನೃತ್ಯವಾಡಲಿ
ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿ ಪುರೋಹಿತರೇ,
ನಾವು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ತೊಲಗಿ ಹಾಳಾಗಿ ಇಯಾಗೋಗಳೇ,
ನಾವು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ನಾವು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲೂ
ತೂಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಆದರೂ ನಾವು ನಿಮಗೆ ಕೈ ಸೆರೆಯಾಗಲಾರೆವು
ಕೈ ಸೆರೆಯಾದರೆ

ಭವಿಷ್ಯ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ
ಭೂಮಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ
ಜೀವಜೀವನವೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ

ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ!

ನುಗ್ಗಿಹಟ್ಟಿ ಪಂಕಜ

(ಈ ಕಥೆ ರಷ್ಯಾದ ಜನಪದ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.)

“ಲಿಯೋ, ನೀನು ನಮ್ಮ ರಷ್ಯದವನೋ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನವನೋ? ಇಲ್ಲಿಯವರ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಗಡಾನೇ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲಲ್ಲಾ! ಅಲ್ಲಾ, ಗಲ್ಲದ ಹತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಟ್ಟೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ? ಯಾಕೆ, ‘ನಾನು ಗಂಡಸು’-ಅನ್ನೋದನ್ನ ತೋರಿಸ್ಕೊಳ್ಳೊದಕ್ಕೆ ಅವಮಾನನೇ?” ಸ್ನೇಹಿತರು ಚುಡಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲೀಯುವ ತಂಟೆಗೇ ಹೊಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಲಿಯೋ. ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ, “ಶುಭ್ರವಾದ ಮುಖ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣ; ಗಡ್ಡಕ್ಕೆನು, ಮೇಕೆ ಕೂಡ ಗಡ್ಡ ಬಿಟ್ಟಿರತ್ತೆ” ಎಂಬ, ಎಂದೋ ಕೇಳಿದ್ದ ನಾಣ್ನುಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದ್ದನು.

ಲಿಯೋಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ವಯಸ್ಸಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಪಾಪ, ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಮೊಗದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ್ದ ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆಗಳು ಅವನ ಬಾಲ್ಯದ ಹೋರಾಟದ ದಿನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗವಿದ್ದು, ಸೊಗಸಾದ ಕೆಲಸಗಾರನೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಆದರೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ತನ್ನವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಿತಭಾಷಿ; ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವ; ತಂದೆ ಕುಡುಕ; ಕುಡಿಮ ಕುಡಿಮ ಸತ್ತ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡು ಕನಿಕರಗೊಂಡ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಸಲ್ಮನ್ ಗ್ಲಿನಾಕ್ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಾಕಿದ. ಅವನಿಗೂ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೇ, ಇಬ್ಬರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತರ ಅಷ್ಟೆ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂತೆಯೇ ಏನೋ, ಹೊಂದಿಕೊಂಡರು.

ಸಲ್ಮನ್ ಆತಂಕಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವ ತರಹದ ಬಿರುಕೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆ ಮಕ್ಕಳೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು. ಹಿರಿಯವನಾದ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಒಬ್ಬ ವಕೀಲನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತ; ಅವನ ತಮ್ಮ ನಿಕೋಲೆ ಇನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ; ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದನು.

ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕುಟಿಲತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವನ ಮುಖ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡುಸಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು, ಜನ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವನು ಕೂಡ. ಅದೇ ಅವನ ತಮ್ಮ ನಿಕೋಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಇದನ್ನು ಅವನ ಅಣ್ಣ ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಷ್ಪಪಟಿಯಾದ ನಿಕೋಲೆಯ ತಲೆಗೆ ಅದು ಯಾವುದೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವದ ನಿಕೋಲೆ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸುಕುಮಾರತೆ ಅವನನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓದಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಮನೆಯೊಳಗೇ ಕೂರಿಸಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಿರಾಶೆಯಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಮೇಧಾವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂಥಹಾ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಗಬೇಕು, ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಕವಿಯಾಗಬೇಕು, ಇವೇ ಅವನ ಉತ್ಕಟ ಹಂಬಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಅವನ ಕನಸನ್ನು ನನಸನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ತಂದೆಯೂ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು— ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನ ತಂದುಕೊಟ್ಟು; ಆದರೆ ತೀವ್ರ ದುರ್ಬಲತೆಯಿಂದ ಮಗ ಮಲಗಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಏನು ಮಾಡಲೂ ತೋಚದೆ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೌದು, ತಂದೆಗೆ ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರನ ಮೇಲೆಯೇ ಅಸಾಧ್ಯ ಪ್ರೀತಿ; ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇತ್ತು, ಗತಿಸಿದ ಪತ್ನಿಯ ತದ್ರೂಪ, ಆ ಪುತ್ರ! ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಆಕೆ ಸತ್ತು ಹೋದಾಗ ಮರಣ ಸಂಕಟ! ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಯದ ವಯಸ್ಸೇ ಆಗ, ಆದರೂ ಬೇರೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬಲವಂತ ಮಾಡಿದರೂ!

ಜೊತೆಗೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಮಲತಾಯಿ ತರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು; ಮಲತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಎಂತಹ ಹೇಣ್ಣು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಯಾವ ರೀತಿ ಬದಲಾಯಿಸುವಳೆಂಬುದನ್ನು ಕಥೆಕಥೆಯಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದರು, ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದರು;. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮುದ್ದು ನಿಕೋಲೊವನ್ನು ಅವಳ ಕೈಲಿಡುವುದೇ—ಕೈಯಾರೆ? ಆಗ ಮೇಲಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಮುದ್ದು ಮಡದಿಯ ಆತ್ಮ ತಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದೇ? ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿರಲಿ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರುವುದೇ?

ನಿಕೋಲೊವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲ ಅವನ ತಾಯಿಯ ನೆನಪೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ; ಅದೇ ಗುಂಗರು ಕೂದಲು, ಹಸುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನಂಥಹಾ ತುಟಿಗಳು, ಮೆಲುಮೆದು ಧ್ವನಿ.

ಅಣ್ಣನಂತೆ ಹೊರಗೆ ಗೆದ್ದು ಬರುವ ಛಾತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ, ಆದರೆ, ಕೂತಲ್ಲೇ ಜನರ ಮನ ಬಲಿಸುವ ಕಲೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಇದು ಅವನ ಅಣ್ಣ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ಗೆ ತಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ತಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೀಳು ಭಾವನೆ ಇರುವಾಗ? ಇದು ಅವರ

ತಂದೆಗೂ ಗೊತ್ತು-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಪಾಪದ ಹುಡುಗ-ನಿಕೋಲೋವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ತಲೆಗೆ ಏರಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವೋ! ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಹಾಗೆ-ಯಾರೊಬ್ಬರ ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ ಇರುವುದು-ಆದಷ್ಟು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರೋ? ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಲಿಯೋ ಸಹ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನೇ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದನು; ಅವನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳ-ಅನುತಾಪ.

ಅವನೇ ತನ್ನ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಷ್ಟು! ಇದು ಅವನ ತಂದೆ ಸಲ್ವಾನ್‌ಗೆ ಅಸಾಧ್ಯ ಮಿಷಿ ತಂದಿತ್ತಾದರೂ, ಹಿಂದುಗಡೆಯೇ ವೃಥೆ-ಆತಂಕ. ರಕ್ತ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ವೃಥೆ. ಒಳಗೊಳಗೇ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತರದಿಂದಾಗಿ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಏನು ಕೇಡು ಮಾಡಿಬಿಡುವನೋ ಈ ತನ್ನ ಮುದ್ದು ಪುತ್ರಳಿಗೆ, ಎಂಬ ಅತಂಕ.

ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಲಿಯೋ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದ್ದನು “ನಾನಿದ್ದೇನೆ ನಿಮ್ಮ ನಿಕೋಲೋವಿಗೆ, ಚಿಂತಿಸ್ತೇಡಿ. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ನನಗೆ ನೀವೇ ತಂದೆ-ಅವನೇ ತಮ್ಮ. ಅವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು”-ಎಂದು. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಮಧಾನ ಆ ತಂದೆಯ ಹೃದಯಕ್ಕೆ!

ಲಿಯೋ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧ! ಅವನ ಹಾಗೆ ಮೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲ; ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟವನು; ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಂತೂ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನು ದುಂದುಗಾರಿಕೆ? ಸಂಬಳ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೆವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಾಚೋಕಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಸಲ್ವಾನ್ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಹಾಗಲ್ಲ; ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲಾ ಲಿಯೋವನ್ನು ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಲಿಯೋ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ತಾನೇ ಹೀಗೆ ಪರರ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ತಾನು ಬರಬೇಕಾಯಿತು? ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಒಂದೊಂದು ಕಾಸೂ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ-ಪೋಲುಮಾಡಬಾರದು, ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ತಮ್ಮನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ನಿಕೋಲೋವಿನಲ್ಲೂ ಜೀವನವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದಾಡ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದು ಅವನು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಕೋಲೋವಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಓದುವ ಗೀಳು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬು ಆಸಕ್ತಿ. ಆದರೆ ಅವನ ಕೋಮಲ ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಅವನ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವನ ತಂದೆಗೆ ಕರುಳು ಕಿವುಚುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದ ನಿಕೋಲೋವಿಗೆ ಪುಶ್ಕಿನ್‌ನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹಾತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿತ್ತು. ಪುಶ್ಕಿನ್ ರಷ್ಯಾದೇಶದ ಅಮರ ಕವಿ.

ಸದಾ ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಭಾವತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರ ಮೌನ ಸಿಟ್ಟು, ಆಗವನು ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಬೆರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದಾಗ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇವನೇ ಅವನಾ? ಎಂದು ಬೆರಗಾಗುವಷ್ಟು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ನಡೆಸುವ ಆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಮಾತೇನು, ನಗುವಿನ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವ ಆ ಹಾಸ್ಯವೇನು, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ-ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಆ ಉತ್ಸಾಹವೇನು, ಸಂಭ್ರಮವೇನು! ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಯ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿಯ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಸುತ್ತಿ ಎಳೆ ಹುಡುಗನಂತೆ ಕೀಟಲೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನಗಿಸಿ ನಗಿಸಿ, ತಾನೂ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬರುವ ಆ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ನಗು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಅವನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅದ್ಭುತ ಸಂಚಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮುದ್ದು ಪತ್ನಿಯ ನೆನಪು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳೂ ಇಂತೆಯೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಲಿಯೋವಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಕೊಲೋವಿನ ಆ ನಗು ಮುದ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು, ಮನಸ್ಸಿಗೆ.

ಆದರೆ ಮಾರ್ಕ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿಸದು. ಮುಖ ದಪ್ಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ತಮ್ಮನನ್ನು ಇತರರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅವನನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಮಗು ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಕೊಲೋ ಅದಾವುದನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. “ಎಷ್ಟಾದರೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ, ಅವನಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ”- ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ನಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತೂ ಕೆರಳುತ್ತಿದ್ದನು, ಹೆಸರಿಗೆ ಅಣ್ಣನಾದ ಮಾರ್ಕ್ಸೆಮ್.

“ನೀನೊಬ್ಬ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಓದುಕುಳಿ! ಸದಾ ಜೀವರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಸಂಸಾರ! ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕನಸುಗಳು ಕಲ್ಪನೆಗಳು! ಸದಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳೊಡನೆ ಓಡಿಯಾಟ! ಅವರೇ ನಿನಗೆ ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು! ಕಥಾನಾಯಕಿಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ಆಯ್ತೋ, ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬೊಂಬೆ ಮುರಿದಾಗ ಹೇಗೆ ಅಳಾರೋ ಹಾಗೆ ಅಳ್ತೆ; ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದು, ಆ ಕಥಾನಾಯಕಿ ಚೇತರಿಸ್ಕೊಂಡು, ರಾಜಕುಮಾರನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಳೋ, ನೀನೂ ಸಂಭ್ರಮ ಸಂತಸದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡ್ತೆ! ಅದೇ ನಿನ್ನ ಖಾಯಿಲೆ; ಅದರಿಂದ ಮನೆಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ತ್ರಾಸ! ಯಾವತ್ತು ನೀನು ಬೆಳೆಯೋದು, ಜೀವನಾನ ಎದುರಿಸೋದು? ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸೋದು? ಅದೇ ನನ್ನನ್ನ ನೋಡು? ಬದುಕೋ ಮಾರ್ಗ ತಿಳಿದವನು ನಾನು! ಪುಸ್ತಕ ಪುಸ್ತಕ ಪುಸ್ತಕ. ನಿಂಗೆ ಊಟ ಕೊಡುತ್ತಾ? ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾ? ಇನ್ನೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಲಿಯೋ ತಡೆದನು. ಮೈದುಮನನ್ನಿನ ತನ್ನ ನಿಕೊಲೋವನ್ನು ಅವ ದಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಾಟಿ ಅವನಿಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಕೊಲೋವಿನ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ನಿರ್ವಾಹಕತೆ ಇವುಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಮಾರ್ಕ್ಸೆಮ್ ಏತರವನು? ಅನ್ಯಾಯ, ರಕ್ತ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮನ ಈ ಗುಣಗಳು ಯಾವುವೂ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ! ಅದಿರಲಿ, ಆ ಗುಣಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯ ಅರಿವಾದಾದರೂ ಇತ್ತೇ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾತನಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ? ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದನು.

“ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರೋ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಹಣವಂತರಾಗಿಲ್ಲ? ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿಲ್ಲ? ನೋಡ್ಕೊಂಡಿರು, ನಮ್ಮ ನಿಕೊಲೋ ಕೂಡ ಹಾಗಾಗ್ತಾನೆ ಎಂದೋ ಒಂದಿನ” ಎಂದಾಗ

ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನು, ಆ ಅಣ್ಣ. “ನಾನು ನೋಡ್ತಿದ್ದೆಲ್ಲವೇ, ಅವನು ಏನು ಗೀಚಾನೆ, ಅನ್ನೋದನ್ನೆ? ಮೂರುಕಾಸು ಬರೊಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ! ತಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ರದ್ದಿಗೆ ಹಾಕ್ತೀಕು!” ಎಂದು ಒದರಿದವನೇ ಅಕಾರಣ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರನಡೆದುಬಿಟ್ಟನು.

“ಅವನ ಮಾತನ್ನು ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚೋಬೇಡ ನಿಕೋಲ್, ನಿನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನೀನು ಬರೀತಿರು ತಲೆಗೆ ಹೊಳೆದದ್ದೆಲ್ಲಾನೂ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಸು. ಎಂದಾದೊಂದು ದಿನ ಪ್ರಕಾಶಿಸ್ತಿ” ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ನಿಕೋಲೋವ್‌ನ ತಲೆ ಸವರಿ, ಲಿಯೋ ಸಮಾಧಾನಿಸಿದನು. ಮತ್ತೂ ನುಡಿದನು” ಈ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗ, ಜನ ಇರೋಹಾಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಜನಗಳು! ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗಗಳು ಇರೋದಿರ್ಲಿ, ಆ ಒಂದೊಂದು ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಅದೆಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ! ಏನಾಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದ್ರೆ, ಒಂದೇ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇರೋದುಂಟೇ! ನೀನು ಓದಿದೋನು. ಕೂತಲ್ಲೇ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಪಂಚ ಕಂಡವನು. ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು, ಯಾಕೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಕಾದಂಬರೀನ ಬರೀಬಾರ್ದು? ನಿಂಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ; ಯಾರಿಗ್ ಗೊತ್ತು, ಆ ಕೃತಿ ಮಹೋನ್ನತ ಕಾದಂಬರಿ ಆಗ್ತೆಹುದು. ನಿಂಗೆ ತುಂಬಾ ಹಣ ಕೀರ್ತಿ ತಂದುಕೊಡ್ತೆಹುದು, ಏನಂತಿ?” ಹೀಗಂದವನೇ ಆತನ ಮುಖ ನೋಡಿದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಏನನ್ನೋ ಮರೆತಿದ್ದ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ವಾಪಸ್ ಬಂದನು. “ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು? ‘ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದ್ರೆ ಹಣ ಬರುತ್ತೆ’ ಅನ್ನೋ ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ನೀನು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು, ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ನಿಕೋಲೋವಿಗೇ? ಒಳ ಬರೊವಾಗ ನಾನು ಕೇಳಿಸ್ಕೊಂಡೆ, ನಗು ಬಂತು. ಅಲ್ಲಾ, ಈ ಸ್ವಪ್ನಜೀವಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬೇಕು ಹಣ? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡ್ತೀಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಸುಖಪಡೀಬೇಕು, ಅನ್ನೋದೇ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ? ಬರಿ ಹಣ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಏನ್ನಾಡ್ತಾನೆ? ನಿನ್ನ ಹಾಗಾಗ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕೊಂಕು ಮಾತಾಡಿದನು.

“ಅಂದರೆ? ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ?” ಲಿಯೋ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. “ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲೇ? ನಿಂಗೆ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸೋಕೆ ಗೊತ್ತುಂಟು, ಆದ್ರೆ ಅದನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ ಭೋಗಿಸೋದಿಕ್ಕೆ ಬರಲ್ಲ. ಅದೂ ಒಂದು ಕಲೆ; ಆದ್ರೆ, ನಿಂಗೆಲ್ಲಿ ಬರತ್ತೆ? ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡಿಡೋದಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೆ. ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಹಣ ಇದ್ದೂ ಒಂದೇ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದೂ ಒಂದೇ.” ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

ತನ್ನಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲದ ಲಿಯೋವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕೀಳುಭಾವನೆ, ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ಗೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಮತ್ತರ. ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ, ಎಂದು. ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರ. ತನ್ನದೇ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಎಂದೋ ಬೀದಿಪಾಲು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ? ದುಂದುಗಾರನಾದ ಅವನಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದ ಲಿಯೋ ಕುರಿತು ಬೇಸರ. ಹಾಗೆಂದು ಆಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಯೋವಿನದು ಒಂದೇ ಉತ್ತರ “ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಾವ ಪೆದ್ದ ಬೇಕಾದ್ರೂ ಉಡಾಯಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡೋದು ಬುದ್ಧಿವಂತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.” “ನಾನು ಕಾರ್ಡ್ಸ್ ಆಡಿ ಸೋಲ್ತೀರೊ ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೆ ನೀನು ಈಗ

ಹೀಯಾಳಿಸ್ತೀರೋದು? ನೋಡ್ತೊಂಡಿರು, ಎಂದಾದೊಂದು ದಿನ, ಅದೃಷ್ಟ ಒಲಿದು, ನಾನು ಗೆದ್ದು, ಶ್ರೀಮಂತನಾಗೇ ಆಗ್ತೇನೆ. ಆಗ?” ಹೀಗೆ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದಾಗ ಲಿಯೋ ಮೃದುವಾಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟನು.

‘ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ಹಳೆಯ ಗಾದೆಯನ್ನು ಮರೆಯೋದಿಲ್ಲ; ಅದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತೆ’ ಅದೃಷ್ಟ ಅನ್ನೋದು ನಮ್ಮ ಮುಂಗುರುಳುಗಳ ಹಾಗೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತೆ, ಆದ್ರೆ, ದುರದೃಷ್ಟ ಅನ್ನೋದು ನಮ್ಮ ಕೈಬೆರಳಿನ ಉಗುರುಗಳ ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ.’ ಅರ್ಥವಾಯ್ತಾ? ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಗಾದೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

“ತಥಾ, ಎಲ್ಲಾ ಅಡಗೂಲಜ್ಜಿಯ ಗಾದೆಗಳು! ನಿನ್ನ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಅದೇ! ಅದಕ್ಕೇ ನೀನು ಹೀಗಾಗಿರೋದು. ಸದಾ ದುಡಿಮೆ! ದುಡಿಮೆ! ಒಂದು ದಿನವಾದ್ರೂ ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಸುಖ ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ, ಹೇಳು?”

ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಯೋನಿಂದ ದೊರಕಿದ ಉತ್ತರ, ಇನ್ನೊಂದು ಗಾದೆ “ದುಡಿಮೆ ಕಪ್ಪಗಿರಬಹುದು, ಆದರೆ, ಅದರ ಫಲ ಅಷ್ಟೇ ಬಿಳುಪು.”, “ಇನ್ನೊಂದು ಗಾದೆ ಶುರು ಆಯ್ತು; ನಿಂಗ್ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲ! ಸದಾ ಅಡಗೂಲಜ್ಜಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಲೂ ಊದೋದು! ಅದಕ್ಕೇ ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಹತ್ತ ಸೇರಲ್ಲ, ಈ ಪೆದ್ದ ನಿಕೊಲೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಅದೇನ್ ತಾನೆ ನೀನವನಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಯೋ, ಅವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡನೋ, ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನಿಗೇ ಗೊತ್ತು! ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಿ ಅವರ ಮನ ನೋಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಸೈಮನ್ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವನ ಕೈಲಿ ಅಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಿತ್ತು. ಮೊಗದಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆಗಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಮುಖಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರು, ‘ಏನಾಯ್ತು?’ ಎಂಬುವಂತೆ. ಸೈಮನ್ ಹುಶಾರಾಗಿದಾರೆ ತಾನೆ? “ಯುದ್ಧವಾಗುವಂತಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗ್ಬೇಕು, ಹೋರಾಡೋದಿಕ್ಕೆ” ಆತ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು.

“ಎಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೇನ ಈ ಕಡೆ ಕೊಡು?” ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಓದಿದವನೇ, ನಿಲ್ಲಲಾರದವನಂತೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದನು.

“ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ, ನಮ್ಮಂಥಾ ಬಡವರು ಏನಾಡೋದು? ಮೊದಲೇ ಸರಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ, ಇನ್ನು ಈ ಯುದ್ಧಾನೂ ಬಂದಿಟ್ಟರೆ, ಬದುಕಿದ ಹಾಗೇ! ನನ್ನದೇನೋ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತೆ, ಆದ್ರೆ ಊರಲ್ಲಿರೋ ನನ್ನ ರೈತಮಗ-ಮಕ್ಕಳ ಗತಿ? ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ ಸತ್ತರೆ?” ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಅಜ್ಜಿ ರೋಧಿಸತೊಡಗಿದಳು.

“ಹೆದರಬೇಡ ತಾಯಿ, ನೀನು ಭಯಪಡೋ ಹಾಗೆ ಏನೂ ಆಗಲ್ಲ; ಕೇಳಿಲ್ಲೆ ಗಾದೇನ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳ್ತಿದ್ದ ಗಾದೇನ’ ಗದ್ದೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋ ರೈತ ಯಾವತ್ತೂ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯೊಲ್ಲಾ’ ಎಂಬೊದನ್ನೆ? ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು. . .” ಲಿಯೋ ಸಮಾಧಾನಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿದ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಬೇರೆಯವರ ಪರಿವೆಯಾಗಲಿ, ಯೋಚನೆಯಾಗಲಿ, ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. 'ನಿಜ! ಯುದ್ಧವಾಗೋದು ಖಂಡಿತ! ಹಾಗೇನಾದ್ರೂ ಆದಲ್ಲಿ, ತಾವೆಲ್ಲೂ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು! ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಾಡಬೇಕು! ಪ್ರಾಣ ಕೊಡಬೇಕು. . . ಅಯ್ಯೋ, ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ!' ಒದ್ದಾಡ ಹತ್ತಿದನು.

“ನಮ್ಮ ರೂಾರ್ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದೆ, ಆಯ್ತು-ಇಷ್ಟ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲೋ, ಎಲ್ಲೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು” ಅವನ ತಳಮಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಲಿಯೋ ತಿಳಿಸಿದನು “ಜರ್ಮನ್ರು ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಕಬಳಿಸೋದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ, ನಾವು ತರುಣರು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಆಳುಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡೋಂಡು ಕೂತಿರೋಕ್ಕಾಗತ್ಯೇ? ನಮ್ಮ ರಷ್ಯಾ ದೇಷವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಡಬೇಡ್ವೇ? ನಾನಂತೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ! ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ತಾಯ್ನಾಡಿಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೂ ಮಾಡಬೇಡ್ವೇ?”

‘ಹೌದು, ನೀನು ಹೇಳೋದು ನಿಜ’ ಸೈಮನ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. “ನಾವೆಲ್ಲೂ ಹೋಗೋಣ. ನಿಕೋಲೋ ಬೇಡ; ಅವನ ಕೈಲಿ ಆಗಲ್ಲ. ಅವನ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣನೇ 'ಬೇಡ' ಅಂತ ತಳ್ಳಿಬಿಡ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವನು ಮನೇಲೇ ಇರ್ಲಿ-ಅಜ್ಜಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡ್ಕೊತಾಳಿ, ತೊದರೆಯಿಲ್ಲ.”

“ನಂಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ. ದಿನಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಓದೋವಲ್ಲವೇ ನಾನು? ಅದಕ್ಕೇ, ನಮ್ಮ ನಿಕೋಲೋ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ.” ಎಂದು ಲಿಯೋ ಹೇಳಲು, “ಹೌದೇ, ಏನದು?” ಆತುರದಿಂದ ಬಾಗಿದನು ಸೈಮನ್.

“ಆಗಲಿ, ಊಟ ಆದ್ದೇಲೆ ತಿಳಿಸ್ತೇನೆ; ನಿಮಗೆ ಹೇಳದೆ ಉಂಟೇ?” ಲಿಯೋ ಬದಲಿತ್ತಾಗ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ಗೆ ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ನಿಕೋಲೋ ನಿಕೋಲೋ!’ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವನದೇ ಜ್ಞಾನ! ಅವನೊಬ್ಬ ಬದುಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ತಾನು ಇಂದೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಬಿಟ್ಟರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಯುವವರಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೊರಗಡೆ ಒಂದೇ ಸದ್ದು! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಜನ! ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು, ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮ್. “ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜಾಗಿದೆಯಂತೆ. . ದಂಡು ಕಟ್ಟಿದಾರಂತೆ. . . ಈಗಾಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಹೋಗಿದೆಯಂತೆ. ಬಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಂತೆ. . . ಇನ್ನೇನು ನಮಗೂ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಬರಬಹುದು. . .

ಈಗಲಿಂಥೇ ನಾವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡ್ಕೊಬೇಕು. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು; ಮತ್ತೆ ನಾವು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ತೀವೋ ಇಲ್ಲೋ?” ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇದೇ ಮಾತುಗಳು! ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಲೆ ಚಿಟ್ಟುಹಿಡಿದುಹೋಯ್ತು, ಅವನಿಗೆ. ಅಲ್ಲಾ, ತಾನಿನ್ನೂ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನೇ ಸವಿದಿಲ್ಲ, ಅವರುಗಳಂತೆ ಮಜಾ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಅಂತಹದ್ದರಲ್ಲಿ ‘ದೇಶ ದೇಶ’ ಎಂದು ಬದುಕಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿಬಿಡುವುದೇ? ಅದೂ ತುಂಬು ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೆದ್ದು ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಬಂದರೂ, ಕಳೆದುಹೋದ ಈ ತಾರುಣ್ಯ ಮರಳಿ ಬರುವುದೇ? ಕುಂಟನಾಗಿಯೋ, ಕುರುಡನಾಗಿಯೋ, ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟರೆ?

ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಭೀತಿಯ ಸಂಚಾರವಾಯಿತು. ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ನಡುಕ!
ಇಲ್ಲ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕು. ಹಟಾತ್ತನೆ ಬಂದು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ
ಬಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

ಆದರೆ ಹೇಗೆ? ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಕಳವಳವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ
ದೇಶಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತಾನೇ ಆ ಪೇಚಾಟ? ಇನ್ನು ಬಂಧು ಬಳಗದ ಬಗ್ಗೆ? ಇದ್ದದ್ದು
ಇಬ್ಬರೇ.. ಅವನ ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ; ತಂದೆ ತನ್ನ ಪಾಡನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು.
ಇನ್ನು ನಿಕೋಲೊ. ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಆದರೂ, ಅವನ ಹೊಣೆ ಹೊರಲು ಇವನು
ತಯಾರಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ನ ಕೈಲಿ ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಇದಾನಲ್ಲಾ ಲಿಯೋ, ತಂದೆಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿ-ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ತನಗಿಂತ ಒಂದು
ಕೈಮೇಲಾಗಿ! ನಿಕೋಲೊ ವಿಷಯದಲ್ಲಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ. ಅವನೇ
ನಿಕೋಲೋವಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ. ಅವನೇ ನಿಕೋಲೋವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ತಾನೇಕೆ
ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ತನ್ನನ್ನ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಮೊದಲು ಈ ದರಿದ್ರ
ಪೆಟ್ಟಿಗಾಡ್ ಊರಿನಿಂದ ಪರಾರಿಯಾಗಬೇಕು- ಹೌದು, ಅದೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ
ಹಣ ಬೇಕಲ್ಲ? ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜೂಜಿಗೆ ಹಾಕಿದ ತನ್ನಲ್ಲೆಲ್ಲದೇ ಹಣ?
ಅದೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಣ?

“ಏನು ಮಾಕ್ಸಿಮ್, ಭಾರಿ ಯೋಚನೇಲಿ ಇರೋ ಹಾಗಿದೆ? ಯುದ್ಧದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲಾ
ನಿನ್ನ ಮೇಲೇ ಬಿದ್ದಿದೆಯಾ ಏನು?” ಎದುರಲ್ಲಿ ಮೈಕೇಲ್ ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಮೈಕೇಲ್ ಅವನ ಗೆಳೆಯ. ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ. ಇದೀಗ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ
ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಬಳಲಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾರಣವನ್ನು ಮಾಕ್ಸಿಮ್
ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. “ಅಬ್ಬಾ, ಸುಸ್ತಾಗಿಬಿಡು! ಏನ್ ಹೇಳ್ತೆ, ಒಂದೇ
ಜನ, ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರೋ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿ ಕೊಪೆಕ್‌ಅನ್ನೂ ತೆಗೆಯೋದಕ್ಕೆ”

“ಹೌದೇ! ಅನ್ಯಾಯ, ನಾನೂ ಅವರುಗಳಂತೆ ಒಂದಷ್ಟು ರೂಬಲ್‌ಅನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ
ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರ್ತಿತ್ತು! ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರ್ತಿತ್ತೋ? ಭೇ! ನಂಗೀಗ ತುರ್ತಾಗಿ
ಒಂದಷ್ಟು ರೂಬಲ್ಸ್ ಬೇಕಾಗಿದೆ.”

“ಅಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆ ಲಿಯೋ ಜೊತೆ ಇದ್ದೀ, ಅವನ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯನ್ನ ಕಲೀಬಾರ್ದಿತ್ತೆ?”

ತಕ್ಷಣ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ನ ಕಿವಿಗಳು ನೆಟ್ಟಗಾದವು. ಮೈಕೇಲ್‌ನ ಭುಜದ ಸುತ್ತ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು
ಹಾಕಿ, ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಆಪ್ತತೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. “ನೀನಿಂದು ನಮ್ಮ ಲಿಯೋನನ್ನ
ಕಂಡೆಯಾ ಏನು?” ಎಂದು.

ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಳಗಿನ ಮರ್ಮವನ್ನು ಅರಿಯದ ಮೂಢನೇನಲ್ಲ, ಮೈಕೇಲ್. ಅಂತೆಯೇ
ಹುಶಾರಾದನು. “ನಾವು ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ” ಉಪಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಲು
ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಬಿಡಬೇಕಲ್ಲ?

“ಏನಿವತ್ತೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ನೂರು ರೂಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ ಅಕೌಂಟಿನಿಂದ ತೆಗೆದಿರಬಹುದಷ್ಟೆ?” ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿದನು.

“ನೂರು ರೂಬಲ್ಸ್? ಅದಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ. “ತನಗೇ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟ ಅವ ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೋಡಿದನು, ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೋ, ಎಂದು.

“ಭಯಪಡ್ಬೇಡ, ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೂ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಮಾಡುತ್ತಾ ಗುಂಪುಗೂಡಿದಾರೆ, ಅವರುಗಳ ಕಿವಿಗೆ ಬೇರೇನೂ ಬೀಳೋದಿಲ್ಲ. ಅದರಿ, “ದನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟನು” ಸುಮಾರು ಎಷ್ಟು ತೆಗೆದಿರಬಹುದು ಆ ಜಿಪುಣ? ಇನ್ನೂರು? ಮುನ್ನೂರು?”

“ಸರಿಯಾಗಿ ಐನೂರು ರೂಬಲ್ಸ್- ಒಂದು ಕೊಪ್ಪೆಕ್ಕೂ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲ! ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ತೆಗೆದು ಅದೇನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೋ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು!”—ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟನು ಮೈಕೆಲ್.

“ಐ..ನೂ..ರು ರುಬಲ್ಸ್! ಐನೂರು ರೂಬಲ್ಸ್! ಐನೂರು ರೂಬಲ್ಸ್! “- ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬದವನಂತೆ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ನಡುರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು—“ ಇಲ್ಲಿದೆ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಗ್ಬೇಕಾಗತ್ತೆ ಅಂತ ದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋ ಉಪಾಯಾನೋ? ಘಾಟಿ!

“ಇರಲಾದು-ಹಾಗೇನಾದ್ರೂ ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿರೋ ಅಷ್ಟೂ ಹಣಾನೂ ತೆಗೆತಿದ್ದ ಅಲ್ಲೆ? ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಏನಾದ್ರೂ ಖರ್ಚಿರಬಹುದು. ಹುಂ, ನಮಗ್ಯಾಕೆ? ನಾನಿನ್ನು ಬರ್ತೀನಿ- ಭದ್ರಾ, ನಾ ಹೇಳ್ತೆ ಅಂತ ಯಾರಿಗೂ ಬಾಯ್ಬಿಡಬೇಡ, ಆಮೇಲೆ ನಂಗೆ ಕೆಲಸ ಹೋಗುತ್ತೆ” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವನೇ ಮೈಕೆಲ್ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದನು.

ಆದರೆ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಅಡ್ಡಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೇನು ತುರ್ತಾಗಿ ಹಣ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ತಾಯ್ನಾಡನ್ನು ಬಿಡಲು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಸಂಭವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ದೂರ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು. “ಹೇಗಾದ್ರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. “ಲಿಯೋವಿಗ್ ತನ್ನ ಕಳ್ಳತನದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಾಗೋ ಮೊದಲೇ ದೂರ ಪರಾರಿಯಾಗಿಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ತನ್ನನ್ನು ಕಳ್ಳ ಎಂದು ಜರಿದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ತನಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ? ಮುಂದೆ ಅನುಕೂಲವಾದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಕೈಲಿಟ್ಟರೆ ಆಯ್ತು, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೆಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತೆ. ಈಗ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ತಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು! ಅದೀಗ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಲಕ್ಷಣ. ತನ್ನ ತಮ್ಮ ನಿಕೋಲೇವಿನ ಹಾಗೆ ಪುಸ್ತಕಗುಳಿಯಾಗಿರೋದಲ್ಲ”

ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದನು. ಅತ್ತೆ ಲಿಯೋ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ ನೆಟ್ಟಗೆ ಮೇಲಿನ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು. ತಂದಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬೀಗ ಹಾಕಿದನು. ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನೊಳಗೆ ಹಾಕಿದನು. ತನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ನಿಕೋಲೋವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಎಂದಿನಂತೆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಕೋಲೆ ಅದೇ

ತಾನೆ ಬಂದು ಮಾಮೂಲು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂತು ತನ್ನ ದೇಶದ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಕವಿಯಾದ ಪುಷ್ಕಿನ್ ಬರೆದಿದ್ದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಲಿಯೋವಿಗ್ ವಿಸ್ಮಯ.

“ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿರೋವಾಗ ಅದು ಹೇಗೆತಾನೆ ನಿನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನೀನು ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೀ ನೀಕೊಲೆ?” ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು.

“ಈ ಕವನ ಅದೇನ್ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ, ಕೇಳಿಲ್ಲ” ಲಿಯೋನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉದ್ಗರಿಸಿದನು “ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪುಷ್ಕಿನ್ ಎಷ್ಟು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ ಕೇಳು! ಅದನ್ನು ಓದಿದ್ದೆ ಎಂಥವರಿಗೂ ರೋಮಾಂಚನಗೊಳ್ಳುತ್ತೆ!”-ಎಂದವನೇ, ಲಿಯೋ ಏನಾದರೂ ಬದಲೀಯುವ ಮೊದಲೇ ಆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದನು. ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಉಸುರಿದನು-“ನಾನು ಯಾತಕ್ಕೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೋರಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ, ಆದ್ರೆ ನಾನು? “ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ಆವರಿಸುವ ವೇದನೆಯಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟನು.

ಅವನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಲಿಯೋ ಸಾಂತ್ವನದ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದನು-“ಕೂತಲ್ಲೇ ನೀನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವೈಭವದ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ಕವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು. ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಬಹುದು-ಅದಿರ್ಲಿ, ಒಳಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದಾಳಾ ಹೋಗಿ ನೋಡು? ಅವಳ ಹತ್ರ ಕೂತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡು-ಆಕೆಗೂ ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ತುಂಬಾ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿದೆ-ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುಹೋಗಪ್ಪಾ”.

ಹಾಗೆ ನಿಕೊಲೋವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಿಯೋಗೆ ಒಂದು ಉದ್ದಿಶ್ಯವಿತ್ತು. ಅದೇ ತಾನೆ ಒಳಬಂದ ಸೈಮನ್ ಹತ್ರ ಅವನ ಈ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. “ನಾವೆಲ್ಲ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಂತೆ. ತುರ್ತು ಕರೆ ಬಂದಿದೆ! ತಡಮಾಡಿದ್ರೆ, ಆ ಘೋರ ಸೈಬೇರಿಯಾಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಡ್ತಾರಂತೆ! ಅಲ್ಲಿಯ ಭಯಂಕರ ಚಳಿ, ಗುಲಾಮ-ದುಡಿಮೆ, ಅಬ್ಬ! ಸೈಬೇರಿಯಾದಿಂದ ಯಾರಾದ್ರೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಿದಾರೆಯೇ? ಅದಕ್ಕೇ, ನಾಳೇನೇ ಹೋಗಿ ಹೆಸರು ಕೊಡೋಣ ಅಂತ ಮಾರ್ಸಿಮ್‌ಗೂ ಹೇಳ್ತೇಕು. ನೀನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೀ ತಾನೆ? ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ, ನಮ್ಮ ನಿಕೊಲೋವಿನದೇ ಚಿಂತೆ. ಅವನನ್ನೇನು ಮಾಡೋದು?” ಆತಂಕದಿಂದ ಸೈಮನ್ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕೂತರು. “ಅನ್ಯಾಯ, ಆ ಹುಡುಗನೂ ದೇಶಸೇವೆ ಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ..”

“ನಿಕೊಲೋವಿನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಾಳೇನೇ ನಾನವನನ್ನು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಕಳಿಸ್ತೀನಿ, ಅಜ್ಜಿಯ ಜೊತೆ- ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇದೆ, ಗಾಳಿ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ಸುತಮುತ್ತಲಿನ ಜನ ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯವರು; ನಮ್ಮ ರೈತರಾಯಿತಲ್ಲಾ? ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ; ನಾ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಆಯ್ತು, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡೋತಾರೆ”

“ಅದ್ದರಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸೋಕ್ಕೆ, ಮಾಡೋಕ್ಕೆ ಹಣ?” ಸೈಮನ್ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. “ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ?” “ನೀವು ಅದ್ರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಯೋಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ. ನಾನದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದೀನಿ”- ಹತ್ತಿರ ಸರಿದು, ತಾನು ನಿಕೊಲೋವಿಗಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ತಂದಿಟ್ಟಿರುವ

ಹಣದ ಬಗ್ಗೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿದನು. ಅವನ ಒಳ್ಳೆಯತನವನ್ನು ಕಂಡು ಸೈಮನ್‌ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಲಿಯೋನ ಉದ್ದೇಶ ನೆರವೇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕೆಳಗಿದ್ದಾಗ, ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾಕ್ಸ್‌ಮ್ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಕದ್ದು ಪರಾರಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು!

ತಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನೂರನ್ನೇನೋ ಬಿಟ್ಟನು, ಮಾಕ್ಸ್‌ಮ್, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪಲಾಯನಗೈಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದ ಗೆಳೆಯನ ಜೊತೆ, ಆದರೆ ಹಡಗನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರು; ಇವರಂತೆಯೇ ಸ್ವೋಅವೆಗಳಾಗಿ (ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಹೀಗೆ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳುವವರು) ಆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದರು. ಹಣದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಆ ಹಡಗಿನ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಈಗ ಅವನೂ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದನು.

ಯುದ್ಧವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಪೋಲೀಸಿವವರು ಜಾಗೃತರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಗಂಡಸರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೆತ್ತು; ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರು ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥವರಿಗೆ ಉಗ್ರಶಿಕ್ಷೆ!

ಮಾಕ್ಸ್‌ಮ್‌ನ ಪುಣ್ಯವೇನೋ, ಅವನಿಗೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅವನ ಕಟ್ಟುಮಸ್ತನ್ನು ನೋಡಿದವರೇ ಯುದ್ಧ ಜರುಗುತ್ತಿರುವ ಕಠಿಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ರವಾನಿಸಿದರು. ಅಸಾಧ್ಯ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ತರಬೇತಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ! ಒಂದೊಂದು ದಾರುಣ ಅನುಭವವೂ ಮಾಕ್ಸ್‌ಮ್‌ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸತೊಡಗಿತು. ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕು, ತನ್ನ ತಂದೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಎಂಬ ಗುರಿ-ಫಲ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸತೊಡಗಿತು.

ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಮಡುಗಟ್ಟಿತು.

ವಿಜಯದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ! ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ! ಹಣ-ಮೆಡಲುಗಳ ಸುರಿಮಳೆ! 'ಇನ್ನೇನು ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯುವುದು. . . ಮುಗಿದದ್ದೇ, ಅಷ್ಟೂ ಹಣವನ್ನ. ನಾನು ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡಿಗಾಗಿ ರಕ್ತ ಸುರಿದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದೆಯ ಕಾಲುಗಳ ಬಳಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಬೇಕು. . . ತಮ್ಮನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನೂ ಬೇಡಬೇಕು. ಪಾಪ, ಆರೋಗ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಅದನ್ನು ಅಣ್ಣನಾದ ತಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆತ್ತು. ಭೇ, ಅವನನ್ನ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಎಂಥ ತಪ್ಪು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ! ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಕಟುಕನಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ! ಹುಂ ಆಗಿದ್ದು ಆಗಿಹೋಯಿತು, ಇನ್ನುಮೇಲಾದರೂ ಆದರ್ಶ ಮಗನಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ಅಣ್ಣನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು; ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾದಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮನಃಶಾಂತಿ' ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆದರೆ, ಆ ಹಣ ಲಿಯೋದಲ್ಲವೇ? ಅವನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತಾನೆ ತಾನು ಕದ್ದದ್ದು? ಅಂದ ಮೇಲೆ ಆ ಹಣವನ್ನ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಆದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿರುವನೋ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ತುದಿಗಾಲ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹುಡುಕುವುದು? ಏನಾಗಿತ್ತು ತನಗೆ, ಅಂದು? ಆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನ ಮಾತ್ರ ಇಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ. . . . ಇಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ. . . .

ಒಂದು ದಿನ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಇವರ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಶತ್ರುಗಳು ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟರು! ಆ ಧಾಳಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ! ಸೈನಿಕರು ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು- ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿಗೆ. ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಗಾಯಗೊಂಡವರು ಹಲವರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾಕ್ಸಿಮ್ ನೂ ಒಬ್ಬ. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾಗ, ಯವುದೋ ಒಂದು ಪಾಳುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಯಾರೋ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬದುಕಿಸಿದ್ದರು.ಯಾರಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮೆ?

“ನೀರು, ನೀರು. . . ” ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಹೊರಬಂತು ಬೇಡಿಕೆ. ಯಾರೋ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸಿದರು. ಹೋದ ಪ್ರಾಣ ಬಂದಂತಾಯಿತು. “ನೀರು ಕುಡಿಸಿದವರು ಯಾರು?” ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಕಂಡದ್ದು ಲಿಯೋ! “ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಪಡೆಯನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಸದೆಬಡಿದಿದ್ದರು.

ಸತ್ತವರ ಮಧ್ಯೆ ನೀನಿದ್ದೆ; ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಪಾಯ ಎಂದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದೆ.” ಲಿಯೋವಿನ ಧ್ವನಿ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿತ್ತು.

“ಲಿಯೋ”, ಅಳುತ್ತಾ ಮಾಕ್ಸಿಮ್, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಉಸುರಿದನು, ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು- “ಲಿಯೋ, ನಾನು ತಪ್ಪು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ, ನನ್ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸು.ಇಗೋ, ನಿನ್ನ ಹಣ ಇಲ್ಲಿದೆ, ತಗೋ ಲಿಯೋ. ನನ್ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸು.” “ನಿನ್ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕಾಗಿರೋದು ನಾನಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ನಿಕೊಲೊ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ಹಣ; ಅವನಿಗಾಗಿ ನಾನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ತಂದದ್ದು; ಅಂತೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕಾಗಿರೋದು ಅವನು... ಆದರೆ ಈಗ ಅವನು ಬದುಕಿಲ್ಲ. . . ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲ” ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಅದೇ ನಿರ್ವಿಕಾರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು, “ಲಿಯೋ.. ಲಿಯೋ. . ಲಿಯೋ” ಎಂಬ ಮಾಕ್ಸಿಮ್‌ನ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ.

ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿಯವರ ಕಾವ್ಯ:

ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ದೀಪಾ ಹಿರೇಗುತ್ತಿ

ಕನ್ನಡದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಂವೇದನೆಯ ಕವಯತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಹರಿದ ಸ್ಕರ್ಟಿನ ಹುಡುಗಿ' ಯ ಮೂಲಕ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಎರಡನೇ ಸಂಕಲನ 'ಕಡಲು ಕಳೆದಿದೆ' ಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುಗುರುತನ್ನು ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಊರಿರುವುದು ಸಹೃದಯರಿಗೂ, ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ವೇದ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಮಾಧವಿಯವರಿಗೆ ಕವಿತೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಮನಸಿಗೆ ಹುಸಿ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವ ಮಾಧ್ಯಮವಲ್ಲ. ಅದನ್ನವರು ಮೊದಲ ಸಂಕಲನದಲ್ಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹೊಮ್ಮಿಸಿ ಮನಕೆ ಮುದ ನೀಡಿ, ಬಿಸಿಲೇರಿದಂತೆ ಆವಿಯಾಗುವ ಇಬ್ಬನಿಯಲ್ಲ" ತನ್ನ ಕವಿತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರವರು. ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸದಾ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆಳೆವ ಮಾಧವಿಯವರಿಗೆ ಈ ವಾಸ್ತವದ ಜಗತ್ತು ಮುಖ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ,

ಪ್ರೇಮ ಕಾಮ ಹಸಿವು ದಾಹ

ರೋದನ ಚೀತ್ತಾರಗಳ ಬೇಗುದಿಯಲಿ

ಬೆಂದು ಅರಳಿ ಪರಿಮಳಿಪ

ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ - ನನ್ನ ಕವಿತೆ

ವಾಸ್ತವದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗುವ, ನೋಯುವ ಹೆಣ್ಣನದ ಅನುಭವಗಳು ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು. ಆ ಅನುಭವಗಳ ಸಮೃದ್ಧತೆ ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡಿಸುವಷ್ಟಿದೆ. ಆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪದಗಳು ಕೈಹಿಡಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿ ಈ ಕವನಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಅನುಭವಿಸದೇ ಏನನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಧವಿಯವರ ಮಾತನ್ನು ಅವರ

ಕಾವ್ಯವೇ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರೊಳಗಿನ ಹೆಣ್ಣುದನಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದ್ದೂ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇದೆ.

ಈ ಕವನಗಳ ನಾಯಕಿ ಭೌತಿಕ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳಿಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಪಡುವವಳಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮೀರಿದ ತುಡಿತ ಅವಳಿಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದೂ ವ್ಯರ್ಥ ಎಂಬ ದನಿ 'ಎಲ್ಲವೂ ಇತ್ತು' ಕವನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನೀಡದಿರುವ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ 'ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ ನಿನಗೆ ಗೆಳತಿ' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ

ಕಾಲ ಬದಲಾದರೂ

ಮೇಳ ಬದಲಾದರೂ

ಗೋಚರಿಸದ ನೀನು

ಎಂದಿಗೂ ನಗುವ ಸೌಧವ ನಿಲಿಸಿ

ಕಾಲಮರೆಯಲ್ಲಿ ನುಜ್ಜಿಗೊಜ್ಜಾಗುವ

ಅಡಿಗಲ್ಲು ಮಾತ್ರ

ಎಂದು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಕಾಡಿಗಟ್ಟಿದ ರಾಮ, ತೊಡೆತಟ್ಟಿ ನಗುವ ದುರ್ಮೋಧನ ರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೀತೆ, ಪಾಂಚಾಲಿಯರೇ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಾರಣರೆಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಕಾರಣವಾದ 'ಹೆಮ್ಮೆ ನನಗಿರಲಿ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಜೀವದ ಸಂಕಟ ತಲ್ಲಣಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 'ಹರಿದ ಸ್ವರ್ತಿನ ಹುಡುಗಿ' ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಣಿಯವರು ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಮಾಧವಿಯವರ ಕಾವ್ಯದ ಒಟ್ಟೂ ವಿಮರ್ಶೆಯಂತಿವೆ. "ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಸಹಜಮಯ ಜೀವಪ್ರಪಂಚದ ನಡುವೆ 'ಹರಿದ ಸ್ವರ್ತಿನ ಹುಡುಗಿ'ಯ ಲೋಕ ಹಿಂಜಿಹೋಗಿದೆ. ಮಾತನ್ನು ತುಂಡರಿಸುವ ಟಾರ್ಚ್ ಬೆಳಕು, ನೀರಿಗಿಳಿದು ಬಣ್ಣತೋಕುವ ಸೂರ್ಯ, ಕನಸುಗಂಗಳ ತೀಡುವಾಗಲೇ ಕೈತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಚೂರಾದ ಕನ್ನಡಿ, ತನ್ನ ಸ್ವಾನಿಂಗ್ ಕುರಿತು ಕಳವಳಗೊಂಡ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು, ಕಿರುಗುಡುವ ಫೋನು, ಸೋಫಾಸೆಟ್ಟು-ಫಿಜ್ಜು-ಟೀವಿ-ಮಿಕ್ಸರುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿರುವ ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆಯರು, ಕನಸಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ತೇಲುವ ಪಾತಿದೋಣಿ, ಕಪ್ಪಲ್ಲಿ ಮಿರುಗುವ ಬೆಳ್ಳಿ ಬೈತಲೆ, ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವ ಸಹಪಾಠಿಗಳು, ಚೂರುಚೂರಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆಗಳು. . . ಒಂದೇ ಎರಡೇ, ಇಂಥ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೊಳಪಿನ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಈ ಲೋಕ ಹೊಂದಿದೆ. ಅಮಾಯಕ ಬಾಲ್ಯದ ಎದುರು, 'ಪೊಳ್ಳು' ಪಾತ್ರಧಾರಣೆಯ ಅಸಹಜ ನಾಗರಿಕತೆ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಎದೆಯೊಳಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಲಿತವಿದೆ."

ಈ ಲೋಕದ ದುದೈವಿಗಳ ನೋವು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಜೀವಪರ ನಿಲುವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕವಯತ್ರಿಯೂ ಹೊರತಲ್ಲ. 'ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದವರು', 'ಹೊಟೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ' 'ಚಾಣಾ ಹಾಕುವವಳು' ಕವನಗಳು ಬಡಜೀವಿಗಳ ಪಾಡನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿಯಿರಲಿ, ದಿಲ್ಲಿಯಿರಲಿ, ಕೆಂಪು ಬಸ್ಸಿರಲಿ ಹೈಟೆಕ್ ಬಸ್ಸಿರಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನಿರಂತರವಾಗಿರುವುದನ್ನು 'ಹೈಟೆಕ್ನಲ್ಲಿ ಪಯಣ' ಕವಿತೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬಡತನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೂಕಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು 'ಬೈಣಾ ಬೀಚಿನಲ್ಲಿ' ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. 'ಕಡಲು ಕಳೆದಿದೆ', 'ಫೋನು ಮೌನವಾಗಿದೆ', 'ಓಂಟಿತನ', 'ದಹನ' ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳು ಏಕಾಂಗಿ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ತಳಮಳವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ.

ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೇ ದಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಿತ್ರ ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯೂ ಹೌದು.

ಹಾಗಂತ ಕವಯತ್ರಿ ನಿರಾಶಾವಾದಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕವಿತೆ ಹುಟ್ಟುವುದೇ ಭರವಸೆಯಿಂದ. 'ಅಂತರ್ಜಲ ಬತ್ತುವುದಿಲ್ಲ', 'ಕಣ್ಣಿರಿವ ಬಿಸಿಲಲ್ಲೂ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಡು' ಎಂಬಂತಹ ಭರವಸೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿವೆ.

**“ಕಡಿದ ಬಾಳೆ ಚಿಗುರುವುದು ಮತ್ತೆ
ಕಡಿದ ಬೇರು ಕೊನರುವುದು ಗೊತ್ತೆ”**

'ಅವಳು' ಕವನದಲ್ಲಿ ನಾಯಕಿ ಸಮಾಜದಿಂದ ನೋವು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವವಳು. ಆ ಹಸಿ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಉಪ್ಪು ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೆ, ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ

“ನಾಳೆಗಾಗಿ ಟ್ರಂಕಿನಿಂದ ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ

ಹೊಸ ಸೀರೆ ತೆಗೆದು

ಹ್ಯಾಂಗರಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ

'ನಿಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳೆ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಮೋಡ ಕವಿದು ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದರೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ತಪ್ಪವಾಗುವ, ಚದುರಿದರೆ ಮನದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯೆಲ್ಲ ಬಿಸಿಲ ಕಿರಣಗಳ ಹರಿಯಗೊಡುವ ಆಶಾಭಾವ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣದ ಪಾತ್ರಗಳತ್ತ ಮಾಧವಿ ಆಗಾಗ ಮುಖಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸದೇ ಇರಲಾರರು. 'ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ' ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ದನಿಯಾಗುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ,

ಕರ್ಣ ರಸಾಯನಕ್ಕೆ

ತುಪ್ಪದ ಸವಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು

ಅಂದು ಸ್ವಯಂವರದಿ

ಬೇರೊಟ್ಟ ಭಾವಕ್ಕೆ

ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುಸಿಯದೆ

ವರ್ಣ ವರ್ಣದ ಪೊರೆ ಕಳಚಿದ್ದರೆ

ದ್ರೌಪದಿ ನೀನು

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿನಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.. 'ಬಿಡು ಒಮ್ಮೆ ನನ್ನನು / ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನು ಹರಿಯಲು' ಎಂಬ 'ಗಂಗೆಯ ಸ್ನಗತ' ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೊನೆಗೆ 'ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಸೀತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೇಖೆ', 'ಉತ್ತರೆಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೇ ಬಾಣ' ಎಂಬ ವಿಷಾದಭರಿತ ವಾಸ್ತವವೂ ಕವಯತ್ರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಕಾವ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಇಂದು ಕವಿಯ ಅಂತರಂಗದ ತುಮುಲವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಬದಲು ಕವಿಯಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ದುರಂತವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆನೂ ಇರದ ನಗೆಹನಿಗಳನ್ನೇ ಕಾವ್ಯ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೇರೆಯವರ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕದ್ದಾದರೂ ಸೈ ಕವಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಕಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಫೇಸ್‌ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕವಿಮಿತ್ರರು ಬರೆದು ಹಾಕಿದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಐದಾರು ಮಂದಿ ತಮ್ಮ ವಾಲ್ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಋಶಿ ಪಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ! ಕವಿತೆ ಈ ರೀತಿ ಕಂಗಾಲಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿ ಭಂಡಾರಿಯವರಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪ್ರೀತಿಯ ಕವಯತ್ರಿ ತಮ್ಮ ಎರಡನೇ ಸಂಕಲನ ಬಂದು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಮೂರನೇ ಸಂಕಲನ ತರದಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಾದ ನಷ್ಟವೇ ಸೈ. ನೆರೂಡ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, “ನನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದದ್ದು, ದಮನಿತ ದನಿಗಳದ್ದು ಮತ್ತು ಮಳೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಂತಹದು.” ಮಾಧವಿಯವರ ಕಾವ್ಯವೂ ಈ ರೀತಿಯದ್ದೇ. ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂತಹ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೂ ಪಾಲು ಸಿಗಲಿ, ಅವರ ಮುಂದಿನ ಸಂಕಲನ ಬೇಗನೇ ಹೊರಬರಲಿ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಶಯ.

ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ: ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜರ ಜಿಂತನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ

ಡಾ. ಗಂಗರಾಜು ಜಿ.

೧

ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಹತ್ವದ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಜವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರು ಮೂಲತಃ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು. ಮುಂದೆ ಸಣ್ಣಕತೆ, ಹರಟೆ, ಪ್ರಬಂಧ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರಣ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದವರು. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿ. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಮೊದಲ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನ 'ಸಣ್ಣ ಕತೆಯ ಹೊಸ ಒಲವುಗಳು' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರು ತೀರಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಾರವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದವರು. ಸುಮಾರು ೫೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾದದ್ದು ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ವ್ಯವಸಾಯ. ಕೇವಲ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಸ್ತುವಿಷಯ, ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯದರ್ಶನಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಹ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಸಣ್ಣ ಕತೆ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ; ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಬಳಕೆ

ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ತತ್ವ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಆನ್ವಯಿಕತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಚಹರೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೂ ಹೌದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಹ ಈ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾದದ್ದು. ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ' ಮತ್ತು ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಜನ್ಮನ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ' ಎನ್ನುವ ಲೇಖನಗಳು, ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ವಚನ ವಿನ್ಯಾಸ' ಎನ್ನುವ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಪಠ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸುವ 'ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ' ವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯದ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ 'ಸಾಹಿತ್ಯಕ' ಮಾನದಂಡಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಹತ್ವದ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಹಲವು ರೂಪ ಹಾಗೂ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ನೆಲೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ರೂಪಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಮರ್ಶೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ನಿಷ್ಠುರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಇಂತಹ ನೆಲೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಚಹರೆಗಳು.

೨

'ಪರಂಪರೆ'ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಾಳಜಿ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಕುರಿತ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಹೌದು. ಪರಂಪರೆಯ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಜಡ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದು ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲದ ದೇಹದಂತೆ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಖಚಿತವಾದ ನಿಲುವು. ಹಾಗಾದರೆ ಪರಂಪರೆ ಎಂದರೇನು? ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬಗೆ ಯಾವುದು? ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡುವ ವಿವರಣೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ನೇರವಾದ ವಿವರಣೆ ಸಹ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ, ಅದರ ಸಮಗ್ರ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಇಂಥ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣುವುದೇ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬಗೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಅರಿವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವುದು ನವೋದಯ ವಿಮರ್ಶೆಯೊಂದೇ. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ವಿಮರ್ಶಕರೆಲ್ಲಾ ಮೂಲತಃ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಕೆಯ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂದರ್ಭದಷ್ಟೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಹ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು

ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರಿಯುವ, ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನವೋದಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎರಡನ್ನೂ ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಮೂಲದ್ರವ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಗಳ ರಸಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ಸಹೃದಯವಾದಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೇ ನವೋದಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಆಸಕ್ತಿ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನವೋದಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಭಾಗ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವೇಕ ತೋರಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ರೂಪ, ಆಶಯ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಣಾಲಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೇವಲ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಪಠ್ಯಗಳ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ೬೦ರ ದಶಕವು ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದ ಕಾಲಘಟ್ಟ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಗಂಭೀರವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕೃತಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕುರಿತು ಹಲವು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾದ ಘಟ್ಟ. ಕತೆ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹತ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನ್ನಣೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅಪೂರ್ವ ಸಮಯ. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಹಲವು ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅದರ ತಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪವೊಂದನ್ನು ಕೊಡುವ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ “ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ” ಎನ್ನುವ ಲೇಖನ ಬರೆದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು “ಇಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳೇ ಆಳುತ್ತಿವೆ. ವಿಶ್ಲೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತಾವು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಮರ್ಶಕರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದವರು. ಅನೇಕರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೋ, ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಎಲಿಯಟ್, ಲೀವಿಸ್, ರಿಚರ್ಡ್ಸ್ ಮೊದಲಾದವರ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಂಗ್ಲ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿದೆ. ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಲೇಖಕರೂ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗೆಗೆ ನವೋಜಾತ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹಲವು ಉತ್ತಮಾಂಶಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಮೇಳವಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಂದು ಇಂದಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಅಮೇರಿಕನ್ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಕೆಂದೇನೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯ

ಅಭ್ಯಾಸ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಹಲವು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ, ಚುರುಕಾಗಿದೆ” (ಸಮಗ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಪುಟ-೨. ಪುಟ. ೪೭೦) ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಹ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅಂಥ ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ರೂಢಿಗೆ ತಂದ ಪಠ್ಯದ ನಿಕಟ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಕರಾರು ಇರುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿರುವಂತೆ, ಪರಂಪರೆಯ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಸಂಧಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ತೋರಿಸುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನಾದರ ಹಾಗೂ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಕುರಿತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ವೈಫಲ್ಯವೇ ಹೌದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದ ನವ್ಯೋತ್ತರ ವಿಮರ್ಶೆ ಕೂಡಾ ಈ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದ ‘ರಸ - ಧ್ವನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ: ಒಂದು ಅನ್ವಯಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ’ ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಶಯ ಕೂಡ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕವಿ ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಮಾರ್ವೆಲ್‌ನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ‘To his coy mistress’ ಎನ್ನುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ರಸ - ಧ್ವನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕುತೂಹಲಕರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖನದ ಆರಂಭದ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅತ್ಯಂತ ಆತಂಕ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಕರು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾನದಂಡಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿರುವುದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸರಿ. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾನದಂಡಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಸಹೃದಯದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಅನುಭವ ವಿಶೇಷದ ಸ್ವರೂಪ ಕುರಿತ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಇದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಬೆಲೆಕಟ್ಟುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಇಂದಿನ ವಿಮರ್ಶಕರ ಧೋರಣೆ. ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಔಚಿತ್ಯ, ಗುಣ-ದೋಷ, ರೀತಿ ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಗಳ ಅನ್ವಯದಿಂದ ಪಠ್ಯದ ಹೊಸ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನವನ್ನಾದರೂ ರೂಪಿಸಬಹುದು. ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಇಂದು ಮರವೆಗೆ ಸಂದಿರುವ ಹಲವಾರು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಮರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಉಪಯುಕ್ತ ತತ್ವಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಹೊಸ ಮಾನದಂಡಗಳು ಹುಟ್ಟಬಹುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಂತು ಹೋಗಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೊಸ ಚಾಲನೆಯನ್ನಾದರೂ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಇದಿಷ್ಟು ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಾರ.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಚರ್ಚೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಗಿರಣಿ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿದಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, 'ಪರಂಪರೆ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಪರಿಮಿತ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಇದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಅಡಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಕೂಡ, ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ಹೊರಗೇ ಉಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇದು ಕನ್ನಡ ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಧಾರೆಯೊಂದನ್ನೇ ಪರಂಪರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿವರಣೆ ಅಪೂರ್ಣ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿವೇಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ 'ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್' ಅಥವಾ 'ಎಲೈಟಿಸ್ಟ್' ವಿವರಣೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದದ್ದು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ದೇಶಿ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಮೂಲ ಕುರಿತು ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಸಂಕುಚಿತ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ತತ್ತ್ವ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಅವರ ವಾದವು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ನಿಜವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಈ ವಾದ ಸೋಲುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಕಲಾಕೃತಿ ಎಂದಷ್ಟೇ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗಿರಣಿ ಅವರು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳ ಬದಲಾಗಿ, ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲದ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರೂಪನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರೂಪನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಲ್ಲದ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ಪಠ್ಯವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮಾನದಂಡಗಳಿಂದ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಈಸ್ಟೆಟಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತವೆ.

ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಗಿರಣಿ ಅವರ ಈ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಅಂದಿನ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ನವ್ಯೋತ್ತರ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಲೀ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವರದು ಒಂಟಿದನಿ. ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಈ ನಿರಾಸಕ್ತಿಗೆ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೊಂದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮಾತು ನವ್ಯೋತ್ತರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದದ್ದು. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ, ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಡಪಂಥೀಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಲೋಹಿಯಾವಾದದ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಇವು ಯಾವುವೂ ಸಹ ಗಿರಣಿ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ತಾತ್ವಿಕ

ಪ್ರಣಾಲಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾನದಂಡದ ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾನದಂಡಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಹೊಸ ಚಹರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆಯಾಮಗಳು ದೊರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೂ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಕೇವಲ ಪಠ್ಯದ ಆಕೃತಿ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಚಿಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿತು. ಈಗ ಪಠ್ಯದ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಸಂಗತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಪಠ್ಯ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದು ಹಾಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಕಾರಣಗಳೇನು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಅದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವ ಆಶಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಸಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಪಠ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಓದು, ಮರು ಓದುಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದವು. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಇದು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಹೊಸ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಡಿ.ಆರ್. ಮಂಡಿಸಿದ 'ವಿಸ್ಮೃತಿ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಣಾಲಿಯ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಯಾದ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ ಅವರ "ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ"ಗೆ ಎದುರಾದ ತಾತ್ವಿಕ ವಿರೋಧ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ದೇಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇದರ ಇನ್ನಿತರ ರೂಪಗಳೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಿದೆ. ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಕುರಿತ ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಆಂತರಿಕ ವಿರೋಧಾಭಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಪಂಪ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಂಥ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನುಳಿದ ಕವಿ ಅಥವಾ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ, ಆಧುನಿಕ ಲೇಖಕನ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವ ವಿಮರ್ಶಕನೊಬ್ಬ ಅದೇ ಲೇಖಕನ ಇನ್ನುಳಿದ ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಓದದೆ, ಕೇವಲ ತಾನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೃತಿಯೊಂದಕ್ಕೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ವಿಮರ್ಶೆ ಅತಂತ್ರವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದುಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ.

ಇದು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇಂತಹುದೇ ಧೋರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಗಿರಡಿ ಅವರು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹಳಗನ್ನಡ ಅಥವಾ ನಡುಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ, ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಮರ್ಶಕನ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ವಿಮರ್ಶಕನ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರ ಮತ್ತು ಭಿನ್ನರಾದ ಹಳಗನ್ನಡ ಅಥವಾ ನಡುಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡುವ ಸಮರ್ಥನೆ.

ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಂಪರೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಕುರಿತ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ದನಿಗೊಡುತ್ತಲೇ ಓದುಗನ ಕಾಲದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೂ ಮಿಡಿಯುವ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮೂಲಭೂತ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಇಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಹಲವು ಧಾರೆಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನವೋತ್ತರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ತಮ್ಮ ವಿಭಿನ್ನ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಹಲವು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ೭೦ರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಹತ್ವ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿಯಿತೊಡಗಿತು. ಅವುಗಳ ಸತ್ತ್ವವೆಲ್ಲಾ ಯಾವಾಗಲೋ ಮುಗಿದುಹೋಗಿ ಇನ್ನೇನೂ ಹೊಸದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದಂತೆ ಬರಡಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವ ಬಲವಾದ ಟೀಕೆ ಇವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎದುರಾಯಿತು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಅವು ತಮ್ಮ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಅವನತಿಗೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೇತರ ಚಳವಳಿಗಳು ಎತ್ತಿದ ಜ್ವಲಂತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಂಡಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯಗಳು. ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ಕೇಳಲಾದ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ' ಮತ್ತು 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಚಿತ್ರಣ' ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಹುಮುಖ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸ್ವರೂಪದವು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಪುನರ್ಮೌಲ್ಯೀಕರಣ, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಂತೆ ನಡೆಯದೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವ "ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ"ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ.

ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಎಡಪಂಥೀಯ, ಸಮಾಜವಾದಿ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪ್ರಮುಖ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ "ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ"ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಹಿಸಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಮಹತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ತೀರ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. "ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣ. ಕೃತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯ, ಎರಡರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಏರುಪೇರನ್ನು ಒಂದು ಕೃತಿ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು"? (ಸಮಗ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ ಸಂಪುಟ.೨, ಪುಟ ೫೫೩)

ಎನ್ನುವ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳು ಪಠ್ಯದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಆಯಾಮವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ತಾಳುವ ಅವರ ನಿಲುವೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಇಂಥ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳು ಪಠ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ “ವರ್ಗ” ಮತ್ತು “ಜಾತಿ” ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದುದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು “ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದೇ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಆಧಾರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯೂ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ “ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ” ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯೂನಿಸಮ್‌ನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹಸಿಹಸಿಯಾಗಿ ತಂದು, ಅದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒರೆಗಲ್ಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಶೋಷಣೆಗಳಿಗೆ ಲೋಹಿಯಾವಾದದ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು (ಅಥವಾ ಒಂದು ವರ್ಗವನ್ನು) ಆಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದ ಶೋಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶೋಷಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ತಳೆಯುವ ಧೋರಣೆಯೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ “ಭಾರತೀಪುರ”ದ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಲೇಖಕರ ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಟೀಕಿಸಲಾಗಿದೆ”. (ಸಮಗ್ರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಪುಟ: ೨, ಪುಟ ೫೫೪) ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ” ಯಿಂದ ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು “ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆ” ಯಲ್ಲಿರುವ ಬರಗೂರು ಅವರ “ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ” ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರಗೂರು ಅವರು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮ ‘ಪುಟ್ಟ ವಿಧವೆ’, ‘ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ’, ‘ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ’ ಮತ್ತು ‘ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ’ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯಶರಣ ಅಥವಾ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿವಾದಿ ನಿಲುವು ತಾಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ವರ್ಗಪ್ರಜ್ಞೆ”ಯ ಮೂಲದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವಂತಹದ್ದು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅಥವಾ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನ ಎಂದು ಬಗೆಯದೆ ವಿಮರ್ಶಕ ಮಾಡುವ ಕವಿಯ ಜಾತಿ ಮೂಲಾಧಾರಿತ ಚರ್ಚೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಮಂಜಸವಾದುದಲ್ಲ. ಬರಗೂರು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಇಂಥ ನಿಲುವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ “ವರ್ಗಪ್ರಜ್ಞೆ”ಯ ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಕವಿಯನ್ನೇ ನೇರ ಆರೋಪಿಯನ್ನಾಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಗೌರವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ, ಆತನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯತೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುವ ವೈರುಧ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅವರ “ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜೀವನ ಚಿತ್ರ” (ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬರಹಗಳು, ಪುಟ ೨೧೧) ಎನ್ನುವ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎಸ್. ಆಶಾದೇವಿ ಅವರ “ಮಹಿಳೆ: ಬಸವಣ್ಣನ ನಿಲುವುಗಳು” (ಸೀಮಿತವನುತ್ಪರಿಸಲಾಗದೆ? ಪುಟ, ೨೮) ಎನ್ನುವ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಬಗೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೪

ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು. ಕನ್ನಡದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಕುರಿತು ಯಾವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ಅವರ ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ವಿದ್ಯಮಾನ ಕುರಿತೂ ಸಹ ಯಾವುದೇ ಚರ್ಚೆಗಳಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಕುರಿತ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಯಾವ ವಿಮರ್ಶಕರಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರದ ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಭೀರವಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ನೇರ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೂರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವಿಮರ್ಶಕನೊಬ್ಬ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ಕಾಳಜಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರ ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭೀತ ವಿಮರ್ಶಾ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿರುವ ಅಪಾಯ ಕುರಿತ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವಂಥ ಸ್ವರೂಪದವು.

ಪ್ರಾಚೀನ ನೀತಿನಿಷ್ಠೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಯಾವುದೇ ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೂ ಕೂಡಾ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗುವಂಥ ಸತ್ವವುಳ್ಳದ್ದು. ಇದರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಮುಂದೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ “ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ” ಯಾಗಿ ವಿಕಾಸವಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ “ದರ್ಶನ ವಿಮರ್ಶೆ”ಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ “ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆ” ಯಾಗಲೀ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ “ನೀತಿ ನಿಷ್ಠೆ ವಿಮರ್ಶೆ”ಯ ಇತರ ಮಾದರಿಗಳೇ ಎನ್ನುವ ಅವರ ವಾದ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಹದ್ದು.

ಅನ್ಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ವಿಚಾರಗಳು ಕೃತಿಯ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ಜೀವನಾನುಭವದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಅಂಥ ಅನ್ಯ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮರ್ಥವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಿದೆ ಎನ್ನುವ ಅವರ ಚಿಂತನೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ವಾಗ್ವಾದಾತ್ಮಕ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಒಳನೋಟ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಇಂಥ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಕುರಿತ ಗಿರಡ್ಡಿ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಮಹತ್ವವಿದೆ.

■

ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ್

ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ್ ಎಂದೇ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಹೆಚ್.ಕೆ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಇವರು ಕೋಮಾರಯ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನಾಗಿ 21-09-1962 ರಂದು ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು, ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಇನ್ ಡ್ರಾಮಾ ಪದವಿ, ನಿನಾಸಂ ಹೆಗ್ಗೋಡು ಇಲ್ಲಿ ರಂಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತರು. ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದವರು, ಮೂಲತಃ ದಲಿತರ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ, ಈ ನೆಲದ ನೊಂದವರ ಧ್ವನಿ ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್ ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಇವರಿಗೆ ಬಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ನಿರಂಜನ, ಕುವೆಂಪು, ಬುದ್ಧ, ಬಸವ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಇವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಸೂಜಿಗಾತ್ರದ ಕೊಳವೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ಹಾಡು ಎಂಬ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು - 2003ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನೊಂದವರ ಒಡಲ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಮೊಳಗಿದರು, ಸೂಜಿಗಾತ್ರದ ಕೊಳವೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನ ಹಾಡು ಕೃತಿಗೆ ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಶ್ರೀಗಂಧದ ಹಾರ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 'ಅಮ್ಮ' ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುಳ್ಳೂರ್ ನಾಗರಾಜ್ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಸಂದಿವೆ.

ಇವರ ಎರಡನೇ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಎಲ್ಲರ ಬೆರಳಲ್ಲೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ದುಃಖವೇ -2013 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ 2013 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಪು.ತಿ.ನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ.

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ 2010 ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುದ್ದಣ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಂದಿದೆ, 2013 ನೇ ಸಾಲಿನ ಬುದ್ಧ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ದಲಿತಸಿರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಅರಸಿ ಬಂದಿವೆ.

ಇವರ ಕಾವ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ತನ್ನ ತವರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನತೆ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ 2010 ರಲ್ಲಿ ಸಕಲೇಶಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ

ನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಕವಿತಾ ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಸುಬ್ಬುಹೊಲೆಯಾರ್ ಅವರ ಜೀವನ ಕಥೆ 'ದನ ಕಾಯದವನು' ಆಧಾರಿತ 'ಕರಿಯ ಕಣ್‌ಬಿಟ್ಟ' ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಂಡಿದೆ.

2007 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾವ್ಯಸಂಗ್ರಹ ಇವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ, ದೂರದರ್ಶನ ನೌಕರರು ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದ ಹೆಚ್.ಎಸ್.ವೆಂಕಟೇಶ್ ಮೂರ್ತಿರವರ 'ಹೆಜ್ಜೆಗಳು' ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಇನ್ನು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜ್ಯ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಮೂಡಬಿದರೆ, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ (ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ಗದಗ, ಗಂಗಾವತಿ ಕವಿ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ಗೋವಾ, ಕೊಯಂಬತ್ತೂರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾವ್ಯ ವಾಚನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಇವರ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಂಗಭೂಮಿ, ಸಂಘಟನೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜೀವಪರ ಧ್ವನಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೂರದರ್ಶನ ಚಂದನ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ 26ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಾಡಿನ ಸುಮಾರು 30 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಇವರ ಕನಸು.

ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲ ಸುಬ್ಬು ಹೊಲಿಯಾರ್

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರುವೆಗಳು
 ಚಲಿಸುವುದನ್ನು
 ಮರಗಳಿಂದ ಎಲೆಗಳು ಉದುವುದನ್ನು
 ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು
 ನನ್ನ ಕೇರಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿದ ಮಳೆಯ
 ನೀರು ಅಣೆಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಅದು ಪವಿತ್ರರ
 ಮನೆಯ ನಲ್ಲಿಯಿಂದ ತೀರ್ಥ, ಪಾಯಸವಾಗಿರುವುದು
 ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ
 ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಆತಂಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ
 ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೇರಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ
 ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದು
 ನಾಲಿಗೆ ಪಸೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತ ಇರುವಾಗ
 ನನ್ನ ತುಟಿಗಳು ಬಿಡಿಸದಂತೆ, ತಾವಾಗೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ.
 ಚಿವುಟುತ್ತಲೇಯಿರಬೇಕು ನನ್ನ
 ಅಂತ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ
 ನನ್ನ ಹೃದಯ ಇವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅಂತ
 ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ.
 ನನ್ನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯದ
 ಗುರುತನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ
 ಕೇರಿಯ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಜಾರುವಿಗೆ
 ಷಾಯಿಮುಗಿದಿದೆ ಎಂದು ಫುಲಿಸ್ವಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ
 ತಣ್ಣಗೆ ಸುಟ್ಟಾಗಲೆಲ್ಲಾ
 ನನ್ನೆದೆ ನಿಮ್ಮ ತೂಗುವ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗುತ್ತದೆ

ಹಿಮ್ಮಡಿ ತುಳಿಯುವ ನಿಮ್ಮ ಕ್ರೌರ್ಯ
ನನ್ನ ಮನೆಯ ನಾಯಿಯಬಾಲದ ಹಾಗೆ
ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ? ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ
ನಾಯಿಯ ಬಾಲದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾದೀತೆ!
ರಿಂಗ್‌ಟೋನಿನಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೆಸರ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದ
ನನ್ನ ಕೊಂದವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ಮುಕ್ಕೋಟಿ ದೇವರ ಹೆಸರಿರಬಹುದೆ ಗೆಳೆಯ!
ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ
ಇವರನ್ನು ಪಂಚಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಮೀಯಿಸುತ್ತೇನೆ!
ಆಗಲಾದರೂ ಇವರ ಮೈ ಸಿಹಿಯಾಗಲೆಂದು
ಲೋಕ ಎಷ್ಟು ಹಗುರಾಗಿದೆ.
ಗಿಡದ ಹೂ ತೇಲಾಡಿದ ಹಾಗೆ
ಚಿಟ್ಟಿ ಹಾರಾಡಿದ ಹಾಗೆ
ಇನ್ನೂ ಹಗುರಾಗಬೇಕು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ.
ಮಹಾ ಭೀಮರಾವ್ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ
ಮೌನದೊಳಗಿನ ಮೌನವಾಗಬೇಕೆಂದು
ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಕೆಲವರು ಉಸಿರಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಲು
ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಹನೆಯಿಂದ...

ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರು

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ನಬರದ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪರಂಪರೆಯೇ ಇದೆ. ಕೆಲವು ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ-ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳಿಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮವು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಹಾಪುರುಷರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಒಂದೊಂದು ಭಕ್ತಿಪಂಥವು ಹಲವಾರು ಭಕ್ತರಿಂದ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹೋಗಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಧರ್ಮ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಿರುಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಆಯಾ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥಗಳು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಆಯಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜನಪರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ, ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಏಕೈಕ ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಅದು ಬಸವಧರ್ಮವಾಗಿದೆ, ಅದೇ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮವೆಂದು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದ ಈ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಮೂಲಕ ಅದು ಪ್ರಸಾರಗೊಂಡಿತು. ಬಸವಧರ್ಮವೇ ಈ ನಾಡಿನ ಪ್ರಥಮ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಚನಚಳುವಳಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ, ಜೈನಧರ್ಮ, ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತ, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತದಂತಹ ಧರ್ಮಗಳು-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಅನೇಕ ಪಂಥಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವಂತೂ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾರ್ವಾಕ ಪಂಥವು ಚಾತುರ್ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತ, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ

ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಇಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವು.

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೇಲುಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಜನರನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ, ಅವರಿಗೆ ಪೂಜಾಕ್ರಿಯೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರೇ ಪೂಜಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ; ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಧರ್ಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ೧೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದ್ವೈತ ಧರ್ಮವು ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮೂಲಕ ದಾಸಕೂಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಪುರಂದರದಾಸ-ಕನಕದಾಸ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಭಕ್ತಿಪಂಥವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ದಾಸಪಂಥವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಆಗಿಹೋಗಿವೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶರಣರು ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪರಕ್ತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು. ೧೮-೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶಿಶುನಾಶ ಶರೀಫ, ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ನೂರಾರು ಅನುಭಾವಿಗಳು ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರು.

ಈ ಸ್ವರವಚನವೆಂಬ ಕಾವ್ಯರೂಪವು ಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಯಾಗಿ, ಜಾನಪದದ ಅನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ವಪದವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರದು ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಹಲವು ಪಂಥಗಳ ಅನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ವಪದ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ತತ್ವಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಅಥವಾ ಹರಿದಾಸರನ್ನು ತತ್ವಪದಕಾರರೆಂದು ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ತತ್ವಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಸವಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಧರ್ಮ (ಲಿಂಗಾಯತ) ಮತ್ತು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಹರಿದಾಸರು) ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨. ನಾಥಪರಂಪರೆಯ ತತ್ವಪದಕಾರರು

ಶೈವಧರ್ಮವು ಈ ದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮವಾಗಿರುವಂತೆ ನಾಥಪಂಥವೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಥಮ ಭಕ್ತಿಪಂಥವಾಗಿದೆ. ಕಾಪಾಲಿಕ, ಕಾಳಾಮುಖಿ, ಲಕುಲೀಶ, ಪಾಶುಪತ ಇವು ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಖೆಗಳಾಗಿವೆ. ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನಾಥಪಂಥವು ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ದರ್ಶನವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದ ವಜ್ರಯಾನ ಪಂಥವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ನಾಥರಲ್ಲಿ ನವನಾಥಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪರಂಪರೆಯೂ ನಾಥದ ಒಳಗಡೆಯೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲು ನಾಥಪಂಥವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಧಾರಗಳ ಮೂಲಕ

ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಜ್ರಯಾನ, ಶಾಕ್ತ ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಲಿಕ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ವಜ್ರಯಾನವು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಶಾಕ್ತ ಹಾಗೂ ಕಾಪಾಲಿಕ ಪಂಥಗಳು ಶೈವಧರ್ಮದ ಮೂಲಧಾರೆಗಳಾಗಿವೆ. ನಾಥಪಂಥವು ಯೋಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಯೋಗಿಗಳು, ಜೋಗಿಗಳು, ಕಾಪಾಲರು, ಸಿದ್ಧರು ಇವರೆಲ್ಲ ನಾಥಪಂಥದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವಧೂತರು, ಅಚಲರು, ಆರೂಢರು ಇವರೆಲ್ಲ ನಾಥಪಂಥದ ಪರಂಪರೆಯವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ತತ್ವಪದಕಾರರನ್ನು ನಾಥಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳ, ವಿವಿಧ ದರ್ಶನಗಳ ಸಂಗಮವೇ ನಾಥಪಂಥವಾಗಿದೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಿಗಳು, ಅವಧೂತರು, ಆರೂಢರು, ಅಚಲರು, ಸಿದ್ಧರು, ವೀರಶೈವರು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ತಾತ್ವಿಕನೆಯ ಚಿಂತಕರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತತ್ವಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಹುಚಿಂತನೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

‘ನಾಥ’ ಎಂದರೆ ಒಡೆಯ, ಪ್ರಭು ಎಂಬರ್ಥಗಳಿವೆ. ಅನಾದಿಯ ಪರಶಿವನಿಗೆ ನಾಥನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ (ವ: ೩೭೧) ನವನಾಥಸಿದ್ಧರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ನವನಾಥರನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ತೆಲುಗಿನ ‘ನವನಾಥ ಚರಿತಮು’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಥ, ಮೀನನಾಥ, ಸಾರಂಗನಾಥ, ಗೋರಕ್ಷನಾಥ, ಮೇಘನಾಥ, ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಸಿದ್ಧಬುದ್ಧ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಕಣಿಕರೆಂಬ ನವನಾಥಸಿದ್ಧರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ‘ಕದಲೀ ಮಂಜುನಾಥ ಮಹಾತ್ಮೆ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನನಾಥ, ಕಂಠಶಿವನಾಥ, ಗೋರಕ್ಷನಾಥ, ಕೊಂಕಣನಾಥ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾಥ, ಅನಂಗನಾಥ, ಜಲಂಧರನಾಥ, ಬೌರಂಗನಾಥ, ಅರುಣಾಚಲನಾಥ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ‘ಸ್ಕಂದ ಪುರಾಣ’ದಲ್ಲಿ ಆದಿನಾಥ, ಅನಾದಿನಾಥ, ಕೂರ್ಮನಾಥ, ಭವನಾಥ, ಸತ್ಯನಾಥ, ಸಂತೋಷನಾಥ, ಮತ್ತೇಂದ್ರನಾಥ, ದೇವದತ್ತನಾಥ, ಗೋಪಿನಾಥರೆಂದು ಒಂಬತ್ತು ಸಿದ್ಧರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಮಚೇಂದ್ರನಾಥನು (ಮತ್ತೇಂದ್ರನಾಥನು) ಗೋರಖನಾಥನ ಗುರು. ಇದೇ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆ ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂತಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಗೋರಖನಾಥನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಥಪಂಥ ಬೆಳೆದುನಿಂತಿತ್ತು. ಗೋರಖನಾಥನ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೦೦ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಥಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಗೋರಖನಾಥನೇ ತನ್ನ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಮಚೇಂದ್ರನಾಥನನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಗೋವಿಂದಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರಂತಹ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹಿತ್ಯಕೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುರು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಗೋರಖನಾಥನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳದ ಬಗೆಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಈತನು ಉತ್ತರದವನೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ, ದಕ್ಷಿಣದವನೆಂದು ಹಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿವರೆಗೆ ಗೋರಖನಾಥನ ಪಯಣವಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ಗೋದಾವರಿ ತೀರದ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಗೋರಖನಾಥ ಜನಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರಗಿರಿಗೂ-ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯವು ಕಾಳಾಮುಖಶೈವರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳೀ ಬನದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಗಿನಿಯರಿದ್ದರು. ಈ ಯೋಗಿನಿಯರ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದ ಗುರುಮಚೇಂದ್ರನಾಥನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ ಗೋರಖನಾಥನು ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರೇಮಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ನಾಥಪಂಥದ ಮೂಲಕೇಂದ್ರ ಬಂಗಾಳವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಗೋರಖಪುರವು ನಾಥಪಂಥದ ಒಂದು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಹೊರತು ಅದು ಗೋರಖನಾಥನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಲ್ಲ. ಈ ಊರು ೧೪ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತೆಂದು ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವು ತಂತ್ರಸಾಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರ ಒಂದು ಗುಂಪು ನಾಥಪಂಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ನಾಥ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರು, ಜೈನರು, ಶೈವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

೧೨ ನಾಥಪಂಥಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸತ್ಯನಾಥಪಂಥ, ಧರ್ಮನಾಥಪಂಥ, ರಾಮನಾಥಪಂಥ, ಸರ್ವೇಶ್ವರಿಪಂಥ, ಕಂಠಡಪಂಥ, ಕಪಲಾನಿಪಂಥ, ಭೈರಾಗಪಂಥ, ಮಾನ್‌ನಾಥಪಂಥ, ಆಯೀಪಂಥ, ಪಾಗಲ್‌ಪಂಥ, ದ್ವಜಾಪಂಥ, ಗಂಗಾನಾಥಪಂಥ ಇವು ಪ್ರಮುಖ ನಾಥಪಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಲೇಖನಗಳು, ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ನಾಥಪಂಥದ ಆರಾಧ್ಯದೈವ ಕಾಳಭೈರವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾಥಪಂಥೀಯರೆಲ್ಲ ಕಾಳಭೈರವನ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಳ ಎಂದರೆ 'ಕಾಳಿ' 'ದುರ್ಗಿ' 'ಚಾಮುಂಡಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. 'ಕಾಳಿ' ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿದೇವತೆಯೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಸಮಾಗಮವೇ ಕಾಳಭೈರವ. ಈ ಸಮಾಗಮವಾದಾಗ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನಿದ್ದಾನೆ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಶಿವ-ಶಕ್ತಿ ಸಮಾಗಮವೆಂದರೆ ಅದು ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಸಮಾಗಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಾಗಮ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಶಿವಾದ್ವೈತ, ಇದೇ ನಾಥಪಂಥದ ತಿರುಳು. ಇದನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಿವನಿಗೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿಯಾದ ಕಾಳಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಆತ ಕಾಳಭೈರವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಅರ್ಥನಾರೀಶ್ವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ.

**“ಶಿವಸ್ಯಾಭ್ಯಂತರೇ ಶಕ್ತಿಃ ಶಕ್ತಿರಭ್ಯಂತರೇ ಶಿವಃ
ಅಂತರಮಾನೈವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಚಂದ್ರ ಚಂದ್ರೀಕಾಯೋರಿವ”**
(ಸಿದ್ಧಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ, ೪-೨೬)

ಸಿದ್ಧಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾಳಭೈರವನೇ ನಾಥಪಂಥದ ಆದಿದೈವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾಥಪಂಥವು ಯೋಗಪಂಥವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಯೋಗಸಿದ್ಧರೆಲ್ಲ ನಾಥಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೧ನೇ ಶತಮಾನದ ರೇವಣಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ ನಾಥಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಕೂಡ ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಶೈವ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ಅನುಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಿದ್ಧರು, ಕಾಳರು, ವೀರಶೈವರು, ಅವಧೂತರು, ಆರೂಢರು, ಅಚಲರು ಇವರೆಲ್ಲ ನಾಥಪಂಥದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು ಮಾತ್ರ ನಾಥಪಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹರಯೋಗವನ್ನು, ಹಿಂಸಾಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಯೋಗಿ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು, ಮೌಢ್ಯಾಚರಣಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ನಾಥ ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ಅಲ್ಲಗಳೆದರು. ಹೀಗಾಗಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ನಾಥಪಂಥದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಸವಧರ್ಮವು ಶೈವ-ವೀರಶೈವಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ವಜ್ರಯಾನದ ಮೂಲರೂಪವೇ ಮಂತ್ರಯಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಶೈಲದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಶೈಲವು ಶೈವ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರದ್ಧಾಕೇಂದ್ರವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅದು ಬೌದ್ಧರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪೀಠವಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ವಜ್ರಯಾನವು ರಹಸ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರ, ಮುದ್ರಾ ಮತ್ತು ಮಂಡಲಗಳು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಉದ್ದೀಪನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ವಜ್ರಯಾನ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಮತ್ತು ಪುರುಷಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ವಜ್ರ ಶಬ್ದಗಳು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆಯೆಂದು Cultural Heritage of India ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ (ಪುಟ: ೨೧೦) ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಭಗವತಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜನಿಸುವುದರಿಂದ, ಆಕೆಯನ್ನು ಯೋನಿಯೆಂದು ಕರೆದದ್ದರಿಂದ ಶೈವಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯೋನಿಪೂಜೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ವಜ್ರಯಾನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಕಾರಗಳಾದ ಮಧ್ಯ, ಮಾಂಸ, ಮುದ್ರೆ, ಮೈಥುನ, ಮತ್ಸ್ಯಗಳು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಕಾಯ, ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳು ವಜ್ರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ವಜ್ರಯಾನದ ಸಾಧನೆಯಾಯಿತೆಂದು ಡಾ.ಎಚ್.ಬಿ.ಶ್ರೀಧರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. (ನೋಡಿ: ನಾಥಪಂಥದ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು, ಪುಟ: ೧೩, ೨೦೦೫).

ಸವದತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಿ ಇವೆರಡೂ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಇವೆರಡೂ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಭೈರವನ ಗುಡಿಗಳಿವೆ. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಿಯು ಜೋಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರ ಭಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಭೈರವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಜೋಗಿ ಸಮಾಜದವರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸವದತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಥಪಂಥದ ಮಠವೂ ಇದೆ. ಕಾಳಭೈರವ ಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು ಗೋರಖನಾಥ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನು ಎಕ್ಕಲದೇವಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಕ್ಕಲದೇವಿಯೇ ಎಲ್ಲಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿಎವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ನೋಡಿ, ಮಾರ್ಗ-೩, ಪುಟ: ೨೩೬). ಬಳ್ಳಿಗಾವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲಜ್ಜಾಗೌರಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಜ್ಜಾಗೌರಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬರುವ ಜಂಗಮನೇ ಶಿವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೈರವನಿಗೂ ನಾಗನಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರವನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಹೆಡೆಯ ನಾಗಶಿಲ್ಪವಿದೆ. ನಾಗಪಂಥದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಶೈವ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ನಾಥಪಂಥದ ಯೋಗಿಗಳು ಹಣೆ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಲಿಕ ಹೆಸರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತಲೆಬುರುಡೆ ಧರಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಡಮರು ಮತ್ತು ತ್ರಿಶೂಲ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಜೋಗಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಘೋರಿಗಳೂ ಕೂಡ ನಾಥಪಂಥದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಕಾಳಭೈರವನು ನಾಥಪಂಥದ ಆದಿದೈವವಾಗಿದ್ದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ನಾಥಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸಾಧಕರಿದ್ದಾರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ತತ್ವಪದಕಾರರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಥಪಂಥದ ಪ್ರಮುಖ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ಮಂಗಳೂರಿನ 'ಕದರಿ' ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕವಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಥಪಂಥದ ಮಠಗಳಿವೆ. ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರವನ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಠವು ಮೂಲತಃ ನಾಥಪರಂಪರೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. "ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ" ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಲಿಕ ಪೀಠವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ನಾಥಪಂಥದ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ, ಕುಡಿಯುವ, ಗಾಂಜಾ ಸೇದುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಗೋರಖನಾಥನ ಆರಾಧಕರು ಮೊದಲ ಬುದ್ಧನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ಶೈವರಾದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ನೇಪಾಳವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ನಾಥಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಥರಲ್ಲಿ ಜಲಂಧರನಾಥನು ಕಾಪಾಲಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದರೆ, ಮಚೇಂದ್ರನಾಥನು ವಜ್ರಯಾನ ಪಂಥದಿಂದ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ನಾಥಪಂಥವು ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಭಕ್ತಿಪಂಥವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ನಾಥಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಮನಾಬಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಧಮ್ಮನಸೂರಿನ ಸಿದ್ಧಪ್ರಭು ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾದಗಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಸಬಾ ಕೌಳೂರಿನ ಸಂಸ್ಥಾನದ ತೋಪಿನಕಟ್ಟೆ ಮುತ್ತಿನಪೆಂಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನರವು ಸಿದ್ಧಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದೆ. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಿದ್ಧರಾಮ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ತತ್ವಪದರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಶ್ರೀ ಗವಿಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮಠವೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಪರಂಪರೆಯ ಮಠವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಶಿವಶಾಂತವೀರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೆಲವು ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವಧೂತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿಂಧನೂರಿನ ಚಿದಾನಂದವಧೂತರು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನ ಹನುಮಂತಾವಧೂತರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವಧೂತ ಪರಂಪರೆಯ ತತ್ವಪದಕಾರರಿರುವಂತೆ, ಆರೂಢ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ತತ್ವಪದಕಾರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಚಲ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮತ್ತು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಅದ್ವೈತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ತತ್ವಪದಕಾರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು, ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು, ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು, ಮುಪ್ಪಿನ ಷಡಕ್ಷರಿಗಳು ಇವರೆಲ್ಲ ನಾಥಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಯೋಗಿಪಂಥದ ವಿರಕ್ತ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಅವಧೂತರಿಗೂ, ಆರೂಢರಿಗೂ ಅನೇಕ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಅವಧೂತವೆಂದರೆ ವೈರಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಧೂತ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯೂ ಒಂದು. ಕೆಲವು ಅವಧೂತರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೂರೊಂದು ವಿರಕ್ತರು, ಅವಧೂತರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (ನೋಡಿ; ಮಾರ್ಗ-೨, ಪುಟ ೨೩೦) “ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ” ಎಂಬ ಅದ್ವೈತ ಧೋರಣೆಯೇ ಅವಧೂತ ಪಂಥದ ನಿಲುವಾಗಿದೆ. ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ ತತ್ವಪದಕಾರರು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಧೂತ ಪರಂಪರೆಯ ತತ್ವಪದಕಾರರಿರುವಂತೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಕವಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ (೧೯೭೫) ನಿರಂಜನಾರ್ಯ (೧೭೫೦) ಯೋಗದ ಗುರು ಬಸವ (೧೪೩೦) ಹೀಗೆ ಈ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವಧೂತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನಾವಧೂತ (೧೭೦೦) ಚಿದಾನಂದವಧೂತ (೧೭೨೫) ನಿತ್ಯಾನಂದವಧೂತ (೧೮೦೦) ಹನುಮಂತಾವಧೂತ (೧೯೦೪) ಹೀಗೆ ಈ ಅವಧೂತ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಚಿದಾನಂದವಧೂತರು ತತ್ವಪದಗಳ ಜೊತೆಗೆ “ದೇವಿಪುರಾಣ” ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದೇವಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ವೀರಶೈವ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ತುರುವನೂರು ಲಿಂಗಾರ್ಯರು, ಸೋಮಕಟ್ಟೆಯ ಕರಿವೃಷಭೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಕಲ್ಲೂರು ರುದ್ರಮುನಿದೇವರು, ಎಲೆರಾಜೋಳಿ ಕರಿಘೋಳೇಶರು, ವೀಣಾ ಗುರುಬಸವಾರ್ಯರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರು ವೀರಶೈವ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸ್ಥಾವರ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಎರಡನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೧೫-೧೬ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರೇಣುಕರಿಂದ ವೀರಶೈವ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತೆಂದು ಡಾ.ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಶೈವವೂ ಕೂಡ ಮೊದಲು ನಾಥಪಂಥದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಸಿದ್ಧಾರೂಢರು ಆರೂಢ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧಾರೂಢರ ಆರೂಢ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕರು ತತ್ವಪದಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಥಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿರುವ ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸೂಫಿ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬೆಳೆದುನಿಂತ ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ದತ್ತಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ತತ್ವಪದಕಾರರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಚತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಇವರೆಲ್ಲ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇದನ್ನು ಶ್ರಮಣ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಹುಪಂಥಗಳ, ಬಹುನೆಲೆಗಳ, ಬಹುಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಬಂದ ತತ್ವಪದಕಾರರು ಒಂದೇ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಂತಿದ್ದಾರೆ.

೩. ಸೂಫಿಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಫಿ ಪಂಥವೂ ಒಂದು. ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೂ ಸೂಫಿಗಳಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸೂಫಿ, ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಅನುಭಾವ ಧಾರೆಯಾದರೆ, ತತ್ವಪದವು ಅವೈದಿಕ ಹಿಂದೂ ಪರಂಪರೆಯ ಅನುಭಾವ ಧಾರೆಯಾಗಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಅನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಸೂಫಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಸೂಫಿಯಾ' ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನವೆಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ 'ಸೂಫಾ' ಎಂದರೆ ಜಗಲಿಯೆಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಸೂಫಾ' ಎಂದರೆ ಉಣ್ಣೆ. ಸೂಫಿಗಳು ಉಣ್ಣೆಯ ನಿಲುವಂಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸೂಫಿಗಳೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಕರೆದರು. ಶೈವಪಂಥದ ಲಾಕುಳರು ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಲಕುಲೀಶ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶರಣರು- ಸಂತರು- ಸೂಫಿಗಳು ಧರಿಸುವ ಉಡುಪುಗಳಿಂದ, ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದದ್ದುಂಟು. ಪ್ರವಾದಿ ಪೈಗಂಬರರು ತಮ್ಮ ಅಳಿಯನಾಗಿದ್ದ ಹಜ್ರತ್ ಅಲಿಯವರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಬೋಧನೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹಜ್ರತ್ ಅಲಿಯವರನ್ನೇ ಪ್ರಥಮ ಸೂಫಿಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೂಫಿಗಳು ಕೇವಲ ಯೋಗಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತಿದ ಬಂಡಾಯಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕವಿಗಳು, ಸಂಗೀತಗಾರರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂಫಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಸೂಫಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂಫಿಗಳ ತವರುಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಕಲಬುರಗಿಯ ಖ್ವಾಜಾಬಂಡೆನವಾಜರು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಗೋಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಚಂದಾಹುಸೇನಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಸೂಫಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಈ ಸೂಫಿಗಳ ಉರುಸುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಭಕ್ತರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಗೋಗಿಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೂಫಿ ಮಹಮದ್ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಮಜ್ಲೂಬರೆಂದು

ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜಯಪುರದ ಖ್ಯಾತ ಅಮೀನುದ್ದೀನ್, ಇಲಕಲ್ಲಿನ ಮುರ್ತುಜಾ ಖಾದ್ರಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರದ ದೂದಾಪೀರಾ, ಮುಳಗುಂದದ ದಾವಲಮಲ್ಲಿಕ್, ತಾವರಗೆರೆಯ ಹಮಿದುದ್ದೀನ್ ಖಾದ್ರ, ತಳಕಲ್ಲಿನ ಹುಸೇನಶಾವಲಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆಯ ಫಕೀರಶಾವಲಿ, ಕಾರಟಗಿಯ ವಲಿಸಾಬ, ಯಲಬುರ್ಗಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಲಂಗಶಾವಲಿ, ಕೊಪ್ಪಳದ ಸೈಯದಶಾಹ ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಸೂಫಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಫಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಅವರ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಕ್ಕಾದಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದ ಲಾಡ್ಲೇಸಾಬ, ಖಾಜಾಸಾಬ, ಭಟ್ಟರಕಿ ಬಾವಾಸಾಬ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೀಲೂರಿನ ದಸ್ತಗಿರಿ ಸಾಬ ಇವರೆಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಫಿ ಸಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸೂಫಿಗಳಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಸೂಫಿಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೂಫಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಬಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತ ಮಹತ್ವದ ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಇಸ್ಲಾಂ ಅನ್ನು ಮೀರಿ ಇಡೀ ಜನಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ-ಜನಾಂಗಗಳ ಜನರಿಗೆ ಅವರು ಅನುಭಾವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಜಾತಿ-ಮತ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದ ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೂ ಸೂಫಿಗಳಿಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರು ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿರ್ವರ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ. ಚಾರ್ತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೂ, ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಸೂಫಿಗಳಿಗೂ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಮತ್ತು ಸಾಲಗುಂದಿ ಗುರುಖಾದರಿ ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಸೂಫಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸೂಫಿ ತತ್ವಪದಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸೂಫಿ ತತ್ವಪದಕಾರರಾದರೆ ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆಯ ತತ್ವಪದಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆರಡೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತ, ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸೂಫಿ-ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿವೆ. ಜಾತಿಸಂಕರ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಈ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಧರ್ಮಸಂಕರವನ್ನೂ ಮಾಡಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಾ ಮುಸ್ಲೀಂ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಾ ವೈದಿಕವಾದಿಗಳು ಈ ಎರಡೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿವೆ.

ಸೂಫಿಗಳು ಕಟ್ಟಾ ಇಸ್ಲಾಂ ಜತೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದರೆ, ತತ್ವಪದಕಾರರು ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮ, ಧ್ಯಾನ-ಜ್ಞಾನ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಅನುಭಾವ ಈ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿವೆ. ಇವೆರಡೂ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳು ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಸಮಾನತೆಯನ್ನೂ ಬೋಧಿಸಿವೆ. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗುಣವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಕಲಿಸಿವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳು ಅಲ್ಲಾ-ಅಲ್ಲಮ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿವೆ. ದರ್ವೇಶಿ ಸೂಫಿಗಳಂತೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನಂತವರು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು

ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಕೊಲೆಯಾದ ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮೇಲ್ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಅವಮಾನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದ ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನು ತತ್ವಪದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅನೇಕ ಸೂಫಿಗಳು ಕಟ್ಟಾ ಮುಸ್ಲಿಮರ ದಾಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರೆ, ಅನೇಕ ತತ್ವಪದಕಾರರು ಹಿಂದೂ ಮಡಿವಂತರ ಕಪಿಮುಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ನರಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸೂಫಿಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದನಿಯೆತ್ತಿ ನಿಂತು ಎದುರಿಸಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು-ಸವಾಲುಗಳು ಇವೆ.

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸೂಫಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ತತ್ವಪದಕಾರರದೂ ಇದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. “ತನ್ನ ತಾನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನು!” ಎಂದು ಹಾಕಿರುವ ತತ್ವಪದಕಾರರು ಮೊದಲು ತಮ್ಮನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯುವುದೆಂದರೆ, ತನ್ನಲ್ಲಡಗಿರುವ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧ-ಲೋಭ-ಮದ-ಮತ್ಸರಗಳೆಂಬ ಆರು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವುದು. ಈ ವೈರಿಗಳು ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಈ ದೇಹವೆಂಬ ದೇವಾಲಯವು ಥಳಥಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ-ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡರೆ ಅವನೇ ಅನುಭಾವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

“ಗಡಗಿಯ ತೊಳೆಯಮ್ಮ ತಂಗಿ ಗಡಗಿಯ ತೊಳೆಯಮ್ಮ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ತತ್ವಪದಕಾರರ ನುಡಿಗಳಿಗೂ, “ಅಂದರ್ ದೇಖೋ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಸೂಫಿಗಳಿಗೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಕಟ್ಟಾ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವು ಅಲ್ಲಾನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸೂಫಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಗುರುವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಗುರುವಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತದೆ. ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಸೂಫಿಗಳು ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಗುರುದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುವುದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗುರುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ತತ್ವಪದಕಾರರದೂ ಕೂಡ ಗುರು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗುರುವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಸಾಧಕ ಬರುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಗುರು ಬರುವುದು ಇವೆರಡೂ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಗುರು ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಶಿಷ್ಯನೂ ಅದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. “ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವ, ಸದ್ಗುರುರಾಯ ಹಾಕಿದ ಜನಿವಾರವ” ಎಂಬ ಶರೀಫರ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಗುರುಗೋವಿಂಧ ಭಟ್ಟರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫನು ಇಸ್ಲಾಂ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಜನಿವಾರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ತತ್ವಪದಕಾರರು ವೀರಶೈವ ಗುರುವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರಿಂದ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಇಸ್ಲಾಂ ತತ್ವಪದಕಾರ ಚಿನ್ನೂರ ಜಲಾಲಸಾಬನು ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಶಿಷ್ಯನಾದರೆ, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೋಟ್ಟಳ್ಳಿ ಹಸನಸಾಬನು ಆ ಗ್ರಾಮದ ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಭಕ್ತನಾಗಿ “ಇಟಪುರೀಶ” (ವೀರಭದ್ರ) ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸೂಫಿ ಹಾಗೂ ತತ್ವಪದಕಾರರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಜಾತಿ ಸಂಕರದ ಜತೆಗೆ, ಧರ್ಮ ಸಂಕರದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸೂಫಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೆ ಗುರುವೇ ಸರ್ವಸ್ವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುರುಸ್ತುತಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗಝಲ್ (೧): ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಣ್ಣೊಳಗೆ ಹೂತುಬಿಡು

ಕಾಶ್ಮೀಲ ಕವಿ

ಪ್ರೊ. ಮೊಹಮದ್ ಜಮಾನ್ ಅಜರುದ್ ಅವರ

ಎರಡು ಕಾಶ್ಮೀಲ ಗಝಲ್‌ಗಳು

ಅನುವಾದ : ಡಾ. ಎಲ್. ಜಿ. ಮೀರಾ

ಕಾಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಹದ್ದುಗಳು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ
 ಬುಲ್‌ಬುಲ್ ಯಾರನ್ನು ದೂರಬೇಕು ಹೇಳು
 ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೌಲ್ಯ ಎಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ
 ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸಲ ಕಳೆದುಹೋಗು
 ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಲಿದುಕೊಳ್ಳಿ
 ನಾವು ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೋ
 ಅವರು ಈಗಷ್ಟೇ ಒಳಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ
 ಮನುಷ್ಯರ ತಲೆಗಳನ್ನು ನಾಣ್ಯದಂತೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಆಟವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿರಿ
 ತಮ್ಮನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಪಾಯವಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ!
 ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಗಳು ಮತ್ತು ತಿಳಿದವರು ತುಂಬ ಮಂದಿ ಇದ್ದರು
 ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮೂಗಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಚ್ಚಲಾಗಿದೆ
 ಯಾರು ಪವಿತ್ರಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ
 ಬಿತ್ತದಿದ್ದರೂ ಅವನೇ ಪೈರು ಕಟಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ
 ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿ
 ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆ ಕಟ್ಟಿದವೆಂದರು
 ಆದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಬೇಕು?
 ಮನ ಒಪ್ಪುವುದೇ ಅದನ್ನು?

ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಯಾರಿಗೆ ಕಾಳಜಿ ಇದೆ?
 ನಮ್ಮ ದಡ ಕುಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ ಮತ್ತು ದೋಣಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತೇಲುತ್ತಲೇ ಇದೆ
 ಯಾರು ಸಂಜೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಮನೆ ತಲುಪುತ್ತಾರೋ
 ಸದ್ಯ ದೇವರ ದಯೆ! ತಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ
 ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಈ ತಡೆಹಲಗೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು
 ನೀನು ವಿವೇಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಣೋಳಗೆ ಹೂತುಬಿಡು
 ಅಜ್ಞರದಾ ಕನ್ನಡಿಗೆ ಹೇಳಿದ
 ಸದ್ಗುಣವು ತನಗೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಬಹುಮಾನ

ಗರ್ಭುಲ್ (೨): ನೀರು ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತ ಅಗ್ಗವಾಗಿದೆ

ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ನನ್ನದೇ ಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೂಲಕ
 ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಬರಿಗೈ ಭಂಟನಾಗಿಸಿ ಆಕಾಶ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು
 ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ನಾಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದರು
 ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಬಡಪಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುವಂಥವರೇನು?
 ಅವೇ ಎಲೆಕೊಂಬೆಗಳು ಅವೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಇಲ್ಲಿ
 ಹಳೆಯ ಇತಿವೃತ್ತಾಂತಗಳ ಪುಟ ತಿರುಗಿಸಿದರು
 ಅವಮಾನ ಮಾಡಲೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಸಹ ಎಳೆದ ತಂದರು
 ಅವನು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು
 ಈ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಾಯಿ ಹೊಲಿದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು
 ಕಲಿತಿರುವನೋ
 ಅವನನ್ನು ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
 ಇವತ್ತು ನೀರು ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತ ಅಗ್ಗವಾಗಿದೆ
 ಅದಕ್ಕೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
 ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀಯ?
 ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಕವಿ ಅಜ್ಞರದಾ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಬರಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಾ

ಗುಜರಾತಿ ಮೂಲ : ಕಾಂಜಿ ಪಟೇಲ್
 ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದ : ರೂಪಾಳ ಬುರ್ಕೆ
 ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ : ಎನ್. ಸಿ. ಮಹೇಶ್

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಚನೆ
 ಮೊದಲ ಸಲ ತಲೆಹೊಕ್ಕು ಕೂತಿತು
 ಅದು ಕುದಿಯುವಷ್ಟು ಬಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು
 ಆ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಕರಗಿತು
 ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿಗಳು ಕತ್ತಲನ್ನು ಸೀಳಿ ನಡೆದವು
 ಬೂದಿ ಕಮಾನಿನಾಕೃತಿ ತಳೆಯಿತು
 ಹೀಗೆ ಆಕಾಶ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು
 ಉಳಿದ ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಹುಟ್ಟಿತು
 ಕತ್ತಲು ಕೇಳಿತು; ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ?

ತನ್ನನ್ನು ತಾಕಿದ ಎರಡನೇ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ
 ಭಗವಂತ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ
 ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬೆಳಕಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದವು
 ಕೀಕ್ ಕೀಕ್ ಕೀಕ್
 ಎಂದು ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಹಾರಿದವು
 ಕಮಾನು ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಕಾಲಕಳೆಯಿತು
 ಆಡುತ್ತ ಆಡುತ್ತ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದಣಿದವು
 ಕೇಳಿದವು: ಆಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನೂ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡವೇ?

ಮೂರನೇ ಆಲೋಚನೆಗೆ
 ಭಗವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ:
 ಕಾಡುಗಳು, ಬಯಲುಗಳು, ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಮರುಭೂಮಿಗಳು,
 ನದಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ
 ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊಸ ಮನೆಯಾಯಿತು
 ಭೂಮಿ ಕೇಳಿತು; 'ನಾವು ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆ?'

ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತು
 ಅವನು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ
 ತಿರುಗಾಟ ಅವರನ್ನು ದಣಿಸಿತು
 ಅವರು ಕೇಳಿದರು; 'ಇಷ್ಟನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?'

ಭಗವಂತ ಐದನೆಯ ಸಲ ಯೋಚಿಸಿದ
 ಒಂದು ಅಂಟು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ
 ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ
 ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ಮಾತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ
 ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತು ಮತ್ತು ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು
 ಭಗವಂತ ಕೇಳಿದ; ಮನುಷ್ಯರೇ... ಇದರಿಂದ ಆಚೆಗೆ ನೀವೇನೂ ಮಾಡಲಾರಿರೇ?

ಮನುಷ್ಯರು ಹೇಳಿದರು;
 ನಾವು ಅಣಕವಾಡಿ
 ತಿಂದು ಕುಡಿದು
 ಹಾಡಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತೇವೆ

ಭಗವಂತ ಕೇಳಿದ; ನಿಮ್ಮ ಜತೆಗೂಡಲು ನನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?
 ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಾ; ಮನುಷ್ಯರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು

ನಾವು ನರ್ತಿಸೋಣ ಅಜ್ಜ

ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡರು
ಮೊದಲನೇ ಅಜ್ಜ ಒಂದು ಆಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕೆತ್ತಿದರು

ಮತ್ತೊಂದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ
ಇಪ್ಪೆ ಮರದಿಂದ
ಅವರು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಡಿದರು
ಇತರ ಮರಗಳಿಂದ ಅವರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

ಪ್ರತಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಜ್ಜ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು
ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು
ದಿನನಿತ್ಯ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಏರಿ
ದಿನವೊಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು

ಕಾಲದ ಚಕ್ರಗತಿಯ ಒಂದು ದಿನ
ಅಜ್ಜ ಇಲ್ಲವಾದರು
ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು
ಹತಾಶಗೊಂಡವು, ಹೊಳಪು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು
ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ತಮ್ಮ ಸರದಿಯನುಸಾರ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದವು

ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕತ್ತಲೇ ತುಂಬಿದ್ದ
ಮಹಾಪರ್ವವೊಂದರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ
ಹೊಸ ಅಜ್ಜ ಆಗಮಿಸಿದ
ಒಬ್ಬ ಏನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ?
ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದ ಒಳಗೆ
ಅವನು ತನ್ನ ಮಗ ಮತ್ತು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದ
ಇವನ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಅವರು ಬಂದರು
ಬಂದದ್ದೇ ಮೇಲುಖವಾಗಿ ನಡೆದರು
ಒಬ್ಬರು ಚಂದ್ರನಾದರು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಸೂರ್ಯ
ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಮಕ್ಕಳು
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದರು
ಅಜ್ಜ ಹುರಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು
ಮಕ್ಕಳು ಆ ಹುರಿ ಮಂಚದ ಸುತ್ತ

ವೃತ್ತಾಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ನರ್ತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು
ಅಜ್ಜ ಅವರ ಜತೆಗೂಡಿದರು
ದಣಿದು ಮಲಗಿದರು
ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ
ಭೂಮಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು
ಅಜ್ಜನ ಹುರಿಮಂಚ ತೇಲುತ್ತಿತ್ತು
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು
ಮಕ್ಕಳು ಅಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು
ಅಜ್ಜ... ಆಲವನ್ನು ಕೊಡು
ಅಜ್ಜ... ಇಬ್ಬೆ ಮರ ಕೊಡು
ಅಜ್ಜ ನಾವು ನರ್ತಿಸೋಣ...

■

ನುಡಿನೆನಪು

ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗೌರಿ

೨೯.೦೧. ರೋಹಿರೆ

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮುಖವಾದ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು, ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಸಚಿವರನ್ನು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು, ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕಟು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿರತವಾಗಿದ್ದವು. ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗದಂತೆಯೇ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸತ್ಯವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಕೆಲಸಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಹಿಂದೆ ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಗಾಂಧಿ, ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ ಮುಂತಾದವರು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿಯನ್ನು, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತದ ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟುವಾಗಿ ನಿಂದಿಸಿದರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನೋಭಾವವಿತ್ತು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ನೀಡಿದ ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ೧೯೯೧ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು, ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವರನ್ನು, ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವವರನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬೇಕಾದರೂ ಲಂಚ ಕೊಡಬೇಕಾದಂತಹ ದರಿದ್ರ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ಈಗ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಮುಂದಾಗದಂತಹ ಭಯಗ್ರಸ್ತ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. “ನನಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ನಟ”ನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ನಿಂದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆಯುವವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಟೀಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವ

ಶಕ್ತಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ತಕ್ಷಣವೇ ವಾಚಾಮಗೋಚರವಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬೈಗಳ ಸುರಿಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಟೀಕಿಸಿದವನ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಬಯ್ಯುವವನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಗದು. ಆದರೆ ಆ ಕೆಟ್ಟ ಬೈಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಮಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡಿದವರು ಈ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಲು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಕೂಡಾ! ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಟಾಯ್ಲೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬೈಯುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಇವೆಲ್ಲಾ ಮುಖಹೇಡಿಗಳ ವರ್ತನೆಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಂತಹ ವಾಮ ಮಾರ್ಗಿಗಳ ನೀಚ ಕೆಲಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದವರನ್ನು ತನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಒಪ್ಪದವರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೊಂದು ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುವುದು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಗುರಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪನ್ನಾರೆ, ದಾಬೋಲ್ಕರ್, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಂ.ಎಂ.ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ, ಗೌರಿಲಂಕೇಶ್ ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರಾಣ ಈ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯಾಗಿದೆ. ೨೦೧೪ರಿಂದ ಈವರೆಗೆ ೫೩ ಪತ್ರಕರ್ತರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಲೆಗಾರರೇ ಇಲ್ಲದ ಹತ್ಯೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬಿಹಾರ, ಬಂಗಾಳ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಕೇರಳ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕ ಜನರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮಸೇನೆ, ಬಸವಸೇನೆ, ರಣವೀರಸೇನೆ, ಶಿವಸೇನೆ ಮುಂತಾದ ಸೇನೆಗಳು ಬರೆದ ರಕ್ತಚರಿತ್ರೆ ಭಯಾನಕವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮೆರೆಯುವವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೯೦ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೂ ಎಡಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಬಲಚಿಂತನೆ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಚಿಂತನೆಯೂ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಕೋ ಈ ಮಧ್ಯಮ ಪಥ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ಮಾಯವಾಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ ಅಥವಾ ಅದೃಶ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಸಂಯಮವನ್ನೇ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೆಡವಲಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತೆವಳುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ಗೌರಿಯವರ ಪ್ರವೇಶವಾಯಿತು. ಇವರ ತಂದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತನೆಯ ಒಂದು ಯುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿದರು. ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್ ಹಿಂದುಳಿದ ದಲಿತ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ಮಿಡಿವ ದನಿಯಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಸಿರನ್ನು ತುಂಬಿ ಸಂಘಟಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದರು. ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ ಲಂಕೇಶ್ ಅವರ ನಿಧನದ ಬಳಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗೌರಿಯವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಗೌರಿಯವರು, ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಡೇ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆ, ಈ ಟಿ.ವಿ. ಮುಂತಾದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೬ ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಅವರು ಬರೆದ ಕಾರ್ಗಿಲ್ ವರದಿ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಸರಳತೆಯ ಸಾಕಾರ ರೂಪವಾಗಿದ್ದ ಗೌರಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲದ ನವನವೀನ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಅವರು ಧ್ವನಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹತ್ಯೆಯಾದ ನಂತರ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡುತ್ತದೆ.

ಗೌರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಎನ್ನುವುದೂ ಅಹಂಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ದೂರದಿಂದ ಕಂಡಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಉಡುಪಿಯ ಸಮಾರಂಭವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಾದರು. ಅವರ ಚಲನವಲನ ಹಾವಭಾವ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಅಂದೂ ನಾನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಅವರ ದಿಟ್ಟತನ ಮತ್ತು ನಿಲುವುಗಳು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ತುಂಬಾ ಎತ್ತರದವರೆಂಬ ಆರಾಧನಾಭಾವ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೋ ಏನೋ ನನಗೆ ಅವರ ಬಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕೋಚವಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾನಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಂದೇಹಗಳಿದ್ದವು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಿಯೊ ಬರೆದೊ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಈಗ ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಮಾಸಲು ಬಣ್ಣದ ಚೂಡಿದಾರ್ ತೊಟ್ಟು ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಚುಟುಪುಟು ಎಂದು ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರನ್ನು ತನ್ನ ಮಾತೃ ಹೃದಯದ ಅಪ್ಪುಗೆಯಿಂದ ಬಂಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೋಟ ಈಗಲೂ ಕಣ್ಣಮುಂದಿದೆ.

ಗೌರಿ ಕಂದಾಚಾರ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕತ್ತಿ ಮಸೆದರು. ಲಂಕೇಶರು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಗೌರಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಪರಕ್ರಿಯೆಯ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದವರ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಮುಂದೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಾಗಲೂ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರು. ನಿಜವಾಗಿ ಗೌರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಸಲೀಸಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಾಹಿರಾತುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸುವುದೂ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸವಾಲಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎದುರಿಸಿ ಗೆದ್ದವರು ಗೌರಿ. ಆರಂಕಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆದು ಆರಾಮವಾಗಿ ಬದುಕಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಗೌರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಜಿಯಂತೆ ಸರಳವಾಗಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ನೊಂದವರ ಶೋಷಿತರ ಧ್ವನಿಗೆ ಕಿವಿಯಾದರು. ನಕ್ಸಲ್‌ವಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಕರೆತರುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಹತ್ತರವಾದುದು. “ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನಾಗರಿಕ ವೇದಿಕೆ” ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆಯ ಸಕ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯಾಗಿ ದುಡಿದು ಗೌರಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಾಚ್ಯ ನಿಂದೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದರೂ, ಕೊಲೆ ಬೆದರಿಕೆ ಕರೆಗಳು ಬಂದರೂ ಕಂಗಡಲಿಲ್ಲ. ಗೌರಿಯ ಎಷ್ಟೋ ನಿಲುವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದವರು ಕೂಡಾ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಜೀವಪರ ಕಾಳಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೋಹಿತ್ ವೇಮುಲನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಬಳಿಕ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಯುವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಚಲನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಗೌರಿ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ತುಂಬಿದರು. ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತೆಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದವರು ವಿರಳ. ಅಂತಹ ಮಹಾತಾಯಿ ಗೌರಿ. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕನ್ವಯ್, ಉಮರ್ ಖಾಲಿಡ್, ಶೆಹ್ನಾ, ಜಿಗ್ನೇಶ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರರಂತಹ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೌರಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಗೌರಿಯ ಆತ್ಮ ಈ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಬಯಸಿದ ಹೊಸ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕನಸನ್ನು ಗೌರಿ ಈ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರು. ಕನಸನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರು. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಮುಂದಾಳುಗಳು ಯುವಕರೇ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನರಿತ ಗೌರಿ ಇಡೀ ಯುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಾನಸ

ಪುತ್ರರೆಂದು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡರು ಹಾಗಾಗಿ ಗೌರಿಯ ನಿಧನದ ಬಳಿಕ 'ನಾನೂ ಗೌರಿ ನಾವೂ ಗೌರಿ' ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಬುಡನ್ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಕೋಮುಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಲು ಗೌರಿ ಜೈಲಿಗೂ ಹೋದರು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ದೇಶದ ಯಾವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರು. ಕಳೆದ ೧೦-೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಇಂತಹ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾದರು. ದೇಶದ ಫ್ಯಾಸಿಸ್ಟ್ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದೇ ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಘವೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಲತಾ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ಬರೆದರು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ಕಂಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎನಂತಿಸಿದರು. ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದಾಗಿ ಸನಾತನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಯಾರೇ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಬೈದರೂ, ಜೀವ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡಿದರೂ ಯಾರ ನೆರವನ್ನೂ ಬಯಸದೇ ಗೌರಿ ದಿಟ್ಟತನ ತೋರಿದರು. ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಜಾಹಿರಾತನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದ ಗೌರಿ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡಿದರೆಂದು ಸರಕಾರದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಆಶಿಸಿಯಾರೇ? ಸಾಯುವ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ "ನನ್ನ ಮನೆಯ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಯಾರೋ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ತಾಯಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗಲೇ ಪೊಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆನೋ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಗೌರಿಯ ಪ್ರಾಣ ಕಸಿದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ವಿಚಾರವನ್ನಲ್ಲ, ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭೀತಿಯನ್ನೇ ಹೊದ್ದು ಮಲಗಿರುವ ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಯಾರ್ಯಾರ ತಲೆಮೇಲೆ ತೂಗುತ್ತಿ ಇದೆಯೋ ಬಲ್ಲವರಾರು?

ಒಂದು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಂತಹ ಪುಟ್ಟ ದೇಹವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ೧೪ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ವ್ಯಯ ಮಾಡಿದರಲ್ಲಾ ಆ ಹಂತಕರು ಎಷ್ಟು ಭಯಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಹಂತಕರ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಗೌರಿ ಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಿಕ್ಕಿರಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಯಾರ ತಲೆ ಉರುಳಿಸುತ್ತಾರೋ ತಿಳಿಯದು. ಎಂತೆಂತಹ ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಹಂತಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಈತನಕ ಪನ್ನಾರ ದಾಬೋಲ್ಕರ್ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಗೌರಿ ಹಂತಕರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಗೌರಿ ಹತ್ಯೆಯ ಬಳಿಕ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಸಮುದಾಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಕರುಳಿಗೆ ಇರಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. "ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧವಾದವರ ಜೀವ ತೆಗೆದರೆ ಸಾಕು" ಎಂಬುದು ಹಂತಕರ ಮುಖ್ಯಗುರಿ. ಅವಳ ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. "ಚೆಡ್ಡಿಗಳ ಮಾರಣಹೋಮ" ಎಂದು ಬರೆಯಬಾರದಿತ್ತು. "ಸಂಯಮದಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕಿತ್ತು" ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಗೌರಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಷ್ಟು ನಾವು ಸಿನಿಕತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಿನ್ನ ಚಿಂತನೆಯುಳ್ಳವರು ಅವಿವೇಕಿಗಳು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ದುರಂತ. ನಿಜವಾಗಿ ಗೌರಿಗೆ ತಗಲಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಗುಂಡುಗಳು ಎಂದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದ ಗುಂಡು ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದ ಗುಂಡು ಅವರ ಮಾತೃಹೃದಯದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿತೆಂದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹೃದಯವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರಿಯವರ 'ಕಂಡ ಹಾಗೆ' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು

ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲೇಖನಗಳಷ್ಟೇ ತೂಕವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಮಾಜದ ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ, ನೋಂದವರಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೌರಿಯ ಅನನ್ಯತೆ ಇರುವುದೇ ಅವರ ಸಮಾಮುಖಿಯಾದ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಗುಣದಲ್ಲಿ. ಗೌರಿ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಿಂದಿಸುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೂ ಮುನಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದದ್ದು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗೌರಿಯ ಹತ್ಯೆ ಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಅನುರಣಿಸಿತು.

ಗೌರಿಯವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಫ್ರೆಂಚ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಉತ್ತಮ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಇದ್ರೀಸ್ ಶ್ರೀಯವರ ಪರದೇಶಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಖ್ಯಾತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕೃತಿ ಆವರಣ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಅದರ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿ 'ಆವರಣ ಎಂಬ ವಿಕೃತಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಗಿಡುಗಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ 'ಬೆನಜೀರ್' ಎಂಬ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ಲಂಕೇಶ್ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಲಂಕೇಶ್ ಮೀಡಿಯಾದ ಗೈಡ್ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೈಪಿಡಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಗೌರಿ ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಸಾಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಿಯನ್ನೂ ದಾಟಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಕಂಗೆಡುವ ಜಾಯಮಾನ ಗೌರಿಯವರದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಸಲದ ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಲಂಕೇಶ್ ಕಥಾಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಕತೆಗಳು ತಲುಪುವ ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೫ ಆಗಿತ್ತು. ಆಂದೇ ಗೌರಿಯನ್ನು ಹತ್ಯೆಗೈಯಲಾಯಿತು. ಕತೆಗಳು ಎಷ್ಟು ತಲುಪಿದವೋ, ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಯುತ್ತದೋ, ಹೊರಡುತ್ತದೋ ಎಂದು ಕಾತುರದಿಂದ ಗೌರಿಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗವಿದೆ. ಈ ಬಳಗದ ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗೌರಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಬೀಜವಾಗಿಸಿ ಪೋಷಿಸಬಹುದು. ದೇಹವನ್ನು ಕೊಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪತ್ರಕರ್ತಿಯಾಗಿ ಗೌರಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆ ಅನನ್ಯ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಗುವಿನಂತೆಯೇ ನಗಿಸಬಲ್ಲ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತಕಿಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಬಲ್ಲ ಹಿರಿಮೆ ಅವರದು. ಈ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತಿಗಿ ನಾನು ಮಣಿಯಲೇಬೇಕು. ತಾನು ಒಂಟಿಯಾದರೂ ಕುಟುಂಬ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಗೌರಿಯವರು ಬದುಕಿದ ರೀತಿಗೆ ಅವರೇ ಸಾಟಿ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಗೌರಿಗೆ ಶಿರಬಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಪೀರ್‌ಬಾಷಾ

ಪದ್ಮಾ ಟಾಕೀನ್ ಹತ್ತಿರ, ಜೆ ಪಿ ನಗರ,
ಕಾರಟೂರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ ೫೮೩೨೨೯

ಬಿ. ಶ್ರೀಪಾದ್ ಭಟ್

ಶಾಲೂರು, ನಂ.೪೬೯, ಲಿನಿಯ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,
ವಿನಯ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಬಿಎಚ್ ಸಿ ಎನ್ ಲೇಔಟ್,
ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಪುರ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೬೧

ರಂಗನಾಥ ಕಂಟನಕುಂಟೆ

ನಹಾಯಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ,
ನರ್ಕಾಲ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಹೊನ್ನಾವರ, ಉ.ಕ.೫೮೧೩೩೪

ನೂರ್ ಅಹಮದ್ ಎ.ಎಸ್.

ಮೊಬೈಲ್: ೯೯೮೬೨ ೫೮೫೬೫
ಇ-ಮೇಲ್: noorahamed565@gmail.com

ಡಾ. ಆರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಜಂಟಿನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ
ನಂ:೧೨, ಶ್ರೀನಿಕೇತನ, ೨ನೇ ಕ್ರಾಸ್
ಶಿವಾನಂದ ನಗರ, ಮೂಡಲಪಾಳ್ಯ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೨೨

ಸುಭಾಷ್ ರಾಜಮಾನೆ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು-೬೦

ಪ್ರಮಿಲಾ ಮಾಧವ್

ಶ್ರೀನದನ, ಲಲ/ಎ,
ವಿಠಲ್ ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು- ೫೬೦೦೭೮.
ದೂರವಾಣಿ: ೯೮೪೫೯೨೧೬೧೦

ನುಗ್ಗೇಹಳ್ಳಿ ಪಂಕಜ

ಮೊದಲನೆಯ ಮಹಡಿ ೧೯/೧,
ಶ್ರೀಲಲಿತಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್,
೪ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ
ಬೆಂಗಳೂರು-೦೩

ಡಾ. ಗಂಗರಾಜು ಜಿ.

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಬಂಗಾರು ತಿರುಪತಿ, ಕೋಲಾರ-೫೬೩೧೧೬

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ

(ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ನಿವೃತ್ತ ಕೇಂದ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕ)
೨೨೭/ಎ, ಮೊದಲ ಮಹಡಿ,
೩೭ನೆಯ ಕ್ರಾಸ್, ೨ನೆಯ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೧೦

ಜಿ. ಎಂ. ರೋಹಿರೆ

ಪಂಚಾಯತ್ ಕಚೇರಿ ಬಳಿ, ಕುಡುಪು,
ಮಂಗಳೂರು-೫೭೫೦೨೮
೯೪೮೦೨೫೦೨೪೪

ಸುಬ್ಬು ಹೊಲೆಯಾರ್

ಡಾ. ಎಲ್. ಜಿ. ಮೀರಾ

ಎನ್.ಸಿ.ಮಹೇಶ್